

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

248. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Vasárnap

1933. évi október 29

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai és küldéssel havonként 60 lej, postautóványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalán 6 lej, páratlan (bal) szövegoldalán 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82, szerkesztőség 83.

M A : L Á S S U K N A G Y V Á R A D O T !

Az igazságért

Irtá: GYÖRY DEZSŐ

Az író a világ lelkiismerete, tartotta Ibsen. A Reichstag-egés bünörében a világ nem elégedett meg ezzel. És a jelek szerint: a német bírósággal sem. Nemzetközi jogásztekintélyekből ellenbírósgát állított össze. Az ellenbírósgággal ellentárgyalást tartatott. Ezen tanukat szóltattatott meg. S a tulajdonképpeni tárgyalás és ítélet előtt ítéletet hirdetett, még ha ebben az ítéletben több is volt a negatívum, mint a pozitívum. De ez se elég. Nem bízták az ügyet a Barna Könyvre sem. A világ mint ha nem tartotta volna elégségesnek a kirendelt és illetékes bíróságot s a tárgyalás nyilvánosságát sem. A világ a világsajtóban biztosította és biztosítja a tárgyalás felső fórumát is, sorompóba állította a világközvélemény kontrolláló érdeklődését ezen a fórumon. A világsajtó a világ élő lelkiismeretének szerepét, szokása ellenére, ebben az ügyben szinte maradéktalanul látja el. Reflektorsóvák szégeződnek a tárgyalóterembe az öt világrészről s bevágnak a szemekbe: nem lehet egy porszemet észre nem venni, nem lehet egy titkolt kacsinást megérszközni, nem lehet semmit sem kenni, kerülni, kihagyni, átmázolni — észrevétel nélkül. A világ figyel, feszül, szigorú. S ez a láthatatlan isten-szem, a népek szeme, az egyetlen biztosíték, hogy ez a sokkal gigantikusabb Dreyfus-per sem fogja örökre megölteni a jogot és az igazságot. Aki itt megszólal, aki itt váli, hallgat, köhint, mosolyog, lázad, a világ színe előtt teszi, hála a világsajtónak. Nagy szó. Olyan nagy, hogy talán érdemes is rá felhívni a figyelmet.

Mi állította posztjára ezt a világlelkiismeretet? A beteg, szerencsétlen emberre, akiknek egy éve a nevét se tudta? Torgler, vagy a bolgár vádlottak? És mi tartja a helyén: a tárgyalás hosszadalmas, mesterségesen unalmas, leszűkített s itt-ott egyoldalúan paragrafuságú vezérlése talán, amely éle az érdeklődés elaltatását, a figyelem kitérésztését, az éber szem elszundítását célozza? Nem. Mi köze pl. jobboldali és polgári sajtónak a kommunistákhoz? A felelet: semmi. Nem ezért áll a posztján a világsajtó. Másért. A lelkiismeret megint egyszer végre az abszolút igazság és az igazságosság érdekében állt. A sajtó megint egyszer feladata eszméi magaslatára emelkedett s a legszebb és legtisztább emberi érzések erejével követeli a bekötött szemű istenről, Justitia jelenlétét. És Justitia szemére, igenis, a kendőt. Ez a szerepe a sajtónak: ideális, nemes és természetes. És ha a vádlottak örülnek ennek, nem szól a vádlottak ellen. És ha a hűségében talán sértett német rendszer nem örül ennek, nem szól a rendszer és a bíróság mellett. Amint hogy a külföldi ügyvédek és külföldi újságírók ellen merészt minden tiltó gesztus a mérlegnek abba a másik serpenyőjébe esett, amelyet a tilalom ép sulytalanabbá akart volna tenni. Nem tudni, hogy végződik a nagy pör. Kit, kik és miért ítélnék el és mentenek fel. Nem tudni, ki fog-e derülni az igazság. A világsajtó ezt követeli. Eléri-e? Hm. Egy bizonyos csak: a világsajtó ebből a pörből megnövekedett tekintéllyel és sulyal kerül ki. Az emberek egy sokkal szebben fognak ezenül ránézni.

A sajtó ül és figyel és vár. Érdeklődését, ábrándját nem altatja el a csakhivatalnok elnök monoton szószólóhasogatása, aki tisztességes jogászként, de az állam hűségese szolgálójaként szigorú és pepecselő. Nem kedvetleníti el a karrieristának ismert főállamügyész tervszerű és tulzott fölénykedése. Sem a bírák hol álmos, hol csak azért is ítéletéhes viselkedése. Se a lélektani rejtély Lubbe-gyanús mentőfordulása. Se a sima tanuállomások önkéntessége. Se a nagyfejük hetyke kimozdítása. Semmi nem mozditja el a reflektort. Még nincs vége a heccnek, amelyben

Sikerült az új kormány összeállítása:

Franciaországban csak személyváltozás történt, a rendszer a régi maradt

Paul Boncour irányítja továbbra is a külpolitikát
Sarraut miniszterelnök cáfolja a pénzhigitásról szóló híreket

Páris, október 23

Az új francia kormány végre megalakult és megalakulásával kapcsolatban tulajdonképpen nem történt semmi különös dolog. Azok az aggodalmak, amelyek Daladier bukása után feltűntek, egyelőre legalább, nem igazolódtak. Ismét csak a radikálisok kerültek Franciaország kormányrudja mellé s ez biztosítékot nyújt arra, hogy az európai külpolitikában a francia kormánycsere lényeges változásokat nem hoz. Tulajdonképpen nem is történt kormánycsere. Inkább csak személyi csere. A régi kormány egész törzse bennmaradt az új kormányban is s a fontosabb tárcákat ma is a Herriot parancsnoksága alatt álló radikális vezető emberek tartják. Bennmaradt a kormányban a volt miniszterelnök is, a külügyi tárca pedig még csak gazdát sem cserélt. Ezután is Paul Boncour irányítja Franciaország külpolitikáját Párisban, Genfben, Londonban és Rómában.

És a kisantantállamok fővárosaiban is. Külpolitikai téren tehát nem történt semmi. Franciaország belpolitikai helyzete azonban valószínűleg változások előtt áll. A belpolitikát ugyanis jelenleg kizárólagosan a pénzügyi és gazdasági kérdések irányítják. Ezek a nagy kérdések buktatták meg Daladier kormányát s ezek a nagy kérdések szorongatják most a tömegeket is. Valaminek itt történnie kellett, ha a radikálisok mertek és tudták új kormányt alakítani. Illetőleg: meg tudtak maradni a helyükön. Miután pe-

dig Franciaország pénzügyi és gazdasági kérdései igen közelről érdeklik egész Európát, azt sem lehet kimondani bátran, hogy az új kormánnyal kapcsolatban esedékes gazdasági és pénzügyi tervek szigorúan csak Franciaország belügyének tekinthetők.

Valami idegesség érezhető mindenütt s ennek az idegességnek első komoly jele az a tegnapi jelentésünk volt, amely szerint Londonban felmerült annak a gyanúja, hogy az új francia kormány pénzhigitásra készül.

Ezt a hírt most Párisból maga Sarraut, az új kormány elnöke cáfolja, az idegességet

azonban nem fogja ez a cáfolat eloszlatni mindaddig, amíg nyilvánosságra nem kerül, hogy mi az a *terv*, vagy „tervadás”, amivel Sarraut meg tudja oldani Franciaország nehéz pénzügyi helyzetét anélkül, hogy az adóemelés és a tisztviselői fizetések csökkentésének eszközéhez nyulna.

Sarraut ugyanis azzal az ígérettel vállalta és tudta megalakítani az új kormányt, hogy elejti azokat a pénzügyi terveket, amelyek Daladiert megbuktatták, mert széleskörű gazdasági tervezete van, amelynek alapján a nehézségeket különböző áldozatok nélkül tudja majd megoldani.

A második kiadása radikális kormány

Sarraut csak csütörtökön este jelentkezett újra a köztársasági elnökkel és bejelentette, hogy most már hivatalosan is vállalja a kormány megalakítását, mert tárgyalásai eredményekkel jártak.

A kormánylista azonban még így is csak éjjel három órakor lett készen. Sarraut a következő megeldást terjesztette Lebrun elnök elé:

Elnök és tengerészeti miniszter: Sarraut
 Hadügyi: Daladier.
 Igazságügyi: Daladier.
 Külügyi: Boncour.
 Légügyi: Pierre Col.
 Pénzügy: Bonnet.

Földmívelésügyi: Queuille.
 Költségvetési: Gardey.
 Nyugdíjügyi: Ducon.
 Belügyi: Chaumemps.
 Közmunka: Paganon.
 Gyarmatügyi: Pietri.
 Közoktatásügyi: de Monzie.
 Munka: Froit.
 Tengerészeti kereskedelem: Kereskedelem: Eynak.
 Postaügyi: Listler.
 Egészségügyi: Lisbonne.

A miniszterelnök helyettese: Daladier

igazságügyminiszter.

Amint a fenti kormánylistából látható,

lényeges változás valóban nem történt.

csak egy semleges és felső fórumon tenyészhet ki az abszolút igazság: s ez a feladata a magasztalan álló világsajtónak. És, ime, itt is az eredmény. Az első fecske. Ha ugyan élni hagyják.

Ami mindenki sejtett, érzett, amire minden tisztességes ember esküdni mert volna, a be nem bizonyított, de mégis igaz igazság: kiderülően van. Lubbe csak mások bűnét vette magára, Lubbe nem lehetett benn az ülésterem felgyújtásánál. Lubbe nem vihette be husz kiló erősszagu gyújtóanyagot, Lubbe csak eszköz, parányi szerencsétlen játékszer s tán nem is az egyedüli. A reflektortényben így valának a nagy pör szakértői. Szenzáció. Izgalom. Lelkesedés. Elő hát az igazi tettesek!

Lubbe? Nem érdekel minket Lubbe. Heines, Göring, Göbbels? Nem érdekelnek. Minket az igazság érdekel: a két óriási, milliók létét, a német belpolitikát, az európai helyzetet, a

Népszövetség, a leszerelés, a középeurópai szituáció és — bizony talán még — a magyar kisebbség sorsát is érintő két állítás közt eltüntetett igazság érdekli: ki a tettes? És kik bűnhődjenek? Az egyik vád: a szélső bal! A másik vád: a horogkereszt! Ti, kiáltja az egyik fél. Ti, kiáltja a másik. Felgyúlt a Reichstag, győz Hitler, otthagyják Genfét, háborus veszélyt küszöbölnek ki a megnyugtató diplomáciai kommunikáció, negyedik internacionálét kezdenek az antifasiszta rendszerek, bukkik a leszerelés, a gazdasági fellendülés lehetősége, Daladier kormánya, — hogy jövőnk mi mindahhoz, hogy ezeknek a sulyát saját bőrünkön is érezzük? És ha már így van és ha ezt már el kell fogadnunk, ha a történelem kerekét nem is tudjuk s nem is bírjuk megfordítani, egyhez jogunk van. Szent és örök jogunk: tisztánlátást akarni. Igazságot látni s igazságot akarni.

Nem igaz, hogy ez az ügy náci belügy. Nem igaz, hogy ez a horogkereszt, vagy a szélső bal ügye. Mi közünk sincs az extrémításokhoz. Akkor nem lehetne a mi ügyünk. Már pedig a miénk is. Mert ez az ügy és ennek az igazsága az emberiség ügye. Ez az ügy minden élő igaz ember ügye.

S amit a sajtó ezért az ügyért végez és áldoz, azt az emberiség legszebb ideáljai nevében és érdekében teszi. A széthúzás, az önkényeskedések, az erőszakok és az ideálatlanságok mai glóbuszán és idejében felemelő momentum ez a sajtótéljesítmény. Ez a kötelességtudás. Ez az eszményszolgálat.

Megint történt valami, ahol a pártok, osztályok, világnézetek és nemzetek fölött egy nagyobb, átfogóbb s örökebb eszmény nevében találkozott a világ. A világ lelkiismerete. Ezért a mi érdekünk is: fiat iustitia. Hogy legyen igazság.

Bonnet pénzügyminiszter és Paul Boncour megmaradtak a helyükön. Daladier hadügyminiszter lett, a belügyet pedig Chautemps kapta meg. A fontosabb tisztségekben nem cseréltek gazdát, részben ismét csak a radikálisok kezében maradtak.

Az „Uj-szocialisták“-ra — úgy látszik — nem is volt szüksége az új kormánynak. Ez a frakció egyetlen helyet sem kapott a kormányban. A jobboldal szelidebb árnyalatai azonban eléggé képviselve vannak s így mégis lehet arról beszélni, hogy valami jobboldalra való eltolódás történt.

SARRAUT ELSŐ NYILATKOZATA

Közvetlenül a kormány megalakítása előtt Sarraut barátai körében nyilatkozott. A nyilatkozat ugyan nem a hivatalos sajtótudósítók előtt történt. Sarraut azonban mégis abban a tudatban tette meg, hogy az a nyilvánosságra kerül, amint a nyilvánosságnak is szánta.

Mindenekelőtt kijelentette, hogy nem kereste a megfizetést és öléllen, hogy a kormányelnök választása reá esett. A kormányt tulajdonképpen Herriotnak kellett volna megalakítania, azonban Herriot gyengélkedik s nem vállalkozhatott ilyen nehéz munkára.

Eltökélt szándékom — mondotta azután Sarraut —, hogy a rábízott feladatot teljesen megoldom. Kérem azonban a magam és kormányom barátait, hogy ne üljenek fel semmiféle vad híresztelésnek a kormány pénzügyi szándékait és terveit illetően. Igaz, hogy a feladat nagyon nehéz és az is igaz, hogy a pénzügyi helyzet uralja a helyzetet. Rólam azonban, aki három kormánynak voltam már a tagja, ki tétellezheti fel jóhiszeműen, hogy feladom azt az elvet és meggyőződésemet, amelyet minisztertársaimmal képviseltem eddig? A kormánynak mindenestre fontolóra kell vennie, hogy milyen termelési és munkatervezetekkel lehet gazdasági fellendülést előidézni.

A külpolitikában, — mondotta a miniszterelnök — az új kormány kitart a radikális-párt vichy-i határozatai mellett. Ezeknek a határozatoknak a lényege ennyi: békepolitika a Népszövetség keretén belül.

Végül kijelentette Sarraut, hogy megváltották, mert egyesek szerint össze akarják szedni a jobboldallal. Ez azonban közhatalom.

Ő hü marad a radikális párt programjához s azzal él, vagy bukik.

A nyilatkozat külpolitikai része eléggé világos és érthető. A pénzügyi és gazdasági kérdésekben tett kijelentésekről azonban nem mondható el ugyanez.

Sarraut nagyon óvatoss, egyelőre még nem akar elárulni semmit, noha politikai körökben ismétellen megerősítik, hogy azért kapott kormányalakítási megbízást és azért tudott csak minisztereket kapni maga mellé, mert kész terve van, amit a köztársasági elnök is és kormánya tagjai is elfogadhatónak és megvalósíthatónak tartanak.

A SAJTÓ KEDVEZŐEN FOGADJA SARRAUT KORMÁNYÁT

A sajtóban és a politikai körökben is kedvezően és bizakodva fogadják Sarraut kormányát. Általában az a vélekedés, hogy eddig is Sarraut volt a radikális-párt megnyugtató tartaléka s most, hogy uralomra kerülhetett, valószínűleg tartósan meg is marad.

Általános és érdekes vélemény az is, hogy bár a kormánytagok között a mérsékelt jobboldal is eléggé képviselve van,

a kormány mégis baloldali koncentrációnak tekinthető,

mert a fontos tisztségek radikális kézben vannak, másrészt a jobboldaliak minden feltétel nélkül vállalták a kormányba való belépést, tehát Sarrautnak szabad keze van a radikális-párt programjának érvényesítésére.

Az új kormány péntekre virradó hajnalban mutatkozott be a köztársasági elnöknek. A kamarában való bemutatkozásról egyelőre még nincs szó. Sarraut nyilatkozata szerint erről később dönt a minisztertanács. Egyébként Sarraut bizik abban, hogy a kamara többsége támogatni fogja s így nem lesz igaza a szélső jobboldalnak, amely ezt a kormányt is csak ideiglenesnek tekinti.

Halálos zavargás a varsói egyetemen

A tanárokat is felelősségre vonja a kormány

Varsó, október 28

Az utóbbi napokban lezajlott tartományi választások miatt az egyetemen politikai természetű diákszavargások törtek ki. A nemzeti demokrata diákok összetűtek a kormánypártiakkal, ami verekedést eredményezett. A közelharc során egy diákot megöltek, nyolcat pedig súlyosan megsebesítettek.

A diákszavargás általános megdöbbenést keltett. A kormány, hírek szerint elhatározta, hogy az egyetemet bezárattja, a tanárokat részint áthelyezi, részint pedig felfüggeszti állásából. Pienkovszky rektort bíróság elé állítják azon a címen, hogy a zavargásokról nem értesítette idejében a rendőrséget.

Gömbös magyar miniszterelnök ünnepélyes fogadtatása Szófiában

Belgrádai nyugtalanítja Gömbösék keleti útja

Szófia, október 28.

Gömbös magyar miniszterelnököt és Kánya Kálmán külügyminisztert Szófiában is igen meleg ünnepeléssel fogadták. Musanoff miniszterelnök az Union klubban vacsorát adott a magyar vendégek tiszteletére. Ezen a vacsorán az első üdvözlő beszédet maga a miniszterelnök tartotta.

Musanoff erőteljesen hangsúlyozta a bolgár és magyar népek barátságát és közös sorsát a háborúban, majd az ezt követő súlyos esztendőben. A jelenlegi gazdasági szorongásban elkerülhetetlenül szükséges az együttműködés Délkelet-Európa minden népének javára.

Gömbös, a felköszöntőkre válaszolva, kifejezte a bolgár nép iránti meleg és tiszta magyar barátságot és mindkét nép békeszeretét. Hangsúlyozta, hogy a kormányoknak együtt kell működniük, mert ez nemcsak a két ország, hanem Európa érdeke is.

Boris király pénteken a nyári palotában vendégül látta a magyar politikusokat. Az

ebéden részt vett a királyné és Eudoxia hercegnő is. A király Gömböst a Sándor-rend nagykeresztjével, Kányát pedig ugyancsak a Sándor-rend jelvényeivel tüntette ki.

Belgrádban egyre nagyobb idegességgel figyelik az ankarai és szófiai eseményeket. Általában Jugoszlávia az utóbbi hetek folyamán feltűnő nyugtalanítást tanúsít. Gömbös magyar miniszterelnök balkáni útja és a Rómából kapott hírek, amelyek szerint Mussolini nem idegenkedik attól, hogy beleavatkozzék Ausztria belügyeibe is, egyaránt nyugtalanítják úgy a szerb kormányt, mint Sándor királyt, aki egyébként maga akar kormányozni. Olaszországba is ő küldött tájékoztatást kérő jegyzéket Mussolinéhoz.

Sándor király eddig Nisben tartózkodott és, folytatott tárgyalásokat. Most hirtelen visszatért Belgrádba és meghívta Titulescut vacsorára. A vacsorán Jetics jugoszláv külügyminiszter és Guranescu belgrádi román követ is résztvettek.

Bankszakközlegéek országos tanácskozása Bukarestben

Állítólag az adósságmoratórium kérdéséről folytatnak megbeszélést

Bukarest, október 28.

A Bankszövetség táviratilag felszólította a jasi és a moldovai pénzügyeseket, hogy pénteken este 6 órára küldjék a fővárosba megbízottait, mert nagyfontosságú kérdésekben való állásfoglalásról van szó. A szövetség körtávirata szerint a kormány különféle döntő jelentőségű kérdésekre vonatkozólag kérte ki a bankszövetség véleményét s ezért vált szükségessé a sürgős értekezlet.

Beavatottak szerint nem csupán a moldovai bankok vezetői kaptak meghívást erre az értekezletre, hanem az ország valamennyi számottevő pénzintézete is, úgyhogy országos megbeszélésről van szó. Hogy milyen kérdések kerülnek megtárgyalásra ezen az értekezleten, az egyelőre ismeretlen, de arra következtetnek, hogy tekintettel a párisi pénzügyi tárgyalások befejeztére, — a konverzió, illetőleg adósságmoratórium kérdésének a megoldása ügyében kérte ki a kormány a bankok véleményét.

Infláció veszély Jugoszláviában

Nem sikerült az új szerb kölcsön

Belgrád, október 28

Lapunk más helyén jelentjük, hogy Sándor szerb király hirtelen megszakította nyaralását és visszatért a fővárosba.

A gyors hazautazás mögött az első jelentések részben Titulescu belgrádi látogatását, részben súlyos külpolitikai okokat sejtettek.

Pénteken déleztől kiderült, hogy Jugoszláviában a belpolitikai helyzetet van baj. Maximovics miniszter ugyanis, akinek külföldi kölcsön szerzésével bíztak meg, nem tudott eleget tenni a megbízatásnak, mire a kormány gyökeres átszervezésére gondoltak.

vezésére gondoltak.

Maximovics azonban puccsot kísérelt meg hűvel és a legutóbbi minisztertanácsban váratlanul lezavartatta a kormányelnökök, kereken felvetve a kérdést, hogy vagy sikerül a külföldi kölcsön, vagy jőjjön az infláció.

A lezavazás miatt a kormányelnök bejelentette a maga és kormánya lemondását. Sándor király ezért utazott haza sürgősen, a lemondást azonban egyelőre nem fogadta el. Hír szerint maga a király akar lépéseket tenni a külföldi kölcsön megszerzése érdekében, hogy a fenyegető infláció elkerülhető legyen.

Prihoda és a magyar ifjuság

Meg akarják akadályozni a cseh hegedűvirruoz budapesti járákat

Budapest, október 28

Vasa Prihoda, a világhírű cseh hegedűművész ezidőszent Budapesten tartózkodik, ahol vasárnap este 8 órakor hangversenyt rendez. A cseh események hatása alatt a főváros ifjusága tüntetni akar ellene. A fiatalok küldötsége felkereste a hatóságokat és azt kérték, hogy a hangversenyt ne engedélyezzék.

A készülő tüntetés híre tudomására jutott a kitűnő művésznek is, aki a „Maggyarság” egyik munkatársának az ügygyel kapcsolatosan érdekes nyilatkozatot adott:

— Megérttem, hogy a magyar közönség bojkottál — mondotta Prihoda — ki kell azonban jelenenem, hogy nem vagyok cseh hazafi, hanem kozmopolita. Szeretnék a hangversenytől elállani, de nem tehetem, mert impresszárióm, aki nekem eddig 600 pengő k'adása van már, ragaszkodik a koncert megtartásához.

Az ifjuság — hírek szerint — el van szánva, hogy a hegedűhangversenyt mindenáron megakadályozza.

Mi viszont azt szeretnénk, ha a magyar ifjuság a cseh kormány elleni jogos haragját nem művészekkel szemben tenné.

I. BEER

FODRÁSZSZALON - CALEA MOȘILOR 53.

Telefon 3-83/35.

Értesíti a n. é. közönséget, hogy eddigi elismert specialitásai mellett, mint örökzöld, viz- és vasondolás, hajfestés, hajvágás és manikűr, — párisi diplomájú vezető főigazgatóval — arcapóli osztályt létesített. Nb. látogatását várva, vagyok kiváló tisztelettel

Magyarul is beszélünk.

I. BEER

bolná ki.

A magyar ifjuságnak más módon kellene fölényét kifejeznie.

Ezt az olcsó virtust, amely méltatlan a magyar lovagiassághoz, hagyják meg azok számára, akik a kisebbségekkel szemben ugys bőségesen élnek vele.

Utólag jelentik, hogy hangversenyiroda, miután a diákok felháborodását teljesen indokoltnak tartja, bejelentette, hogy önként lemond a koncert megtartásáról.

Balbo herceg teljesen egészséges

Róma, október 28

Balbo légügyi miniszter, aki legutóbb sikeres rajrapülése elismeréseként hercegi rangot kapott, Ferrarában pihente ki a nagy ut fáradalmait. Most már teljesen felépült, visszatért Rómába és a napokban újra átveszi a miniszterium vezetését.

Nagyvárad és a dizőz

Nagyvárad, október 28

Az idei művészi szezon Váradon szombaton este kezdődik Lipinskaja asszony, a világhírű dizőz előadásával a színházban. A jegyeket a műértő váradai közönség már 3 nappal az előadás előtt teljesen szétkapkodta.

Mibe kerül a „potyautazás”

Bukarest, október 28

A vasútigazgatóság rendeletet adott ki azokra az utasokra vonatkozólag, akik jegy nélkül szállanak fel a vonatra. Ha az illető a felszállás előtt bejelentik a jegy hiányát a vonatszemélyzetnek, úgy a rendes jegy díján felül I. osztályban 120, II. osztályban 100 és III. osztályban 80 lej többletet kell csak fizetniük. Ha azonban nem jelentik be „bünyiket” úgy 400 lej pótdíjat vasalnak be rajtuk. Nem jár büntetés az esetben, ha valamely megállónál nem adnak ki jegyet s ezért kénytelen az utas jegy nélkül felszállani.

A rendeletet most kiragasztják az összes állomásokon és december 1-től kezdve életbe léptetik.

Henderson még játszadozik a leszerelési bizottsággal

Genf, október 28.

Az eddigi jelentésekkel ellentétben, a leszerelési bizottság esztörtökön mégiscsak összeült. Igaz, hogy csak formai ülést tartott. Henderson elnök bejelentette az elnökség határozati javaslatát, amely a főbizottsági ülés, illetőleg a leszerelési konferencia november 9-én való elnapolását indítványozta. Ezt a határozatot egyébként az elnökség saját hatáskörében is meghozhatta volna, a főbizottság feladata csak a tudomásvétel.

A főbizottság tudomásul vette az indítványt, illetve határozatot. Aztán elhatározta, hogy a következőkben tárgyalásokon az angol egyezménytervezet tekintet tárgyalási alapként. Aztán újabb határozati indítvány hangzott el, amely szerint a főbizottsági ülést egészen december negyedikéig halasszák el, ha pedig az olasz egyezménytervezet addig sem készül el, úgy az elnökség újabb határozatot hozhat.

Néhány hónap leforgása alatt tehát már háromszor halasztották el a leszerelési konferenciát. Ez az újabb halasztás megint csak Henderson elnök kívánságára történt. Henderson nagy beszédet tartott. Kifejtette, hogy a konferencia lehetőségének megismétlődése szomorú annak a bizonyítéka, hogy nem volt őszinte leszerelési akarat. Ugy hiszi, hogy időre van szükség, mert a felmerült ellentét kiküszöbölése nélkül semmi remény sem lehet arra, hogy a konferencia eredményt hozzon, viszont a kellő előkészítés hiánya talán a végleges csódot jelenthetné.

Anyagtorlódás miatt következő regény-szelvényünket lapunk holnapi számában közöljük.

EGY POLGÁR VALLOMÁSAI

Irja: MÁRAI SÁNDOR

Kiváló kulturfilozófus előadását hallgattam, kinek morphológiája nemrégiben nagy sikert aratott Közép Európában s kissé megdöbbentett a nagyvonalúság, mellyel magánéletemet és sorsomat a „hullámpézizód” síkjában elhelyezte, — (parkodom a kulturmorphológiák stílusában maradni.) Azt mondotta, hogy most, nem sokára, a közvetlen jövőben rövidesen beköszönt már a hét kövér esztendő, a hullám tulcsapott a magas görbén, egészen rövid idő, talán százhusz—százharminc esztendő kérdése, s az emberiség, soha nem álmódott aranykorra ébred. Addig több epizód eredményesen lezajlik: így a Hitler-epizód, a szovjet-epizód, a kínai epizód. No és mi lesz a Márai-epizóddal? — gondoltam. („Sagen Sie bitte: ist das gut für die Juden?” — kérdezte a galíciai vándor a háború kitörése napján, mikor izgatott tömegek olvaszták körülötte a pesti utcán, a számaúra érthetetlen, magyarnyelvű mozgósítási falragaszokat.) Jó lesz ez a magánembernek? — kérdezhetném, ha nem tudnám, hogy az ilyen kérdés frívol s a kollektív szellemű epizódban, amelyet éppen élünk, büntetés és kiközösítés jár érte. Mégis azt hiszem, ez most a kérdés, melyet az író kötelességszerűen kénytelen megfogalmazni, — az irodalom nagy szorgalmi tétele két évszázadon át az „általános emberi” volt s feladatát oly szép sikerrel oldotta meg, hogy lassan áttérhet a „részletes magánemberi” költői penzumának kidolgozására. Tudom, ez a szempont polgári. Hiába is tagadnám, reménytelenül polgár vagyok: az új reakció, mely elárad Közép Európá felett, ha nem is üldözi, de legalább úgy megveti ezt az álláspontot, mint a Szovjet s a polgár, a maga világán belül, hovatovább emigrálni kényszerül, a „hullámpézizód” idejére, a magánélet kétes biztonsága fedezékébe s feladja az osztályálláspont frontját. Polgárnak lenni s ezt be is vállalni, Európa keleti területein lassanként egyértelmű valamilyen merev szektáriánus magatartással, melyet az új hatalmak immel-ámmal eltűnnek ugyan, de a felekezeti tagjait, mint valamilyen barbar, csökönyös és primitív hitvallás megállítottjait, gyanakvással szemlélik és szívből meg is vetik. A polgár hasztalan hivatkozik évszázados tevékenysége eredményeire s hiába bizonygatja lelkendezve, hogy a kapitalista termelési rend változásában inkább sértett, mint vádolt — a kapitalizmus meghamisításában nem volt többé aktív szerepe s tűnie kellett, hogy a felidézett és elhatalmasodott fantomok nevében és jelszavaival uralkodjanak. Polgárnak lenni kissé olyan, mintha rákja lenne az embernek — a diagnózis gyógyíthatatlan, kóros lelki képet mutat — s emellett nevetséges is, mintha valaki a huszadik században négyrét vágatná magát egy „-betűért. De ez az „-i” betű végre is az a valami, amire egy civilizáció felépült, — egy civilizáció, mely világvallásnak készült és, ha tekintélyes szakadár-tömegek hagyták is legutóbb cserben, az is lett belőle — ez a civilizáció kitűnően funkcionált, amíg polgári volt s abban a pillanatban mondott csődöt egyes helyeken, míhelt polgári jellegét meghamisították.

Kiváló megfigyelők és társadalomellenőrök is elkövetik manapság azt a divatos hibát, hogy a liberalizmust s a demokráciát temetve, érzélgős vállvonással, vagy triumfáló elégtétellel parentálják a polgárt, aki a kollektív társadalom nyügső s egy beteg mult csökevénye, — s közben megfeledeknek arról a nagyon szembeeső s nehezen tagadható jelenségről, hogy a kor elsőrendű szociális törekvései ma is csak azokban a nagy nyugati államokban érvényesülnek, ahol van még polgárság, amely tud és mer élni a maga divatjammal harci fegyverével, így a demokráciával, parlamentarizmussal és liberalizmussal. A szocializmus igazán csak a két birodalomban aktív még, amelyek elsőrangban polgáriak: Franciaországban és Angliában s ahol csökönyösen ragaszkodnak ma is a „bukott demokrácia” jelszavaihoz és szisztemájához. Senki nem állítja, hogy e két nagy birodalomban rózsás az állapotok és gondúzó, derűs hangulat hatja át a tömegeket. A francia

szocialisták egyik tekintélyes csoportja csak minap buktatta meg a radikális polgári kormányt s tör a hatalom után s az angol munkáspárt baloldali szárnya, melynek Sir Strafford Cripps a vezetője, alkotmányos eszközökkel, de kérelhetetlen kritikával küzd a macdonaldi idill ellen, — s mindkét országban a polgár tartja hátát és zsebet a csetepatéhoz. A francia és az angol demokrácia nem diadalmaskodik, mint a reakció, de tartja magát s ez ma teljesítménynek mindenestre több, talán hűsebb is. Ha megnézik a világot — ami nem derűs látvány ugyan, de időnként elkerülhetetlenül szükséges, kulturmorphologusok számára is — azt veszik észre, hogy tökéletlenül, nagy akadozással, irtózatossáldozatok árán, mégiscsak azok az országok nyújtják lakosaiknak ma is az emberi életfeltételeknek, a szabadságjogoknak s az általános ellátottságnak minimumát, melyek kitartottak a polgári káté mellett. Az angol és a francia tömegek átlagos életszintje, szociális biztosítottága s a közszabadságok mértéke ez országokban mostanság is tökéletlen és messze elmarad az ideáltól: csak éppen még mindig a legkülönb, csak éppen nincs jobb, csak éppen egyetlen szisztéma, szemlélet vagy forradalmi cselekedet nem javította fel különbség az emberi együttélés feltételeit, sehol és semmikor, mint amennyire állja a sarat a demokrácia ott, ahol kitartottak mellette. A Szovjet másfélvezeteds, gigantikus erőfeszítéseinek minden gyakorlati eredménye valamilyen primitív államkapitalizmus, rossz pénzzel, gyatra ellátással és végtelenségig lerodukált szabadságjogokkal s ha a „fasiszta Európát” szegezük ez érveléssel szemben, melynek „hősies világképét” állítólag képtelen vagyok megérteni, nagyon nyugodt mozdulattal utalok a másik Európa felé, amely nem fasiszta, hanem polgári és szocialista s minden pillanatban hajlandó vagyok összehasonlítani a két Európa gazdasági életképességét, szociális teherbírását, törvénykönyveit, kulturális ambícióit és tartalékkészleteit anyagban és energiában. Ettől a vizsgától nem félek. A polgár nem fog elbukni rajta.

Amin elbukott — s ahol elbukott — az éppen az „-i”-betű, amiből engedett, ha mást nem, hát a pntot a betű felől: más minősíteni egy eszmét s más feladni valamit belőle. Egyik kiváló magyar publicista, az új világ alakulása felől elmélkedve, elégtétellel idézi Huxley-t, aki maga is ott tart már, hogy, szerinte, a „világ szíve ma a fasiszta Európában dobog”. Huxley ezt csakugyan mondja s hiszi is; igaz, hogy gunyosan mondja és kétségbeesve hiszi. Nincs kétség felőle, hogy Európa a Rajnánál hosszú időre két részre szakadt. Rövidlátás lenne tagadni, hogy a „polgárt” ebben a mi Európánkban, a keletiben, rövidesen úgy mutogatják, mint az amerikai nemzeti parkban a bölényt. Majd átalakul, vagy emigrál... Az „epizód”, amely az elkövetkező évtizedekben lezajlik, kevés életlehetőséget nyújt csak számára, életformái rövidesen muzeális jelentőséget nyernek s nem lehetetlen, hogy ellátásáról valamilyen karitatív formában, az új, a hősies társadalom lesz kénytelen ideig-óráig gondoskodni. Valami csekély száraz kenyert kapnak talán író is, akiket, mint a regősöket, akik a multról énekelnek, megtűnnek az ablakok alatt. Egy letűnt és naiv korról adnak majd elő, a mely oly kevés volt hősies, hogy törvényekkel óvta az egyén jogait és kiváltságait s egyes elfajzott bölcselői az egyén életcéljának nem a megismerülést, hanem az életet tartották. Mindez nem következik be máról-holnapra így; de abban egyetérték a neves kulturmorphologussal, hogy a „hullámpézizód” elsodorta a polgárt egyes áradásos területeken, így Közép Európában is. A polgári író nyugodtan visszatérhet az elefántesonttoronyba, ahonnan kikaklatták s foglalkozhat, amivel akar, például eszkimó-népmesék, vagy kínai versek átültetésével és utánköltésével is. Végre szabad művész: hiszen mindegy, mit csinál.

Budapest, október.

Négy felszerelés. Valamennyi beépített hangszóróval. Közülük három „Super-Inductance”, a negyedik pedig nagyon olcsó, de elsőrangú vevőkészülék, amellyel szintén minden hullámhossz fogható 15 és 2000 m. között.

Újra „Super-Inductance” vevőkészülék tehát, immár harmadszor egymásután. És még mindig „PHILIPS” az egyetlen vállalat, mely a jelen és jövő rádióviszonyoknak legmegfelelőbb szerkezetű új vevőkészülékét, a „Super-Inductance”-t gyártja.

A „Super-Inductance” rendszer a 834, 634 és 636-os felszerelésekben érte el a tökély legvágós fokát. E felszerelések tehát a leggazdaságosabbak, a legjobb minőségűek és amellyel aránylag olcsók.

A minden hullámhosszat fogó 938-as készülék teszi teljessé a „PHILIPS”-sorozatot. Ezzel a készülékkel nemcsak az összes európai leadóállomásokat lehet hallani, hanem a főbb világ-részek jelentősebb rövidhullámú állomásait is.

Super-Inductance

PHILIPS

Körzetképviselőt brassói körzetre: „ELIMA”-cég, Brassó, Sütő-u. 2

Igy néz ki, ha a C. F. R. egyszer spórol

Munkanélküli vándormázolók halálos zuhanása

Csikszereda, október 28.

A Gyimesvölgye lakosságát megrendítő és a hivatalos lelkiismeretlenségre fölöttébb jellemző munkásszerencsétlenség tartja izgalomban.

A szerencsétlenség, amelynek eddig egy halott és három életveszélyesen sebesült áldozata van, részletei a következők:

A CFR néhány héttel ezelőtt elhatározta, hogy több hidját átfesteti. Már akkoriban megirtuk, hogy a vasut, az eddigi szokásoktól eltérően, nem szakiparosoknak adta ki a munkát, hanem munkanélküli vándormázolókat fogadott fel, akik alacsony napszámért vállalták a festést. A CFR a munkálatok vezetésével mértékelt bízta meg, akik természetesen úgy a hidak festésével kapcsolatban csak laikusoknak számíthatnak.

A gyimesi szerencsétlenség a CFR oly hirtelen és tulzott takarékosági manőverének tudható be.

A gyimesfelsőlőki 27 méteres szakadékon vasuti viadukt vezet át, amelynek festésére a vasut Brazili János, Focsa Miklós, Radics Szilárd és Mateescu István fiatal adjudi munkanélküli mázolósegédeknek fogadta fel. Hogy a munkálatok során a viadukt alatt átvezető országot forgalma ne szenvedjen, a vasuti mérnök egyetlen szál deszkából függő állványt szereltetett a hidra. A munkások a gyenge állványt azonnal kifogásolták. A mérnök azonban nem volt hajlandó a pallót megerősíteni, és közölte a munkanélküliekkel, hogy ha nem látnak neki a munkának, más embereket alkalmaz.

A munkanélküliek erre vállalták a kockázat

tot és meg is kezdték a hid festését. Alig dolgoztak azonban néhány órát, amikor

a deszkapalló egyet roppant s a mázolók véresen terültek el az országot kövezetén.

A sebesülteket az első vonattal utba indították a csikszeredai kórházba. Mateescu István azonban már utközben belehalt sérüléseibe. A másik háromnak állapota életveszélyes.

A szerencsétlenség részleteinek kivizsgálásával a csikszeredai csendőrséget bízták meg. Annyit már megállapítottak, hogy a felelőség a munkálatokat vezető mérnököt terhel.

— Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, rézizgalmat, gyomorégést, mellszorulást vagy szívdobogást érez, ideért minél előbb valódi „Ferenc József” keserűvizet

Roosevelt megtanítja Fordot parirozni

Newyork, október 28

Roosevelt kégyetlen megtorlást talál ki a Ford-művek ellen azért, mert az öreg Ford csökönyös maradt és semmiképpen sem fogadta el a munkakodexet. Az elnök utasítására a kormány a Ford-műveket kizárta az állami megrendelésekből és a hadsereg részére történő szállításokból, ami keserves csapás Fordra, mert hiszen Amerikában az állami rendeléseket pontosan és jól fizetik.

Nagyságos asszonyom!

SZÜKSÉGE VAN

egy új selyemruhára, belésselyemre, avagy selyemanyagokra díszítésekhez és átalakításokhoz?

CSAKIS

„TRIANON“ elégíti ki tökéletesen

Bukarest, Strada Bărăției No. 4.

MAGYARUL IS BESZÉLÜNK.

Nyilvánosságra hozták a külföldi hitelezőkkel kötött megegyezés szövegét

1 milliárd 300 millió megtakarítás

Bukarest, október 28.

Végre ismeretessé vált annak a hosszas és kínos alkudozásnak az általános eredménye, amelyet Madgearu pénzügyminiszter a francia fővárosban, a román állami kölcsönkövetnyutalajdonosok megbízottjaival folytatott. Csütörtökön este az a bizottság, amelyet a létrejött megállapodás megszövegezésére kiküldtek, a sajtó számára közleményt adott ki, amely a következőket tartalmazza:

„Azok a tárgyalások, amelyeket Madgearu pénzügyminiszter Párisban a román követnyutalajdonosok képviselőivel folytatott, elvi megegyezéssel végeztek, amely akkor lép érvénybe, amikor a követnyutalajdonosok szövetségei ratifikálják, jóváhagyják.

„E megegyezés értelmében a román állam által közvetlenül felvett kölcsönök követnyutalajdonosai az 1933-34-es költségvetési évre az esedékes szelvények névértékének az összegéből 62 és fél százalékát előleget kapnak devizában. Mint-hogy az első félre eső szelvények értéke egészében kifizetésre kerül, következésképpen a második félrebeli szelvények névértékére 25 százalék előleg jut.

„A különbözetre vonatkozólag a követnyutalajdonosok jogai teljes mértékben fenntartatnak. Mielőtt a román kormány birtokába jut a követnyutalajdonosok szövetségei által eszközölt jóváhagyásoknak, az egyezmény végrehajtásához szükséges összegeket azonnal átutalja a kifizetéssel megbízott pénzügyi közegnek. A különbözettek rendezése azoknak a tárgyalásoknak a tárgyát fogják képezni, amelyek Párisban 1934. január első felében veszik kezdetüket. Ezek a tárgyalások feljogosított szakértők megállapításai alapján történnek s egyben meg fogják határozni azokat a feltételeket is, amelyek között a kölcsönök törlesztését 1934. április 1-től kezdődően biztosítják.

„Különleges bánásmódot tartottak fenn az 1922-beli külföldi járadékkölcsönnek, amely szerződéses elsőbbségi jogot élvez. Külön megállapodást kötöttek továbbá az Autonóm Jövedéki Pénztár által 1929-ben és 1931-ben kibocsátott kölcsönökre vonatkozólag is: e két kölcsönnek a követnyutalajdonosai az 1933-34-es költségvetési évre esedékes szelvényeik névértékének 75 százalékát kapják meg. Ez esetben is úgy veszik, hogy az első félre eső szelvények egészükben kiegyenlítettnek, míg a második félre szelvényeire 50 százalék előleg jut. Ezeknek a kölcsönöknek a törlesztését ideiglenesen felfüggesztik. Ez az utóbbi megállapodás is csak akkor lép érvénybe, ha az érdekelt követnyutalajdonosok szövetségei ratifikálják.“

Eddig a kiadott hivatalos közlemény szó szerinti szövege.

EGY MILLIÁRD 300 MILLIÓ LEJT ALKUDOTT LE MADGEARU

Amennyiben a kiadott közlemény tartalma ténylegesen fedi a létrejött megállapodást, nemcsak elvben, hanem a gyakorlatban is, úgy látszik, hogy Madgearu pénzügyminiszternek sikerült lényeges engedményeket kivívnia azokra a kölcsöntörlesztési összegekre vonatkozólag, amelyek a folyó költségvetési év má-

sodik felében, tehát az elmúlt október elsőjén váltak és január elsőjén válnak esedékessé. Ennek a két esedékességnek az összegéből az állam csak 25, illetőleg 50 százalékot fizet külföldi devizákban.

Amint emlékeztet, nem sokkal a transzfermoratórium életbeléptetése után, Madgearu pénzügyminiszter azt az ajánlatot tette a hitelezőknek, a Párisba küldött román delegáció útján, hogy az ezután esedékes törlesztési részleteknek az állam csak 20 százalékát fizeti külföldi valutában. Ezzel szemben a pénzügyminiszter Párisban felemelte ezt a hányadot 25 százalékra a közvetlen államkölcsönökre nézve s 50-re azt a két kölcsönt illetőleg, amelyeket a jövedéki pénztár garanciájára vett fel annak idején az állam. Tehát engednie kellett. Viszont, — amint a pénzügyminiszter köréből rámutatnak, — a hitelezők megbízottai hozzájárultak ahhoz, hogy az állam felhasználjon több olyan kölcsönösszeget, amely fenntartva, rendelkezéssel a hitelezőknek volt fenntartva.

Miben maradt a külföldi pénzügyi ellenőrzés kérdése

Ami az állami pénzügyek ellenőrzésének a kérdéséről, kormánykörökben hangzottak, hogy Madgearu sikerült arra a rábírnia a külföldi hitelezők megbízottait, hogy álljanak el a tavalyi genfi egyezmény szövegének alkalmazásától. A közeljövőben jönnek ugyan külföldi szakértők, hogy felülvizsgálják az állam pénzügyeit, de csak rövid időre s eszupán azzal a megbízatással, hogy tanulmányozzák az állam fizetőképességét. Erre már csak azért is szükség van, mert a január elsőjén kezdődő új tárgyalások alapjául éppen ezeknek a szakértőknek a jelentése fog szolgálni. Mielőtt a külföldi pénzügyi szakértők elkészülnek javaslatukkal, nyomban távoznak is, tehát — mondják kormánykörökben — szó sincs arról, hogy Madgearu Párisban vállalta volna az állandó pénzügyi ellenőrzést a genfi egyezmény szellemében.

CSAK ELTOLÁS, NEM MEGOLDÁS

Bár vitathatatlan, hogy a párisi egyezményrel Madgearu átmenetileg megkönnyítette az államkincstár helyzetét, az is nyilvánvaló, az eredményről nyilvánosságra hozott közleményből, hogy a külföldi államadóságot végleges rendezésének a kérdését csak elodázta január-ig, illetőleg a folyó költségvetési év végéig, 1934. április 1-ig. Emiatt az ellenzék, különösen az öliberális-párt, minden bizonnyal hevesen támadni fogja, mert hiszen ilyenformán az egész súlyos probléma a jövő évben újra

Litvinov csütörtök este elindult Washingtonba

Moszkva, október 28.

A szovjetkormány hivatalos jelentést adott ki arról, hogy Litvinov külügyi népbiztos csütörtökön este utnak indult Washington felé.

Hangsúlyozza a hivatalos jelentés, hogy a politbüro néven ismert legszűkebb pártvezetőség hosszasan megvitatta Litvinov útját s megadta a külügyi népbiztosnak az utasításokat arra vonatkozólag, hogy Washingtonban miképpen viselkedjék.

A csehszlovákiai magyarüldözés a Népszövetség előtt

A horvátok új memorandumot nyújtottak be Genfben

Genf, október 28.

A Népszövetség főtákarcsához újabb emlékirat érkezett be a horvátok ügyében. Ezt az emlékiratot Amerikából adták be s megszerkesztője Stefanovics lelkes, az északamerikai horvátok szövetségének titkára volt. Az emlékiratot egyébként Stefanovicson kívül többszázan írták alá.

Az északamerikai horvátok szövetsége arra kéri a Népszövetséget, hogy az önrendelkezési jog alapján biztosítsák Horvátországnak a függetlenségét és Sándor szerb király katonáit parancsolják ki a horvát területekről.

Ha ez nem történik meg idejében, úgy elkerülhetetlen lesz a két nép közötti véres leszámolás, ami esetleg komoly európai háborúvá szélesedik ki.

Itt említjük meg, hogy a horvát emlékirattal egyidejűleg iktatta a Népszövetség főtákarcsa azt a panaszt, amit 65 magyar város adott be a csehszlovák kormány magyarellenességéje miatt.

A panasz kifejti, hogy a kisebbségi egyezmény világos rendelkezéseket tartalmaz a kisebbségi jogok védelmére és biztosítására. Ezt az egyezményt a nagyhatalmak garantálták és Csehszlovákia is aláírta. Amennyiben most a nagyhatalmak nem törődnek azzal, ami Csehszlovákiában történik, s nem lépnek fel a cseh kormány ellen, úgy nem teljesítik erkölcsi és szerződéses kötelezettségüket.

A panasz végül kijelenti, hogy a nagyhatalmak lesznek felelősek, ha a felvidéki magyarüldözések miatt komoly politikai bonyodalmak keletkeznek.

— Amikor arcszine fakó, szürkés-sárga és tekintete bágyadt, amikor szomorú, nyomott hangulat és nehéz álmok gyötrik, amikor epepángás, gyomorfájás, felfúvódás és fejnyomás kínozzák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorra 1—1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni. Az orvosok azért rendelik a Ferenc József vizet oly gyakran, mert ez sok esetben a rosszullét okát gyorsan megszünteti és az egész szervezetet felgyógyítja.

Elseje helyett 10-ikén kapnak fizetést a csehszlovákiai tisztviselők

Prága, október 28.

A prágai kormány pénzügyi helyzete egyre nehezebbé válik. Emiatt a pénzügyminiszterium rendeletet adott ki, hogy ezentúl az állami hivatalnokokat elseje helyett csak 10-én fizessék.

A rendelet kihangsúlyozza, hogy a miniszterek és képviselők is csak 10-én kaphatnak fizetést.

A rendeletet be kell tartani, inkább ne legyenek jó utak

Temesvár, október 28.

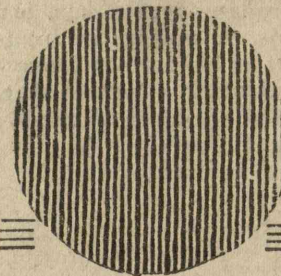
Az utóbbi évek során a temesvári városi tanács előtt számtalanszor megjelentek már Temesvár két külvárosának: Mehalának és Rónának küldöttei, akik arra kérték a tanácsot, hogy a Mehalai és Rónai közötti utat a város kövesse ki és hozassa rendbe. A követelőzésnek eredménye is lett, amennyiben a városi tanács utasította a mérnöki hivatalt, hogy a kért munkát végeztesse el. A rendelkezést végre is hajtották. Az ügyben, legújabbán, érdekes fordulat állott be. A közlekedésügyi minisztérium egy rendelet alapján, amely azt írja elő, hogy felőbb jóváhagyás nélkül egy városnak sincs joga befektetést eszközölni, feladégre vonta a városi tanácsot az útjavítás miatt. A minisztérium bünbakot keresett és talált is dr. Schmitz Ferenc alpolgármester személyében, akit az eljárás során 6000 lej megtérítésre kötelezett.

Önnek sem kell kísérleteznie...

MERT MÁR MINDENKI TUDJA, HOGY A „VESTIS”-SZÖVET MINŐSÉGBEN, TARTÓS-SÁGBAN ÉS OLCSÓSÁGBAN VEZET!

VESTIS

POSZTÓÁRUHÁZ. — BRASSÓ, LENSOR 22
KÉRDEZZEN MEG VALAKIT, AKI MÁR
VISELT „VESTIS”-SZÖVETET!

HIREK

Egy bátor váradi leány

Higgyék el, itt Önök között egy forradalmár járkál a hideg őszi egyhanguságban. Nem egy Danton, vagy Robespierre, sem Marat, sem Chaliér. Nem, a forradalmár jelen esetben egy nő.

Talán nem annyira észrevehető és kimagasló, mint a zászlóval rohanó hősgyalak, de le Crobi festményén, az 1930 július 28-on, de kétségtelenül forradalmár.

A vélemények megoszlanak. Fölötte, mögötte és előtte. De ő minden attackok, társadalmi ítéletek és családi tragédiák dacára, életet adott a gyermekének. A gyerek születését nem legalizálták a városházán s a köteles és szablonos gratulációk is elmaradtak. S talán, a kik ennek a gyerek születésének körülményeit ismerik, — és Váradon mindenki ismeri — a férfi pártjára is juttatnak néhány mondatot. Lehet, hogy igazuk van és lehet, hogy nem. Egy azonban kétségtelen: Az az urileány, aki a Kőrösparton váradi vélemények, váradi megjegyzések és váradi ítélethozatalok pergőfényében meg meri szülni a társadalomtól nem akceptált gyereket és napjában háromszor végigmeri tolni az ítélethozók sorfala között — forradalmár!

A szó következményvállalásának összes feltételeivel.

g. i.

— IDŐJELENTÉS. Budapesti jelentik: A budapesti időjárásügyi intézet jelentése szerint élénkebb szél, sok helyen esők, változókéony hűvösebb idők várhatók.

— Óriási tűz Bacauban. Bacauból jelentik: Pénteken hajnalban 4 órakor hirtelen kigyúlt a Dimítriu-féle hentesárnyár. A tüzoltók megfeszített munkával csak 4 óra múlva tudták megfékezni a lángokat. A hatalmas épület tövig leégett és odaveszett az egész gyári berendezés, gépfelszerelés, rengeteg kolbással, hurkával és egyéb jókkal együtt. A kár 2 millió lej, de a gyár biztosítása 4 millióra szült. A tűz oka után most kutatnak.

— Hunyadmegyei hírek. Déváról jelentik: Annakidején beszámoltunk arról a gyilkossági kísérletről, amelyet Bordean Dionisie nagyrápolti lakos követett el Trifu Juon jegyző ellen. Bordean katonafegyverrel belőtt a jegyző lakásába és véletlen szerencse folytán, a golyó az asztalhorog érintése következtében irányt változtatott és csak kis mértékben sebesítette meg a jegyző karját. A dévai törvényszék, Bordean Dionisiet emberölési kísérletért kétévi börtönnel sújtotta, továbbá politikai jogainak gyakorlásától 10 évre eltiltotta. — A piski javítóműhely munkásai között nagy elkeseredést váltott ki az az újabb intézkedés, hogy az eddig reggel fél 8-tól, délután fél 4 óráig egyhuzamban tartott munkaidőt, délben egy órára megszakították, viszont így annak tartama kitolódik délután félötig. A javítóműhely munkásainak nagy része vidéken lakik s a munkaidő meghosszabbítása miatt elvesztik a hazatérésre alkalmas vonatösszeköttetést. A munkások testületileg kérték a régi munkaidő visszaállítását. — Ismeretlen egyének megfúrták Czebea község pénztárát, ahonnan 78 ezer lej készpénzt vittek el.

— Sokba került a konkurens pék felpofozása. Kolozsvárról jelentik: Néhány héttel ezelőtt az egyik külvárosi korszmában Józsa Emanuel pék összetalálkozott kollégájával és adáz ellenségével, Schwartz Jenővel. Alg látták meg egymást, nyomban megkezdődött a kölcsönös szitkozódás, majd Józsa pofozni kezdett. Schwartz védekezés közben torkonragadta és az ablakhoz szorította Józsat, ez azonban erősebbnek bizonyult, kiszabadította magát és alaposan elverte a „konkurrenciát”. Schwartz súlyos testi sértes miatt pert indított Józsa ellen és meg is nyerte a pert. Józsat a pofozkodásért 2000 lej fő és 1000 lej mellékbüntetésre ítélték s azonnal kötelezték 1150 lej költség megfizetésére.

— A Feketeszáru cseresznye Firenzében. Firenzéből jelentik: A „Pergola” színházban most adták elő Hunyadi Sándor „Feketeszáru cseresznye” c. színművét. Az olasz közönség a magyar szerző munkáját kitörő tetszéssel fogadta.

* ORVOSI HIR. Dr. Schlesinger S. belgyógyász rendelőjét Str. I. I. C. Brătianu (Kórház-utca) 41. szám alá helyezte át. Telefonszáma 102.

ABLAK

Vissza kell hívni Berlinből Amerika nagykövetét — követeli a szenátus külügyi bizottságának elnöke, Fish szenátor, aki szerint Hitler nem akar háborút. A tüzes szenátor azt hűnyja a berlini nagykövet szemére, hogy nem tanúsít elég megértést annak az országnak az érdekei iránt, amelyben működik, holott Amerikának semmi köze ahhoz, hogy odahaza mit csinál a kampószerkesztés uralom, fő, hogy Hitler békéről beszél, tehát egész jó fiú, akinek meg kell bocsátani, amit belpolitikájában művel. Fish szenátor ezzel azt akarja mondani, hogy ő jobban tudja, mi a horogkereszt kül- és belpolitikája, mint az amerikai német követ tudja Berlinben. Nem akarjuk megvédeni a követet, de első pillantásra sem hiszünk, hogy Fish ur Amerikában jobban látna a német viszonyokat, mint a követ a német viszonyok közt közepén láthatja. A belpolitika tulajdonképp mindig egy kicsit külpolitika is. Hitlerék is ezt állják s ezért rendezik meg az ellenfél nélküli pálasztást: ide kukkants külföld, micsoda külpolitikái erő ez a nagy német belső egység. A berlini követ, ne jöjjön zokon senki, mégis csak közelebből ismeri a német dolgokat, mégis csak többet lát, többet hall, bizony, többet is tudhat. Láthatlanba igazat lehet adni neki bátran, ha ellenvéleményen van az otthoni jenkikkel szemben. Ha a követ nem mutat kellő megértést a „békés” nációk felé, ő tudja, hogy ez nem rövidlátás, de inkább bölcs és diplomatikus távolbátéklítés.

NARKOTIKUM A MÁGLYÁN

A san-franciskói rendőrség egy tüzeset lokalizálásánál nagymennyiségű ópiumot, morfiumot és kokaint találtak. A hatalmas készletet, amelynek értéke meghaladtak a 100 ezer dollárt, könyörtelenül elkobozták és amint felvételünkön is látható, megsemmisítették.

— Nemlétező cégek nevében szélhámoskodott egy álvigéc. A brassói rendőrség bünyű osztálya a hatóságokhoz érkezett feljelentések alapján ma letartóztatta Artz Andreas 44 éves brassói alvigécet, a kiről kiderült, hogy nemlétező cég nevében beutazta a fél országot és különböző szélhámosságokat követett el. Letartóztatása után a szélhámos álvigécet átadták az ügyészségnek.

— Világrekordot döntött egy tehén. Londonból jelentik: A tejszolgáltatás legújabb „világrekordját” a Brantton Basillia nevű jerseyi fajú tehén, G. L. Turner jerseyi földbirtokos tulajdona, állította fel. A tehén 385 napi tejtermelése 9506 kilogram volt és így 25 kilóval javította meg Wagga Gladys ausztrálai tehén, az eddigi világ bajnok rekordját.

— Az idén is megtartják a takarékoskassági napot. Október 31-én világszerte „Takarékossági napot” rendeznek. Románia is csatlakozott az általános takarékoskassági rendszerhez, hiszen már háromszor rendezte meg eddig ezt a napot, amelyet — a többi nemzetekkel együtt — az idén is megtartanak. Vicces akció ez nagyon. Egyebet sem csinálunk, mint takarékoskodunk — kényszerből. És most még ennek a hasznosságára tanítanak is bennünket.

— Európa legnagyobb étterme. Londonból jelentik: Európa legnagyobb éttermét, az angol Lyons cég nyitotta meg Londonban, a Marble Arch közelében. Az új helyiségben egyszerre 2000 személy étkezhethet, építéséhez egymillió téglát és 150 km. hosszú villamosvezetékot használtak fel. Berendezéséhez tartozik a többi között 1000 asztal, 2000 szék, 50.000 darab porcellán, 35.000 darab ezüst és 35.000 darab asztali fehérnemű. Személyzete meghaladja az 1000 főt, köztük 500 pincérnő, 200 konyhafőnök és cukrász, 100 mosogatólány és 50 elárúsitó. Az óriási konyházemet különleges szelíztető berendezéssel szagtalanítják és az étterem levegőjét légszűrőkészülékkel frissítik. A falakat díszítő famozaik-képeket egészen újszerű, u. n. faszóvási eljárással készítették. A Lyons cégnek körülbelül 1200 teaháza és olesó étterme van Londonban.

— November 3-án tárgyalják a csikszenttamási lopás ügyét. Tudósítónk jelenti: A csikszentadai törvényszék november 3-án tárgyalja az annakidején országos szenzációrt keltett csikszenttamási milliós közbirtokossági lopás ügyét. A tárgyalás előreláthatólag több napon át tart.

— Találattott két kis kulcs a brassói törvényszéki palota előtt. Igazolt tulajdonosa átveheti a B. L. kiadóhivatalában.

— Meisseni ebéd- és kávékészlet egy gyufaskatulyában. Londonból jelentik: A meisseni porcellángyár három munkása kétévi szakadatlan munkával elkészítette a világ legkisebb porcellánkészletét. A készlet 142 darabból áll, még pedig: 12 személyes kávé- és ebédkészletből. A kávékészlet elfér egy gyufaskatulyában, sulya alig 15 gram.

— Érmihályfalvai hírek. A hó folyamán kezdte meg Érmihályfalván 2 hetes vendégjátékát Tamassy Eugénia 20 tagú társulata. A társulat a „Pillangó” című operetiben mutatkozott be. A társulatot nagyon lelkesen fogadta Érmihályfalva magyar közönsége. — A nemrég alakult Kolping Sportegyesület nagy áldozatok árán új futballpályát létesített. A futballpályához szükséges területet gróf Strubenbergről József földbirtokos adományozta az egyesületnek.

— BIKAVIADALOK — AUSZTRIÁBAN. Londonból jelentik: Sidneyben és Melbourneben mozgalom indult meg a bikaviadalok meghonosítására s ebből a célból rövidesen törvényjavaslatot terjesztenek a parlament elé. Az angol állatvédő szövetség mozgalmat indított a javaslat ellen és az ausztráliai államszövetség londoni főintézőjének közbejárását kérte.

Százezer lejes birságot vetett ki a Löblé-gyárra a minisztérium

Nagyvárad, október 28

A Löblé szeszgyárnak újabb birságtügyét tárgyalta pénteken a nagyváradi törvényszék. A dolog előzményei 1929 évbe nyulnak vissza, mikor dr. Löblé László gyárában megjelent a földmívelésiügyi minisztérium egyik Giulescu nevezű inspektora és ellenőrzést akart végezni. A feljelentés szerint, amelyet az inspektor az eset után beadott, Löblé megakadályozta az inspektort abban, hogy mestersegét gyakorolja. A város szerint a földmívelésiügyi minisztérium inspektora nem illetékes szeszgyárak ellenőrzésére. Az ügyészség igazat is adott Löblének és megszüntette az eljárást, a földmívelésiügyi minisztérium azonban az inspektor jegyzőkönyve alapján

100 ezer leje birságot vetett ki a gyárat. Löblé felelősséget, de a váradi törvényszék a pénteki tárgyaláson elutasította a felelősséget. A szeszgyáros most tovább felelősséget a táblához.

Egy jó ötletért 5000 Lei

a DIANA sósorszesz közönség-pályázatán

Azt a baráti kapcsolatot, mely eddig is megvolt a DIANA sósorszesz fogyasztói és gyártói között, szorosabbra akarjuk fűzni!

Az a meggyőződésünk, hogy a közönség a legjobb reklámtervező, tehát pályázatot hirdetünk a közönség részére, reklámötletekre.

A DIANA-pályázat tárgya:

a DIANA sósorszesz. Aki csak egyszer is megvette, egész életén át használja ezt az életet, erőt, egészséget adó háziszert. Otthon, sportnál, utazásnál, kirándulásnál nélkülözhetetlen. Gyermek és felnőtt, szegény és gazdag, egészséges és beteg egyformán használja. Olyan fontos, akár a mindennapi kenyér.

(Részletes használati utasítás minden üveghöz mellékelve.)

A DIANA-pályázat formája:

beküldhető rajz, vers, jelmondat, szöveg és egyéb reklámötlet. A rajzoknál nem a tökéletes kidolgozás, hanem az ötlet a fontos: a vers legfeljebb négy soros patogó rimű, könnyen megjegyezhető szöveg; a jelmondat legyen néhány szavas szöveg, mely a DIANA sósorszesz utólrérhetetlenségét, nélkülözhetetlenségét és számos jó tulajdonságait hirdeti! Egyéb reklámötletre a legtagabb tér kínálkozik! Ezt legfeljebb 15—20 sorban kérjük leírni é beküldeni. Kérjük a papírnak csak egy oldalára írni!

A DIANA-pályázat feltételei:

A pályázaton mindenki részt vehet, aki pályamunkájával együtt egy DIANA sósorszesz használati utasítást küld és a pályázati hirdetés szelvényét mellékeli.

A pályázat határideje:

1933 november 30.
Eredményét a lapokban közöljük:

DIJAK:

I. díj	5000 Lei
II. „	3000 „
III. „	2000 „
IV. „	1000 „

ezenkívül 20 vigaszdíj, összesen 15.000 lej értékben.

A pályaművek közül zsűri válogatja ki a nyerteseket:

A zsűri döntése megfellebbezhetetlen! A nyertes pályaművek minden jogukkal együtt a DIANA tulajdonába mennek át. Egy résztvevő többféle tervvel is pályázhat, csak arra kérünk mindenkit, hogy minden tervét külön papírlapon küldje be az alábbi címre, persze egy borítékban:

DIANA, TIMIȘOARA

Várjuk a pályamunkákat!

7. Itt levágandó és beküldendő!

PÁLYÁZATI SZELVÉNY

Alulírott mellékeltem drb. pályamunkával részt veszek a DIANA sósorszesz-pályázaton. A hirdett feltételeket kötelezőleg elismerem.

Mellékelendő:

1. Egy DIANA sósorszesz használati utasítás.

2. A pályamunkák.

(olvasható aláírás.)

Pontos cím.

Miből él a Bémer-tér?

Állandóan azt hangoztatják, hogy Nagyvárad meghalt. A jóindulatúak még ezek a halálkijelentések konstataciói, a pesszimisták viszont kijelentik, hogy halott, már rég halott.

És azok, akik Nagyvárad jelenlegi helyzetén szomorkodnak, állandóan a régi jó idők napjaival hozakodnak elő, mondván: Azok voltak a szép idők... És jönnek az emlékek, amikor a huszártisztek lóháton rohantak be a Magyar Király, jelenleg Royal kávéház vendégekként telt helyiségekbe, mikor hajnalban ugyancsak a huszártisztek összehívásáról egy átmulatott éjszaka után a piactér egész szárnyas készletét, majd szabadjára engedték, hogy a szegényemberek aznap szárnyast egyenek.

Nem hiszem, hogy a huszártisztek időnkénti szociális megnyilatkozásai komolyabb boldogságot jelentettek-e a perifériák lakói számára és nem hiszem, hogy azok, akik csak a belváros bohémstruktúráit figyelték, vajjon komolyan megállapíthatják-e, hogy azok voltak a szép idők, ezek pedig a rosszak.

Nem. Nem egészen így. A végrehajtó mesterség „rég jó időkben” is jól jövedelmező mesterség volt s a csődöket sem most találták ki. S ha mindezeket figyelembe vesszük, talán nem lehet százszázalékos boldogsági döntést hozni a régi jó idők javára s a mostaniak terhére.

És csak egy adat, annak dokumentálására, hogy jelenleg Nagyváradon van élet: a Bémer-téren van három kávéház, egy klub, két cukrászda és négy falatozó. Ennek a tíz helyiségnek napi rezsije 50.000 lej. Egy héten 350.000 lej. És egy hónapban 1.500.000 lej.

És ez csak a Bémer-tér és annak néhány olyan helyisége, ahová az emberek szórakozni és ingyenc falatokat enni térnek be.

Ennek az 1.500.000 lejnek havonta tehát ebben a tíz helyiségben kell befolyjni és hogy több folyik be, mint a rezsi, annak egyszerű bizonyítéka, hogy a helyiségek tulajdonosai esznek, laknak és öltözködnek is ugyanebből.

Ez az egymillióöttszázezer lej tehát tisztán szórakozásokból rekrutálódva a Bémer-téren honyolódik le. Ez így van, akármilyen hihetően is. Ne tessék tehát olyan nagy lendülettel nekiszaladni Nagyváradnak és eltemetni.

Kolon a Király-bodega fölött

Kolon van nyolc darab Nagyváradon. De ez az egyik kiválik vörös fényének erotikus feltörésével, amint követi a Bémer-térre gyűjtölencsés vörös perbulvársát. Most már, így őszkor, becsukják az ablakot s a hidegben didergő nyságáru-soknak alig szűrődik ki egy-két taktus, a mire, lábukat mozgatva, melegedhetnek.

És este, ahogy felmegyek a kolonba, hogy közelről nézzem ezt a vörös fényt s az ölelő párok végtelen lehetőségeit közelebbről bámulhassam, csak éppen nekikülök a bejáratnak. Nem meggök be, innen az ajtóból is elég a közelség s a figyelpont, aránylag, ragyogó.

S ahogy tangók, bluesok és foxok változó ritmusúiban az ajtónak támaszkodva állok, nem értem a fiatal éleket elfcsérelt óráit így táncokba pocsékolva még éjjel fele. Vajjon nincs mit tenniük? Nem látnak-e más utat? Tero, cél, valamit, a merre mennének?

De, ahogy közelebb lépek, itt látom a fiatallembert, akit tavaly kilöttek az állásából s azóta képtelen elhelyezkedni és önagysága, akit átölel, ugyanaz, akinek a gazdája féltővel kilopta az írógépet a keze alól s azóta anyjának otthon nincs mit ennie.

Mit csinálnak? Tőlük s magamtól kérdem ebben a nagy megoldatlanságban, két tánc között.

Fox! Hát természetesen. Ez ép olyan szükséges, mint a szénhidrát, vagy a fehérje.

Természetesen: Táncolni vörös fényben, elfelejtkezve, ha csak néhány perc-re is, amivel mindennap megoldjuk az életüket.

S ahogy így állok ajtófélfának dőlve, már hiszem is, hogy nem lehet másképp, már szólni is tudnék hozzájuk s nem lenne idegen világ, ahogy elmondanák, hogy számukra nincsen más megoldás.

Polgármester ur, mi lesz télen?

Amíg a Banca Nationala nagyváradai fiókjában 100 millió értékű ezerlejest vált a kassza

— 5000 felé rohan a munkanélküliek száma

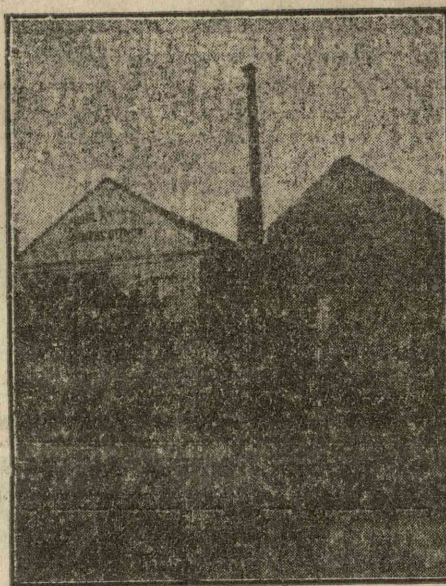
A tél előtt az állandó és annyit vitatott munkanélkülség problémája ismét felszínre került. A város néhány összejövetelen, tanácskozáson kívül még semmit sem tett az akut és mind hatalmasabb méreteket öltő probléma megoldására. Néhány iparossal és néhány munkással beszélgettünk. Munkaadóval és munkással egyaránt. A számok elkeserítőek, de ha a városi tanács munkanélkülséggel foglalkozó bizottsága komolyan és lelkiismeretesen kezelné ezt a kérdést és vitatkozások helyett tettekkel jönnének elő, rendes és keresztülvihető akciókkal, legalább egy ötvenszázalékos javulás gyorsan elérhető lenne.

Ma Nagyváradon 1500 azon munkanélküliek száma, akik soha többé nem juthatnak munkához. 1500 szürke szám,

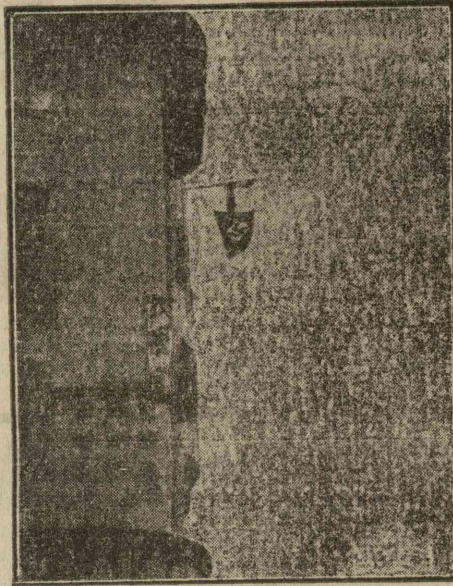
de ez 1500 éhező családot jelent, közel négyezer embert.

Jelenleg az építőszakmában megindult a munka s ezzel kapcsolatosan kissé fel-lendült az asztalosipar is. Beszélgettem egy építésszel és egy műasztalossal. Mindketten egybehangzóan a következőket mondják:

„Az emberek ha óvatosan is, de kicsit menekülni akarnak a pénztől. A termelő erők soha nem voltak ilyen olcsók, a bérek le vannak nyomva, aki nem épít, az bolond. És ennek ellenére a bérek kétségbeesítően alacsonyak. Egy tanuló például 3 és fél évig nem kap fizetést. A szülei tartják, etetik és ruházzák. S amikor végre három és fél év után felszabadul, akkor 120 lej kap egy hétre maximálisan. Ennek az oka az, hogy a mun-

Vajjon tényleg egyformán energikus a kormány a szélsőséges megmozdulásokkal szemben? A nagyváradai munkásokon felig kész épületét bezáratta az erélyes belügyminiszteri rendelet, de vigan lobog a Moskovits-palota épületén a korogkeresztes zászló.

Kéi csirkepör között

Igy védekezik a fiskális, mint alperes

Harc egy könyvmegrendelés következményei ellen

A bírósági ügyek kétfélék: büntető, vagy polgáriak. Mi az, hogy polgári? Az ember dialektikusan, vagyis éles ellentétekben gondolkodik s menten az jut eszébe, hogy a polgárnak ellentéte a proletár s ez a megkülönböztetés valahogy afféle képzetársulás alkalmass, hogy míg bűnügye mindenkinek alkalmas, úgynevezett polgári ügye csak polgárnak. (Ez a valóságban nem egészen így van, de nem fontos, s most nem is erről van szó. A sajtót általában a bűnügyek érdeklik. Az olvasóközönség szívesen kéjeleg az emberállati borzalmakban. A Banca-per napjaiban a közönség a törvényszék ajtaját verve és rugva követelt jegyet, illetőleg bebocsátást. A sajtó készséggel szolgálja ki természetesen ezt az alacsonyrendű ösztönkielési szükségletet.

Jelen esetben azonban nem bűnügyről van szó, polgári perrel szól az alábbi történet.

A nagyváradai járásbíróaság előtt folyik egy kis polgári per, melyben két ügyvéd saját személyében érdekelt. A per tárgya 200 lej. Az egyik ügyvéd a felperes egész életét a köznek szentelte. Az eszmék sztratoszférájába szállt fel arról a földről, amelyikkel a másik, az alperes üzleteit kötötte. Az egyik több ezer előadást tartott, a másik ugyanannyi pert folytatott. Az egyiknek szívügye az eszméerlelés, a tudás és felvilágosítás terjesztése, a másiktól mindez távol áll. — Ezért mondjuk az egyikre, hogy destruktív, a másikra meg, hogy jó ügyvéd.

Felperes ügyvéd neve dr. Fényes Samu. Az alperes dr. Feldmann Armin. Hogy került a nagyváradai városi járásbíróaság tárgyaló szobájába ez a két véglet? Hogy találkozott, micsoda relációkban, lehetőségekben, avagy lehetetlenségekben az országos híró író, filozófus, költő, szónok, aki Bécsben él s a Nagyváradon élő fiskális, aki pereit között rohan?

Az eset a következő: Fényes Samu Nagyváradon járt. Tisztelői és barátai villásreggelire ültek össze a Palace-étteremben. Az asztalnál ott ült dr. Feldmann ügyvéd is. Ekkor adta ki dr. Fényes Samu összegyűjtött munkáit diszkóteiben s barátai megragadták az alkalmat, hogy előfizetőket gyűjtsenek a 70 éves tudós számára, aki nagyon szomorú anyagi viszonyok között élt akkor és el ma is. Az asztaltársaság tagjai kivétel nélkül megrendelték a könyvet s dr. Feldmann Armin is aláírta a megrendelőt ívet. Mikor azonban a könyvek átvételére és kifizetésére került a sor, dr. Fényes Samu kénytelen volt ügyvédhez fordulni. Az ügyvédi felszólításra dr. Feldmann azzal válaszolt, hogy az aláírás alkalmával kényszerhelyzetben volt, a szerző jelenlétében nem lehetett megtagadni az ív aláírását.

Fényes Samu ügyvédje nem fogadta el Feldmann dr. érvelését, az ügy a járásbíróaság elé került. Itt Feldmann a következőkkel védekezett:

„Igaz, hogy a könyveket megrendeltem, de hát én olyan tévedésben voltam, amely mentesít a fizetési kötelezettség

kások szervezkedését a hatóságok százszázalékosan gátolják. Politikát látnak és keresnek ott, ahol tisztán arról akarunk beszélni, hogy az agyonredukált béreket nem bírjuk tovább”.

„A nehéziparban jelenleg Váradon a vasmunkást sújtja legerősebben a krízis, 1500 közül legalább 100 van munkanélkül. Ugyanígy munkanélküli létszám 100 bórpari munkás is. Télire összesen mintegy 5000 munkanélküli várható, s a városnak semmi gondja ezekkel.

Az utóbbi években a Derby cipőgyár, a Flora gyertyagyár, Primus cipőgyár, Triumph cipőgyár, Rimanóczy műbutorgyár, Costum ruhagyár leálltak. 1500 munkást hagyva munkanélkül.

Az iparos, akivel beszéltem, érdekes körülményre hívja fel a figyelmemet: A Banca Nationala nagyváradai fiókjánál pár napja folynak az 1000 lejes pénzbe-váltások és ezalatt a pár nap alatt 100 millió lej értékű 1000 lejes váltottak be. Néhány millióval az összes leállott üzemet meg lehetne indítani. A pénz tehát itt van Váradon a széfékbe és szalmaszákokba rejtve. Az üzemek pedig állanak. A munkanélkülség nő.

Jelen esetben Nagyváradon nagyobb a lelkiismeretlenség, mint a baj, súlyosabb a nemtörődömség, mint a krízis.

A közelgő tél 5000 munkanélkülijeit erőskezü akcióval legalább a felére lehetne csökkenteni.

alól. Én ugyanis akkor nem tudtam s csak utólag szereztem tudomást arról, hogy Fényes Samu kommunista és én, mint konstruktív polgár, nem vehetek ilyen veszedelmes és kártékony könyveket”.

Fényes Samu jogi képviselője, dr. Ney Pál a védekezésre csak annyit válaszolt, hogy feltéve, hogy Fényes Samu könyvei valóban kommunista irányuak lennének, még az sem ok a szerződés megszegésére, mert hiszen nincsen olyan törvény, amely megengedé, hogy kommunistával szemben vállalt kötelezettség ne legyen teljesíthető.

S ezen a ponton emelkedik ki a Fiskális polgári per a járásbíróaság unalmas aktái közül.

És most Nagyváradon jogászai körében élénk beszéd tárgyat képez, hogy vajjon egy megrendelt könyvsorozatnak az átvenni nem akarása, indító okul szolgálhat-e arra, hogy a magyar progresszív veterán és puritán harcosát az annyi veszélyt jelentő kommunizmus vádjával meghurcolják és meghepergessék.

A Hubic-eset

Ugy hiszem, egyéni eset és teljes szeparált. Nemcsak azért, mert dr. Hubic Ciprian ügyvéd, a horogkeresztes központ nagyváradai megbízottja azt mondja: — Váradon hatalmas és erős ellenzéki elemmel állunk szembe..

— Állunk? Igen. Mi, a horogkereszt nagyváradai emberei..

És beszélgetés közben kiderül, hogy Hubic Ciprian áll a pillanatban Váradon és így érthető, hogy az ellenzék (nem csak azért, mert az jelen esetben egy egész város) — sok neki.

Ez a dr. Hubic Ciprian egy fiatal, erős ügyvéd. Homloka magas. A homlok mögött feltétlenül koncepciók vannak. És most kitűnik, hogy miért szeparált és egyéni eset ez és miért redukálódott Hubic-esetté a váradai horogkeresztes mozgalom.

A fiatal ügyvédnek rosszul megy az irodája. — Nehezen élek meg, — mondja. A konzervatív párt, amelyiknek rövid ideig tagja volt, nem elégitette ki. A lakása egy szoba. Itt van az irodája is. Mindezek a körülmények elkeserítik. S a tegnapi demokratából mára horogkeresztes megbízott lett. Nem a hite viszi a horogkeresztes mozgalomba, hanem a körülmények. A saját körülményei. És a saját levezetetlen energiája.

És még egy pár szó. — Idealista vagyok. A munkásságot akarjuk kivonni a szociáldemokraták és a kommunisták karjaiból. A harc önvédelmi. A bomlasztó elemekkel szemben. A produktív zsidók ellen nem. (Ezt kihangsúlyozza.) — Ezután kijelenti, hogy a mozgalom még minimális Biharban. És Váradon még ennél is kisebb. Impresszióm: Hogyha dr. Hubic Cipriannak jól menne az ügyvédi irodája, nem érdekelné a horogkereszt. E pillanatban úgy látszik, az egész mozgalom komolytalan, azért úgy érzem, nem volt felesleges tíz percre körülnézni ebbe a Ritók Zsigmond-utcai sötét szobában.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A tojésstandardizálás módosított szabályzata

Bukarest, október 28.

Néhány évvel ezelőtt, mint ismeretes, a kormány szabályozta a tojáskivitel azzal, hogy az exporttojázt standardizálta. Ezt az intézkedést annak idején azért fogadták el, hogy az európai piacokon csak válogatott román áru kerülhessen forgalomba.

Az exportőrök azonban az utóbbi időben sokat panaszkodtak a szabályzat egyes intézkedései ellen, ami a kormányt arra késztette, hogy a standardizálási szabályzatot módosítsa.

A módosítás értelmében a „standardizált tojás” elnevezés alatt az alábbi fajta tyúktojások értendők:

Friss tojás, vagyis olyan, amelyet semmiféle konzerváló eljárásnak alá nem vetettek, mézes vízben konzervált tojás, az ország különböző pontjain felállított hűtőkészülékekben konzervált tojás és bármely más uton konzervált tojás.

A standardizált tojás az alábbi feltételeknek kell eleget tennie:

Nem lehet mocskos, maszatos, sem vízzel lemosott. Lámpázásánál a légkamara fix kell legyen és magasságban nem haladhatja túl a 7 millimétert. A légkamara azoknál a tojásoknál, amelyekhez külön minősítési igazolványra van szükség, a „wahlfrisch” megjelöléssel, a légkamarának nem szabad túlhaladnia magasságban 5 millimétert. Fehérje átlátszó, szeszálló és feltmentes kell legyen. A fehérje nem lehet zavaros. A tojás sárgája nem ragadhat a héjhoz.

A módosított szabályzat ezután felsorolja a tojások súlyát és kimondja, hogy a 46 grammnál könnyebb tojásokat nem tekintik standardizáltaknak. Récetóját külön ládákban kell exportálni. Ezeknek a ládákban az „Enten” felírást kell viselniük.

A legfőbb munkaügyi tanács új tagjai

Bukarest, október 28.

A munkaügyek legfőbb intézője, az 1931. év végén létesített legfőbb munkatanács, most újabbakat. A rendelet, amely kimondja a régi tanács feloszlását, egyben az új tanács kinevezését is tartalmazza a következő személyekből:

A nagyiparos munkaadók képviselőiben: Osiceanu C., C. Orghidan, Mircea Jonescu, T. Fiesescu, C. Sandulescu, Cassasovici mérnök, Ausschnitt Max, Herdan Sever, C. R. Mircea, Al. Niculescu, Duvaz, I. Ionica mérnök, Florin Zaharia.

A kisipari munkaadók képviselőiben: Al. Samoil, a bukaresti munkakamara elnöke, Colă György jasi munkakamarai elnök, Moldován Antal és Olariu Péter, a kolozsvári munkakamara iparos szekciójának elnökeiből, Weismann Max, Csernovic és N. Petrescu.

A kereskedelem képviselőiben: Stalcovici Cristache, Popa Apostol, Slavescu Viktor, D. P. Niculescu-Ritz, Mladenatz tanár, Jileriu, N. Gheorghide, Ene Ernest.

A nagyipari alkalmazottjainak képviselőiben: Mirescu Jon, Gherman Eftimie, Fluorás János, a bukaresti balesetbiztosító igazgatóságának elnöke, Garbovan dévai munkakamarai elnök, Jumanca kolozsvári munkakamarai elnök, Bratfaleanu Viktor, Novacovici Traján, I. Georgescu, Strengar Damian-Sava, az aradi munkakamara elnöke, Dan Romulusz, Vasilescu Dumitru és Maglasu Lázár szociáldemokrata vezetők.

A kisipari alkalmazottak részéről: Bartalis, Dumitrescu A., Ehrenfeld Béla, Ujhelyi Ferenc, Constantinescu M., Contu Florin.

A kereskedelmi alkalmazottak részéről: Molin V., Marinescu St., Dumbraveanu V., Boros Viktor, a marosvásárhelyi munkakamara elnöke, Horovan A., Radaceanu Lothar, a bukaresti munkakamara alkalmazotti szekciójának elnöke, I. Nicolaescu, G. Georgescu.

A tanácsban helyet foglal még az állami üzemek alkalmazottjainak több képviselője, továbbá az összes volt munkatügyi miniszterek, mint Lupu dr., az ismert politikus, Junian, Pan Halipa, Hatieganu Emil és más politikusok, valamint még néhány szakember s végül az állam delegátusai. A tagok mellé mindenütt megfelelő számú pótagot is kineveztek.

A közgazdaság hirei

Ausztria a legutóbbi hetekben különösen német és pezsgőborokra kapott amerikai megrendeléseket. Ausztria eddig bört csak Angliába és Hollandiába exportált.

Magyarországnak évente 28 vagon mazsolára van szüksége. Ezt az egész mennyiséget most vizik be az országba. A mazsoláért — lát — adtak. A nemes paripa, mint nemes valuta, jellemző a mai gazdasági állapotokra.

Készülődnek a bankok városi követeléseik behajtására

November 2-án tömeges válto-ovatolások lesznek

Brassó, október 28.

Az erdélyi és bánági román bankok szindikátusa tagintézeteinek körlevelet küldött, melyben utasítást ad arra vonatkozólag, hogy a városi adóssal szemben hogyan járjanak el.

Október 14-én tudvalevőleg lejárt a városi adósságokra, illetve az összes nem mezőgazdasági jellegű adósságokra adott törvényes moratórium. A bankszindikátus körirata figyelmezteti a pénzügyeket, hogy az áprilisban megszavazott törvény 15-ik szakasza értelmében a moratóriumban részesült adósságok váltóinak esedékessége csak november 1-én jár le. Erre való tekintettel a szindikátus azt ajánlja tagjainak, hogy november 2-án óvatolják meg az összes nem mezőgazdasági jellegű váltókat amelyeknek kibocsátói az esedékesség időpontjáig, tehát november 1-ig nem tettek egyezségi ajánlatot portarel vagy közjegyző útján, tényleg azt a törvény

előírta és november 1-ig nem fizették ki az egyezségi összeg első részletét.

Azoknak a városi adóssal rendelkezőknek, akik november 1-ig eleget tettek a törvény rendelkezéseinek s egyezségi ajánlatot nyújtottak be a hitelező pénzügyi intézetekhez, abban az esetben, ha december 1-ig nem fizetik ki az esedékességet, december 2-án lehet óvatolni.

Abban az esetben, ha a banknak kétségei vannak afelől, hogy az adós élvezi-e a konverziós törvény előnyeit, vagy nem, az adós pedig tisztázatlan helyzete ellenére is egyezségi ajánlatot tett a pénzügyi intézetnek, a körlevél azt tanácsolja, hogy a bank november 2-án óvatolja a váltót, azt perelje és közben győződjék meg arról, hogy az adósnak a helyzete milyen a konverziós törvény szempontjából.

Végül a körlevél azt tanácsolja, hogy azoknál az adóssal rendelkezőknek, akik a bankoknak jogerős ítéletük van és, akik a per miatt nem tettek egyezségi ajánla-

tot, a peres eljárást és a végrehajtást tovább kell folytatni, hogy a bank, bármilyen eshetőségre számítva, összes jogait biztosíthassa.

A bankokhoz intézett körlevél azt mutatja, hogy a pénzügyi intézetek megkezdtek a lövészárkok ásását a moratórium lejáratát követő adós-ellenes offenzíva sikeres lebonyolítására.

De nemcsak a városi, hanem a mezőgazdasági adósságok frontján is élénk tevékenység észlelhető. A Nemzeti Bankhoz érkező jelentések szerint a falvakon a termés értékesítésével megelégnék az élet a bankok környékén, amennyiben a mezőgazdák nagy számban jelentkeznek tartozásaik kiegyenlítésére és váltóik rendezésére. A jelentések azt mutatják, hogy minél jobban közeledünk a konverziós törvényben előírt egyezkedési terminushoz, a bankokkal szemben fenálló adósság- és kamattörlesztés annál fokozottabbá válik.

Vagonhiány miatt

Két hét óta egy darab fa sem érkezett Kolozsvárra

Kolozsvár, október 28.

Kolozsvár igen kellemetlen tüzfűtőhelyben szenved, aminek több jellemző oka is van.

A vasúti igazgatóság, tekintettel a tél közeledtére, október hó 15-én a tüzfűtő fuvardíját egyhónapi időtartamra 200 lejelle csökkentette.

A kedvezményes időnek a fele már eltelt, de a fakeskedők még egy szál fát sem szállíthattak, mert előbb a halgyakorlatok, majd a cukorrépa-szállítás, most pedig a vasutások 75 százalékos tüzfűtőfuvarozási kedvezménye miatt egyáltalában nem juthatnak vagonokhoz.

A fakeskedők előre sejtették, hogy ősszel nagy bajok lesznek a szállítások körül. Többször kérték is, hogy a vasutások részére szükséges szállításokat véggezzék el nyáron, amikor elég vagon van. Ezek a kérések meghallgatás nélkül maradtak s így most az a helyzet, hogy

két hét óta egyetlen darab fa sem érkezett Kolozsvárra a nagyközönség részére s emiatt a fűtőanyag napról napra érezhetőbb.

Tönkrement az Érmellék idei bortermése

Balsors üldözi az érmelléki gazdákat

Ermihályfalva, október 28.

Szomorú szüretre virradtak az idén az érmelléki híres bortermő községek. Egész évi reménységük és büszkeségük, a jó érmelléki bor áldozata lett az elemi csapásoknak.

A balsors különben már 5 éve üldözi az érmelléki szőlősgazdákat. 1929 telén az ültetvények 80 százalékát pusztította el a fagy. Egy részüket újraültették s az idén számítottak az első igazi jó termésre. Ugyilátszott, hogy a remények már-már valóra válnak, mikor lecsapott a szőlősgazdák legnagyobb réme, a peronoszpóra és hamarosan tönkretette a termést. Az elveszett tavasz és a hideg nyár még a

peronoszpóra után megmaradt kis termést is értéktelenné tették. A fagy után ültetett amerikai szőlők, Delaware, Noah, Kerka és Othello adtak valami kis termést, de bor szempontjából ez nem számít.

Soha ilyen későn nem kezdődött még a szüret az Érmelléken. Hiába várták a jó időt, a szőlő csak nem tudott beérni. Az ideai mustnak nincs cukortartalma és alig 6—7 Maligan-fokos a rendes 12—14 fok helyett. Az Érmellék ideai bora tehát sem mennyiségileg, sem minőségileg nem számít. Ennek folytán az utóbbi napokban 6 lejről 12—14 lejre emelkedtek az árak, de a gazdáknak nincs örömük benne, mert nincs mit eladni.

Egyéves munkaprogramot készít Brassó város tanácsa

A munkaprogram három főpontja: csatornázás, a vízvezeték-hálózat kibővítése és utcaépítés

Brassó, október 28.

A városházán napok óta dolgoznak Brassó város jövőévi költségvetésén. A város vezetősége a költségvetés előmunkálataival egyidejűleg egyéves munkaprogramot állít össze azzal az elhatározással, hogy ennek a programnak minden pontját megvalósítsa.

Biztos forrásból nyert értesülésünk szerint a város vezetősége a munkaprogram beruházási részébe olyan pontokat vett

fel, amelyek miatt a közönség legtöbbet szenved és amelyeknek megoldása valószínűleg a városi lakosságra nézve.

A jövőévi beruházási program vezető irányelve:

csatornázni, kibővíteni a vízvezeték-hálózatot és az utcákat rendbehozni.

A városi tanácsnak az az elhatározása, hogy mindenképp ezt a kérdést oldja meg. Az utcák nagyrészt

aszfalttirozzák, a külvárosi utcákat kikövezik és az összes újonnan épített városnegyedeknek vizet és levezető csatornákat adna. Azonkívül a város forszírozni fogja a villanyhálózat kiterjesztését. Ennek a megvalósítása azonban bizonyos mértékben a lakosságtól is függ, mert a villanytársasággal kötött szerződés értelmében a lakosság minden utcában bizonyos mennyiségű villanyáramot kell fogyasztson, hogy villanyhálózathoz jusson.

Az egyéves városi munkaprogramnak azonban van egy másik része is, amely csak abban az esetben kerülhet megvalósításra, ha a városnak sikerülnek azok a tárgyalásai, amelyeket

egy nagyobb összegű beruházási kölcsön elnyerésére indított.

Ennek a programnak a részletei, egyelőre, nincsenek pontosan lefektetve és azokról csak később tárgyalnak.

Nincs exportprémium — csak látszat az egész

(Bukarest.) Néhány nappal ezelőtt a hivatalos lapban királyi dekrétum jelent meg, amely szerint a minisztertanács 156 millió lej átutalását engedélyezi a földművelésügyi minisztérium rendkívüli költségvetésének 26-ik szakaszából, ugyanazon költségvetés 23-ik szakasza számára azzal, hogy az összeget a hátralékos exportprémiumok kifizetésére fordítsák. A hivatalos lap közleménye az exportőrök között általános örömet keltett, mert azt hitték, hogy a 156 millió lejből rövidesen megkapják exportprémium követeléseiket. Az öröm azonban korainak bizonyult. Most ugyanis kiderült, hogy a 156 millió lej nem újabb kiutalás, hanem csak könyvelési műveletről van szó, a mellyel az eddigi kifizetett prémiumokat a földművelésügyi minisztérium költségvetésének egyik szakaszából a másikba írták át.

Brassói piaci árak

Marhahús, levesnek I. kg. 18, II. 12, marhahúscsénye 34—36, sertéscsomb 30, sertéskaraj 36, zsirszalonna 30, zsir 40, tojás drb. 1.80—2.20, csirke párja 30—90 lej. — Élőállatok kilóra: Export ökrök élőszul 9—11, sertés 18—21, igás ökrök drb. 4000—6000, ló drb. 2000—6000, luxus ló drb. 10.000—16.000 lej. — Terményárak nagyban: Buza mázsája 400—440, rozs 230—250, sörárpa 220—240, takarmányárpa 150—170, zab 220—230, szemestengeri 210—220, nagyszemű lencse 480—550, bab 230—300, burgonya 100—120 lej. — Takarmányárak nagyban per 100 kg.: Préselt széna 140—150, laza széna 90—100, laza szalma 50—60, korpa 120—140 lej. — BCU Cluj-Napoca.

Ejtel egy órákor van az ital-mérők zárórája

Egy sajnálatos tévedés következtében Brassó város módosított szabályrendeletébe az került bele, hogy az italkimérő vendéglők este 8-ig tarthatnak nyitva és ezentul meg kell váltani a zárórát. Természetes, hogy ez súlyosan érintette az érdekelt köröket, melyek a hiba korrigálását kérték a várostól. Brassó állandóválasztmánya tegnap esti ülésében foglalkozott ezzel a kérdésesl és megállapítva a sajnálatos tévedést, elhatározta, hogy a vonatkozó törvény rendelkezéseinek szemelölt-tartásával helyesbíti a szabályrendeletet és a zárórát éjjeli egy órában állapítja meg. Addig is, míg a szükséges alakításokon keresztül a helyesbítés megtörténhetik, a rendőrség utasítást kap, hogy az éjjeli egy órák zárórához tartsa magát.

A reformáció emlékünnepe a brassói református egyházban

Mint minden évben, úgy az idén is nagy ünnepek keretében tartja meg a brassói református egyház a reformációról való megemlékezését. A gondolat-egzabadságnak, a testvériségnek, a népek közötti békés munkásság gondolatának talán soha nem volt jobban híjával az emberiség, mint éppen napjainkban, amikor összefogások helyett széthzások, szeretet helyett acsakardókat, Krisztus szelid szava helyett ágyúk bömbölésének távoli zaját látja és hallja az emberiség. A Lutherok és Kálvinok helyébe ma torz figurákat ültetett a világ, ami szabadságot kivívott 1517 és 1648. azt eltörölte 1914 s a rákövetkező évek, amit Krisztus ezelőtt 2 ezer évvel felállított, ledöntötte a kapzsiság.

Az egész világ protestánsai nagy ünnepekkel készülnek az idei évfordulóra, mert nemcsak az eszme és szabadság diadalának önműnnepét ülik, hanem Luther Márton születésének 450 éves évfordulóját is.

A brassói református egyház a reformáció nagyhaten minden este 6 órakor istentiszteletet tart, október 31-én pedig az istentiszteletek a következő sorrendben tartanak a nagytemplomban: reggel 9 órakor az összes elemi iskolások, 10 órakor a felnőttek, és középiskolások, d. u. 6 órakor az iparos és kereskedőtanulók, valamint a háztartásbéli alkalmazottak számára lesz istentisztelet. A Reformáció vasárnapján, október 29-én hasonló ünnepi istentiszteletek, valamint este 6 órakor a belvárosi nagytemplomban nagyszabású vallásos esemény, melyen az előadást dr. Tavaszy Sándor teológiai professzor tartja. A részletes műsört annakidején közöljük.

Kiutalják a pojánai utra adott államsegélyt

Megírtuk annak idején, hogy a miniszterelnökség egymillió lejjel fog hozzájárulni a pojánai új út költségeihez. Most a miniszterelnökségi államtitkár felhívta Brassó polgármesterét, hogy jelentkezék Bukarestben az államsegély kiutalása ügyében.

Luther-ünnepségek, vallásos-est

A Brassói Magyar Ev. Egyházközség sorozatos ünnepekkel készül megünnepelni nagy reformátora, dr. Luther Márton születésének 450-ik évfordulóját. Az ünnepek október 31-én, a reformáció emléknapján, d. e. 10 órakor ünnepi istentisztelettel s az Ur szent vacsorájának a kiszolgáltatásával kezdődnek. — Ugyanezen a napon, október 31-én este 8 órai kezdettel vallásos templomi ünnepély lesz, amelyen Dávid Károly tanügyi esperes, zajzoni lelkész tart alkalmi beszédet. Az ünnepekre, amelyeknek részletes programját közöljük, ezuton is felhívjuk híveinknek s protestáns hitestvéreinknek figyelmét.

A vendéglősök és korcsmárosok ligyelmébe

Brassó, október 28.
A városi tanács legújabb rendelete értelmében minden brassói vendéglős és korcsmáros köteles bejelentést eszközölni a legrövidebb időn belül, az osztályozás és a városi illetmények kivetésének megejtése végett. Az Erdélyi Kiskereskedők Szövetségének tagjai részére a bejelentő ívek kitöltését a Szövetség eszközi és ebből a célból kéri az illetékeseket, hogy a szövetség ipartestületi irodájában sürgősen megjelenjenek.

Szolgálatos gyógyszerárak

Október 28-tól november 11-ig a déli, éjjeli és vasárnapi szolgálatot Jekelius Ferdinánd Remény-gyógyszertára, Károly király-utca 17 szám (ezelőtt Kapu-utca 23 szám) alatt és Klein Viktor Arany Korona gyógyszertára, Bolgarszeg, Katalin-utca 7 szám alatt látja el.

Ki intézze a munkanélküli segélyezés szervezését és lebonyolítását

A munkásügyek intézésére hivatott szervek érthetetlen huzavonája

Brassó, október 28.

A munkanélküliség elleni harc és a hibájukon kívül munkanélküliekké váltottak segélyezése állami feladatok. Nálunk azonban az állam, mint sok más is, ami ugyancsak az állami kötelességek közé tartozik, ezt a nagyjelentőségű kérdést is igyekszik a községre és megyékre hárítani. Legilletékesebb szervei, melyeknek egyenes hatáskörébe és feladatai közé tartoznak a munkanélküliség rémével való megmérkőzés, kényelmesen csak az ellenőrző és diktáló hatalmat akarják megtartani, a segélyezési eszközök előteremtését és a munkanélküli segélyezési akció levezetését pedig a város nyakába szeretnék varrni.

Igy történt meg aztán, hogy a munkaügyi felügyelőség megint megkereste Brassó város vezetését és egész kedélyesen felkérte, hogy ez évben is intézze a város a munkanélküli

Tel. 564

Astra-Mozgó

BRASSÓ

Zsufolt házak előtt fut Mikszáth Kálmán híres darabja:

„A vén gazember”

BUDAPEST, a Duna tündérszép gyöngye. MARGITSZIGET, a szerelmes, gondatlan fiatalság találkozóhelye. BALATON Magyarország csodás tava. SZÜRET, a nagy szüreti mulatság, féktelen jókedvvel és vad csárdásaival és végül A PUSZTA. Főszerepekben: Bársony Rózsi, Wolf Albach-Retty, Kun Magda, Halmay Tibor, Sugár Károly, stb.

akciót, persze a munkafelügyelőség kegyes asszisztálása mellett. A város vezetősége ezzel szemben memorandummal fordul az illetékes kormányfaktorokhoz és kifejti annak tarthatatlanságát, hogy a városházból csináljanak megint munkanélküli gyülekezési helyet és a városi tisztviselőket vonják el egyéb munkától, mikor az államnak vannak kizárólag a munkáskérdések intézésére rendelt szervei, a melyeknek hatáskörébe tartoznak ez a szociális munka.

A város bejelentette, hogy a maga részéről mindent megtesz a segélyezés minél intenzívebbé tételére, de leredukált tisztviselői státusával és felszaporodott munkakörével nem vállalhatja a munkaügyi minisztérium organumainak hatáskörébe utalt munka végzését.

Jellemző, hogy mikor a munkaügyi felügyelőség a város vállaira igyekszik rakni megint a

tulajdonképpen öt terhelő feladatokat, ugyanakkor a munkakamara is huzakodik a segélyakció levezetésétől és átiratban közli a városal, hogy nem vállalja a segélyakció munkálatait, hanem arra kéri a várost, hogy ez évben is végezze el a saját helyiségeiben és saját tisztviselőivel. A város e különös kitérésre sem válaszolhatott egyebet, mint azt, hogy megmarad eredeti álláspontja mellett, elvárja akár a munkafelügyelőségtől, akár a munkakamarától, hogy maga bonyolítsa le a munkanélküli segélyakció munkálatait, mert ezek a legilletékesebb hatóságok, nem pedig a város, mely eddig is csak kivételes szíveségből és előzékenységből foglalkozott a hatáskörébe nem eső nehéz és izgalmas munkával.

Igazán érthetetlen, hogy a munkások ügyeinek intézésére teremtett szervek nem akarják a munkások érdekeit szolgáló akciót vállalni.

Elfogták Brassó hipnotizáló szélhámosát

Gerebenes István vályogos cigány hipnózissal fosztogatta kültelki áldozatait

Brassó, október 27

Néhány héttel ezelőtt beszámoltunk arról, hogy Brassó külvárosában különös szélhámos garázdálkodik, aki előbb hipnotizálja áldozatait, majd kifosztja őket. A hipnotizáló szélhámos főleg a kültelkeken bonyolította le nagy előszeretettel üzemeit és áldozatai leginkább ártatlan és hiszékeny cselédleányok voltak.

A nyomozás során megállapították, hogy a szélhámos az utcán kötött ismerettségét áldozataival, merően a szemükbe nézett, szerelmet vallott nekik, majd belopódzott a cselédleányok szobájába, a honnan rövid idő után nyomtalanul eltűnt. Az áldozatok egyhanguan azt vallották, hogy a szerelemtől áradó mély tekintetű férfitől képtelenek voltak szabadulni. Beengedték a lakásba és arra

ébredtek, hogy eltűnt holmijaikkal és pénzüikkel együtt.

A hipnotizált cselédleányok még a szélhámos személyleírását sem tudták pontosan megadni, ami jelentősen megnehezítette a rendőrségi nyomozást. Ennek tulajdonítható, hogy a külvárosban garázdálkodó betörőt csak most sikerült lefűlteni. A szélhámost Lungu detektív tartóztatta le a vásárban. A detektívnek ugyanis a cigányok ntján sikerült megtudni, hogy melyik ért köztük a hipnózishoz. Ezen a nyomon elindulva tegnap letartóztatták Gerebenes István vályogos cigányt, aki a bizonyítékok sulya alatt bevallotta, hogy azonos a külvárosokban garázdálkodó hipnotizáló szélhámossal. Gerebenest, aki Örményes községből való, letartóztatása után átadták az ügyészségnek.

Brassó sportja

CFR—Izvorul 5:0 (2:2) I. oszt. bajnoki. Csütörtökön délután játszották le a mérkőzést a repülőgyári pályán, a vasutas csapat állandó főlénye jegyében. A meccs nélkülözött minden izgalmat, a két pont előre is biztos volt a CFR-nek. A vasutas csapatban Székely játszott a legnagyobb igyekezettel a sáros és nehéz pályán. Az első gólt a játék elején Székely lőtte, majd Kusza gyönyörű, 16-osról lött szabadrugása talált utat a hálóba. A második félidőben Márton, Vajda és ismét Székely a gólszerzők.

CFR kombinált—Astra kombinált 2:1 (2:0). Tréningmérkőzés, amelyen Törököt kiállították.

A VASÁRNAPI MÉRKŐZÉSEK BIRÓI

A bírótésület csütörtök esti ülésén a vasárnapi mérkőzésekre — amelyeknek sorrendjét alant ismét közöljük — a következő bírákat küldte ki:

IAR-pálya: Délelőtt 9 órakor: Cere-tasi—Sparta II. oszt. bajnoki. Bíró Régeni.

Délután 1 órakor: Astra—Suburbiu I. oszt. bajnoki. Bíró Lakomcsik.

Délután 3 órakor: CFR—Victoria I. oszt. bajnoki. Bíró Lungu.

Olympia-pályán: Délután 1 óra har-minc perckor IAR—Izvorul I. oszt. bajnoki. Bíró Tibád.

Délután 3 óra 15 perckor: Olympia—Ivria I. oszt. bajnoki. Bíró Tóth.

Zernesten: Vulturi—Zernest SC II. oszt. bajnoki. Bíró Szász.

A BRASOVIA MÉRKŐZÉSEI

A Brasovia—Venus-meccs ügye véglegesén eldőlt. November 19-én játsszák le Brassóban. Előbb nincs alkalom rá, mert jövő vasárnap Crisana—Brasovia nemzet-i bajnoki meccs ugyancsak Brassóban. Nem tudni milyen bonyodalom áll be addig az ominózus Barátty-ügyben, de remélhetőleg látni fogjuk itt a híres csatárt. November 12-én viszont Kolozsváron játszik a Brasovia az U ellen.

A LIGAVALASZTAS

november ötödikén lesz Nagyszebenben. Tudvalevőleg évek óta Nagyszebenben van a ligaközpont, amelyhez a brassói, egesvári, marosvásárhelyi, gyulafehérvári és szebeni kerületek tartoznak. Bár már elégszer szó esett róla brassói sportkörökben, nem mulaszthatjuk el ezalkalommal is megemlíteni, hogy ideje lenne, ha a brassói sportvezetők elintéznék a ligaköz-

pont áthelyezését Nagyszebenből Brassóba. Nem is szorul bizonyításra, hogy a sportélet fejlettsége és központi fekvés dorgában is Nagyszeben nem jöhet számításba Brassó mellett. Ha a brassói sportvezetők a viszálykodás helyett egyszer összefognának, talán mégis el tudnák intézni végre a dolgot.

AZ ÁTIGAZOLÁSI BIZOTTSÁG

Bukarestben formai okokból elutasította 4 Brasovia-játékos átigazolási kérelmét. Popovici az Astrába, Lustig az Ivriába, Balogh a Viktoriába és Bányai a CFR-be kérte átigazolását, amit a napokban megtartott ülésen nem engedélyeztek.

RASSE ILIE EMLÉKVERSENY BRASSÓBAN

Emlékeztet az a borzalmas halálos szerencsétlenség a brassói motorospályán, amelynek áldozata Rasse Ilie fiatal bukaresti versenyző volt. Most vasárnap a repülőgépgyári pályán, délelőtt 10 órai kezdettel, nagy emlékszenyit rendeznek, amelynek tiszta jövedelmét a tragikus-sorsu fiatal sportember hátramaradtjainak juttatják. A versenyen a brassói versenyzőkön kívül elsőrangú bukaresti motorkerékpárosok is indulnak, köztük Cantacuzino is, Románia és a Balkán legjobb és egész Európa egyik legjobb versenyzője, több rekord birtokosa.

Bizonyos, hogy a nagyszabású sporteseményre, különös tekintettel annak emberbaráti céljára is, tudni fog a sportkedvelő közönség. A helyáratat nem emelték fel s a rendezőség gondoskodott róla, hogy kellőszámu autóbussz álljon a pályára kijutni akarók rendelkezésére.

A kalotaszegi írásos kézimunka kiállítás megnyitása

A brassói magyar evangélikus jótékony egyesület által rendezett kalotaszegi írásos kézimunka kiállítás megnyitása vasárnap, f. hó 29-én lesz, a régi iskolaépület termeiben, Str. Maniu 2 szám alatt (régiben Kut-ut. 1 sz.) d. e. fél 12 órakor. A kiállításra s annak ünnepélyes megnyitására ezuton is felhívjuk városunk közönségének figyelmét.

LUX
MOZGÓ
Brassó

Harsány kacagás kíséri Chevalier és Baby Leroy, a világhírű csecsemőszár bohózatát:

Én és a kölyök

amely példátlan sikerrel fut a brassói LUX-Mozgóban

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

NEMES FERENC:

ÖREG ERZSÓK SZÉP HALÁLA (MISZTÉRIUM)

Gerendás parasztszoba. Idő: virradat felé. A magasra vetett ágyban, elveszve a sok párna és takaró között, este óta halódik az öregasszony. A szobában gyeritya ég. Imbolygó lángja ezer kusza árnyat táncoltat a falon.

SZOMSZÉDASSZONY:

Mit adjak, ides? Nem kíván vizet?

ÖREG ERZSÓK:

E kortyot, hugám! Isten megfizet...!
(Iszik, azután kimerülten dől vissza párnáira.)

SZOMSZÉDASSZONY (magában):

A lélegzetét alig hallani...

(Hangosan):

Mondja mán, ides, gyötri valamit?

ÖREG ERZSÓK:

Nemcsak a testem, a lelkem is beteg, — ha tudnád, Juli, mennyit szenvedek! Nincsen mán senkim, tesóir vagy rokon, három fiam veszett a frontokon...! Három gyermekem, vérem és husom, ó, miért mérted rám ezt, Krisztusom?!

(Göröcsösen felzokog):

Az első fiam muszka frontra ment, hát elesett az egész regiment... Gorlice táján fekszik valahol, tizenhat óta sirba silbakoll! A másik meg Piavénál maradt, oszt' ott hánytak rá egy csipet sarat... Jaj, lelkem, Jóskám, drága daliám, fekete földbe tett a talán! A harmadik Verdun mellett pihen... Ezt sem támasztja fel már senkiséim! Három szép fiam!... Három katoná — a föld méjében mindnek otthona...!

(Sir.)

SZOMSZÉDASSZONY:

Minek sir, ides?! Sirt mán eleget...

ÖREG ERZSÓK:

Nekem mán nyugtom csak ott lenn lehet!

Békén nyugodni, a lesz csak öröm!

(Zokog):

Hisz azt irta mind: eccer visszajön... (Reszkető kezekkel rózsaszínű tábori lapokat kotor elő a párnák alól):

Hallgasd csak, Juli, mit irt a Jani: „Drága, vén szülem! Meg kell vallani, minden rohamnál érzem: itt a vég, de két hét múlva biztos hazamek!”

Ezt meg a Jóska: „Ides egy szülem, falumba leszek szántás idején...”

(Futó szélroham rázza meg a rozoga ajtót, amely nyikorogva kitárul.)

ÖREG ERZSÓK (nagy erőfeszítéssel felül az ágyon):

Hé, csinálj rendet, Juli, mindenütt, a három fiam, nézd csak, hazagyütt!

SZOMSZÉDASSZONY:

Megárt magának, ha sokat mozog! Feküdjön vissza! Maj' orvost hozok!

ÖREG ERZSÓK (rá se hederít):

Újjetek le mán! Jóskám! Ide nil! Hadd tuggyalak jól megtekinteni!

A halántékom véres, gyermekem, csak egy kezéd van, százszor jai

nekem... Pistám, véled sem foghatok kezét, dőgös két karod, fiam, hova leti?

Hát te, Janikám! Mi történt veled? Hol a jobb láb? Hol a két szemed?

(Egészen önkívületben van):

Azir még így is örönd a szüvem, három nagy fiam itt van körülöm...

Főz nekik, Juli, finom vacsorát, lásd el jól három régi cimborád, hisz jó ment nekik hajdan nálatok, mint kis puják is együtt jártatok!

(Göröcsös köhögés fogja el):

Jó, hogy utatok végre erre vitt, meséjitek, hadd' alszom e' picit!

(Hátradől.)

SZOMSZÉDASSZONY (lefogja szemeit):

Nyugodjék békén. Ily csodát ki lát?

Elkúttak három katonafiát...

Szegény Erzsók! Nem bántja semmi mán a föld is könnyebb lesz neki talán?!

MOLTER KÁROLY:

Szelid házasság

Ezelőtt negyven évvel megtörtént, hogy magyar író témáját sajtó útján a közönség számára adta s megvárta, míg a közvélemény megfogalmazta: így keletkezett a kortársak által közkívánt eszményi novella, a legszabályosabb giccs. Nos, én is megpróbáltam ezt a módszert, haddlám, milyen a mai átlagizlés, mit gyur össze egy mai erdélyi város közönsége osztályostul, világnézetestül, izléseivel, vágyalmaival és irodalmi igényeivel. Kockázatos dolog az ilyen kísérlet és nagy fegyelmet kíván, de a kisebbségi hétköznapi ugyanis rászoktatott a rizikóra és önmérsékletre.

A művészi közönyre receptjére voltam a minap kíváncsi, mikor beállított hozzám délből a Jótékony Nőegylet követsége, hogy adjam nyomdára fölolvassom tárgyát. Eppen akkor fáradtan tértem volt haza az iskolából és családi otthonomat földulva találtam. T. i. boszszusan értesültem, hogy szó sincs még ebédre, hanem négy fizetetlen számlát kínáltak helyette és feleségem valahol a konyhán éles peniculus-hangon vezényel-

kor a templomba kerül! — és tovább kártyáztam. Mikor nagy veszteséggel fölkeltem, bohókásan fenyegetőzött felém a mutatóujjával egy galambbász, csinosnak mondott aglegény-barátom, egy nyugalmazott iparigazgató:

— Szelid házasság? Nono, nem szabad már egy többgyermekes családapának! Csak semmi kilengést, te, ugyebár, a vadházasságról fogsz példálózni, mi? — és fejét rázta. — Muszáj mindig malackodni?!

Megigérttem neki, hogy illedelmes leszek. Az iparigazgató sikamlósan nevetett:

— Hehehe, tudjuk, illedelmes, egy modern író? A te novellacimednek meg a szeme se áll jól!

— Szóval, te is azt hiszed?

— En semmit se hiszek. Csak azt tanácsolom, hogy az a bolsevik ifjúnak ne soká éljen vadházasságban annak a gyárosnak a lányával. Elég volt már a rossz példákiból!...

Elkezdtem jegyezni a noteszembe, mint annakidején Sipulusz. El is szóltam ma-

De a nő folytatta:

— Tudja, hogy a legkönnyebb? Ha a hős a hősnővel már kicsi gyerekkorában lovaskát játszott. Az ilyesmi örökre megmarad és nagy indítóerő egy későbbi szerelemre.

Sürgősen jegyeztem: lököder egy későbbi érzeménnyel...

Még aznap találkoztam az utcán egy kommunista közéleti férfival. Sziszegve mondta:

— Kivenni a vesét a burzsujból! Szelid házasság? Ördögöt! Prostitúció a vagyoniért! Ideje, hogy a dialektikus materializmus elvegye kedvét a prolisarnak attól, hogy a gyárolányra vágakozzék.

— Szóval munkás, — vagy kispolgárnő?

— Ha már muszáj, nem bánom, legyen gyárolány. De azt aztán hadd egye a fene a proliuért! Érezze meg istenigazában a prolikarok ölelését — és két karjával átkaroló mozdulattal bucsózott.

En még utánakérdeztem volna:

— Persze, szovjetházasságot képzel, ugye? — de már eltűnt a sétáló közt és helyette ott volt a szalonkommunista intellektüel. Ez óvatos gunnyal közeledett:

— Nagyon tanáros a cím! Kérem, ebben a munkanélküli világban! Ebből makulatura lesz! Mikor ciberelevesen élnek a háború véraláfutásos rokkantjai! Tesék az éhezést megírni! A házaselet nyomorúságos éhezeit.

Szabadkozott is, bólintottam is:

— Igaza van, kérem, csak hogy nehéz. Annyit éheztem valamikor, hogy csak káromkodni tudok, ha visszagondolok ifjuságom e korára. Ön talán példát adhatna, hogy kell ezt megírni... tanácsot...

— Hogyne, kérem! Lopjanak a hősei, éhségből. És fogja pártjukat! Szeresse őket, lázítson!...

Buzgón jegyeztem. Az adóhivatalban találkoztam egy román barátommal. Trianon óta megszokott mosollyal finomkodott:

— Olvastam, hogy a szelid házasságról fog elmélkedni. Francia háromszög, új tárgyalagossággal? Jobb volna, ha a magyar írók szolid házasságról beszél-nének, nem ilyen gyanús „szelid házasságról.” Elvégre a mai zavaros életben is vannak pontok...

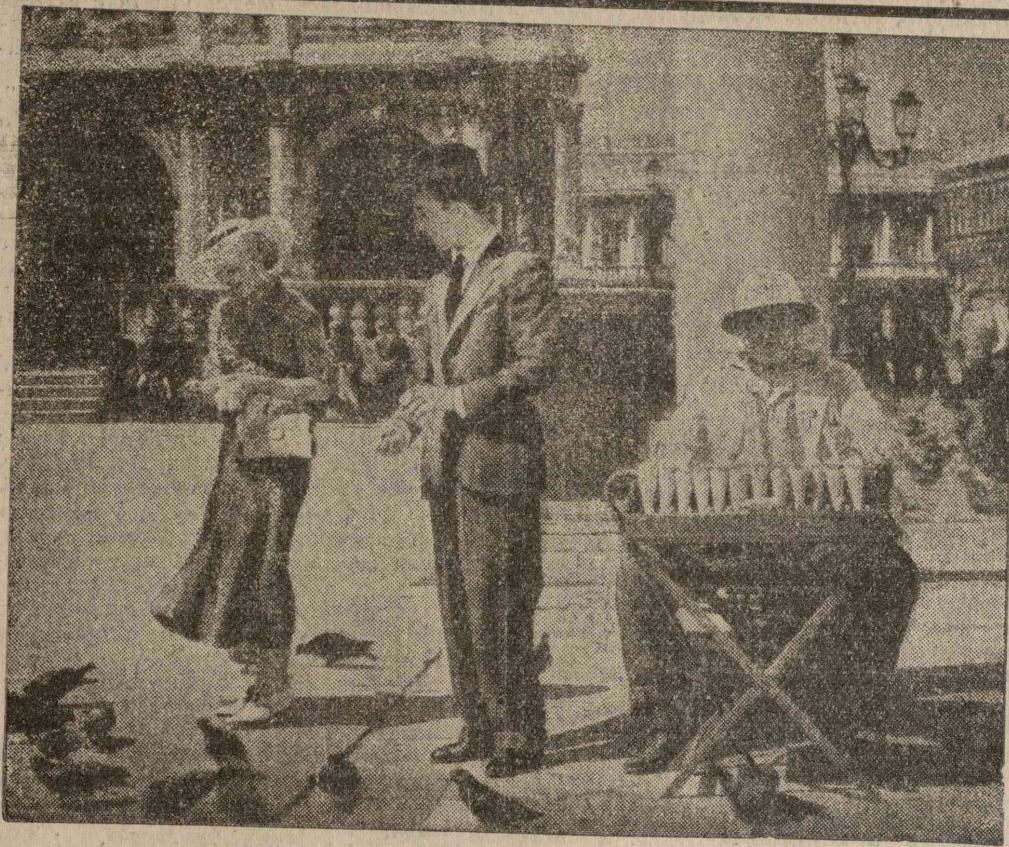
— Ugy van. Itt vannak például a gyulafehérvári pontok. Szelid házasság román és magyar közt. Némi nézeteltérések. Hja, nincs szebb, mint a betartott szó fogadalmat!...

Bősegesen gyűlt így az anyagom s a fölmutatott gombhoz majdnem készen volt már a kabát, mikor írói lelkiismeretem mégis arra késztetett, hogy két nappal a felolvasásom előtt megnézzem a noteszemben, mit is jegyeztem gyorsírás-sal a „Szolid házasság” cím mögé? És akkor megdöbbsen: milyen egységes törvényt ural a korszellem! Mert jegyeztem egy galambhistóriáról szólókat, mely nálunk a házban játszódtatott le. Gyáros-barátomtól kaptam egy galamb-párt, ápolat burzsuj eredetűt, de a himet elkaptam a macska, mire a nőstény, a fiatal özvegy elszokott a házról s néhány nap múlva már csak enni járt haza. Minden délből megkocogtatta ablakunkat, mi-béeresztettük ebédő-asztalunk mellé, megetettük és megittattuk. S ime, egy hét múlva új himet hozott az özvegy. Nagy csőrű, tépett, borzas tollazatu galambfőfit, mely elevezt kiehézetten minden kukoricaszemet a nő elől, szinte látszott rajta, hogy lopáshoz van szokva. Feleségem ingerülten szólt ki szelid házasságunkból:

— Vajjon hol szedte ez a mi tubink azt a csuf csőrű proligalambot? Még kosztolni is idehozza s aztán uccu, eliszkolnak. Ilyen tisztátalan külvárosival...

Erre az osztálygőgre egyik fiam tiltakozott:

— Bocsanat, Édesanyám, a borzas társadevélől. Láttam, azonban a rendházam-

Lauri Volpi, a világhírnézőnek örvendő olasz énekes, Kiepusa és Slezák példáját követve, hűtlen lett a színpadhoz, és a filmhez pártolt. Képünk a kitűnő énekest partnőjével, Lilianné Dietz-cel örökítette meg a festői szépségű velencei Szent Márk-téren, ahol „A nap dala” című filmjük egyik jelenetében. A két sztár éppen a galambokat eteti. A film zenéje különben Pietro Mascagni, a zseniális olasz operaszerző műve.

te a cselédet, két nagyobb fiam oroszlan-vadászatot rendezett a hálóban, a legkisebbik bögött és lakom a szomszédaszobában a pesti rádiót harsogtatta. E békés környezetben gépiesen mondtam be noteszemből a hölgyeknek előadásom címét: „Szelid házasság.”

A helyi sajtó meg is hirdette a „humorizsket”, én meg belevetettem magam a társadalomba, hogy szociográfiai anyagot gyűjtsék a megirandó tárgyhöz a környezetből. Este a kaszinói kártyaszobában kibicelni ült mellém egy rokonom, aki szélsőséges keresztény-nemzeti gusztussal butorozta be világnézetét. A pápa tavaszi radikális és keresztényszocialista encyklikája miatt a fejét csóválta titokban. Most melegen szólt hozzám:

— Végre egy konstruktív cím, ami a kezéd alól került: szelid házasság. Remélem, egyházi esküvő is lesz, nemcsak polgári! Bármilyen regényes társadalmi különbség választja is el a fiatalokat!

Megnyugtattam az atyámfiat, a menyasszony még sleppet is fog viselni, mi-

gam egy negédes kérdéssel:

— Ugyse tudod, hogy a gyárost mi-nek hívják!

Az aglegény fölényesen csodálko-

zott:

— Hát ez a te dolgod, nemde? De a fiatalok csak eleinte éljenek ádázul, pap nélkül, együtt, amíg az erotika tart, — hiszen ugyis tudod. Na, hanem aztán mikor jó a család, akkor legyen vége az erkölcstelenségnek!...

Pirulva jegyeztem az adatokat. Másnap megjelent lakásomon barátom, az irodalmi olvasó-excentrika, aki követelőn lépett föl:

— Remélem, a proli ifju és a gyárolány — özvegy, vagy elvált? — már gyermekkori tudatalatti Lustgefühll-lel közeledik egymáshoz. Freud, vagy Adler? A férfi Bacchus, vagy Antonius-típus? Oedipus, vagy Coriolanus-komplexum kíséri a mélyben? Melyik félnek lesz alsóbbrendűségi érzete? Milven gatlás és Verdrängölés szerepel?

Riadtan válaszoltam volna:

— Mindezekről gondoskodom.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-től

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

plom padlásablakában ismerkedtek össze, mindig ott ülnek együtt.

A legnagyobb fiu már epéskedett:

— Ha Édesanyánk már ezt a galambházasságot is így ellenzi, hogy fogja megszólalni a nőket, akiket mi hozunk a házbába?

Kezdett kisérteties lenni a jegyzetem és ismerőseim ajánlatai közti analógia! Megvolt az egyházi esküvő, ha nem is az oltár előtt, hanem csak a templom padlásablakában, tubánának hosszú sleppje volt, a faroktollai, a burzsujnó fut a proliferfű után, feleségem ellenzi a nászt, a jövő ifjúság helyesli és valamilyen vad, társadalomellenes ize is volt a frigynek, míg az első fiókák kikelték és a happyendes szülőpár beszokott a polgári galambducukba. Mondjam-e tovább? A komplexumok, a gyermekkori lovaskajátékok emlékei, az erotika, minden, minden, amit belebeszéltek ismerőseim írásművembe, látható lett a novellahőseimen. Ijesztő volt, milyen egyforma az én novelláiról hajlamom a közvéleményével. És milyen egyformát termel a közizlés az átlagirodalommal! Mennyire ugyanazt a gicset, mint a galambtenyésztő vidéki postamester, ha rendelésre egy fajgalambot kitenyész. El is határoztam, hogy „szelíd házasság” ide, közvélemény oda, nem csinálók novellát olyan témából, melynek galambjai, minden egyéniség híján, a közizlés szerint tollázkodnak.

Hasonlat a vonatról

ERICH KÄSTNER VERSE

Mind egy vonatban utazunk itt,
a nagy időbe, télova.
Nézünk. A tájat láttuk untig.
Mind egy vonatban utazunk itt,
S nem tudja senki, hogy hova.

Ez alszik és felnyög a másik,
a harmadik sokat beszél.
Elbágytatunk egy állomásig.
Megy a vonat, rá álom ásit,
de sosem int feléje cél.

Zárjuk-kinyitjuk a bőröndünk.
Oly érthetetlen a dolog.
Hajnal felé már merre döngünk?
A kalauz ajtónkba föltűnt
és a bajszába mosolyog.

Még ő se tudja, mi van ott túl,
lassan kiballag hallgatag.
Sivít a síp, gőzfüttye zordul.
Lassít a mozdony, feke kordul.
Halottjaink leszállanak.

Gyermek kiszáll. Bög anyja rája.
A multak pályaudvarán
áll a halottak néma nyája.
A vonat indul, zug a pálya
s nem tudja senki, mért talány.

Az első osztály bus, virrasztás.
Csupán egy hűjas ur tapad
piros selymére, fullad, asztmás.
De büszke, hogy nem látja azt más.
A többinek jó a fapad.

Mind egy vonatban utazunk itt,
kergetve perccel és halállal.
Nézünk. A tájat láttuk untig.
Mind egy vonatban utazunk itt
s van sok, ki rossz szakaszba szállt.

Kosztolányi Dezső fordítása

Platina-zsebkendő

Ez a legujabb divat. Nagyon furcsán hangzik ugyan, de a valóságban nem is olyan fantasztikus. Az egész nem egyéb, minthogy a vászon és selyem zsebkendőt fémszállakkal szövik át. Erre a célra egy palladium nevű, most felfedezett fém használnak, amely egészen olyan, mint a platina, fehér, fénytelen és talán ezért olyan vonzó. A palladiumot máris sürűn alkalmazzák cipőn, kesztyűn, tásán. Mindenesetre, már a zsebkendőre való tekintettel is, nagy előnye, hogy nem rozsdásodik. Színét megtartja és még péko-

Hol lesz az ember a jövő háborújában?

Pestis és tifuszbacillusok, bolhák s patkányok harcolnak ellenünk

Az egyik lipcsei nemzetiszocialista könyvkiadóállalat kiadásában új könyv jelent meg, melynek címe a következő: „A védelem tudománya. (Bevezetés egy új nemzeti tudományba.)”

A könyvet Ewald Banse egyetemi tanár írta. A modern háború problémáival foglalkozik a könyv. Banse professzor lelkesen dicsőíti a háborút.

— A háború rombolva épít. A háború mindig új. Ezért teljesen téves dolog a háborút egyszerűen csak mint pusztító erőt tekinteni. A háború acélfüzdő, mely új lendületre edz. A háborút nem szabad az emberiség ellen elkövetett bűnnek tekinteni. A háború célja az emberi lét védelme és színonalának emelése.

Ezután arról ír, hogy az államnak mindeképpen támogatni kell a társadalomnak azt a „komolyabb rétegét”, amely harcrakész és szereti a háborút. Azt a réteget már kisgyermekkorától kezdve

háborúra kell nevelni.

— Sok szó esett ujabban a kémiai háborúról, — írja a kitűnő szakember — kevesebbet foglalkoztak azonban eddig a biológiai háborúval. Már pedig a biológiának nagy szerepe lesz a jövő háborújában. Legfontosabb feladatai: ivóvíz megmérgezése tifusz- és pestisbacillusokkal, tifusz és pestis elterjesztése a laboratóriumban megmérgezett bolhák és patkányok segítségével. Ezen a téren igen kedvező eredményeket érhetnek el a repülőgépek, amelyek az ellenséges ország területén sikeresen elhelyezhetik ezeket a csirahordozókat. Kétségtelen, hogy a biológiai háború a legalkalmasabb háborúskodási mód az erőszakkal lefegyverzett népek számára. Ezekről igazán nem lehet rossznéven venni, ha ilyen módon védekeznek és brutális elnyomóikat a legbiztosabb tudományos módszerek segítségével semmisítik meg.

Korvin Sándor (Kolozsvár)

„Itt eláll a világ lélekzete!...”

Évekkel ezelőtt egy ilyen című film járt be a világot. Én elmulasztottam megnézni, de a címe annyira megragadott, hogy máig sem felejtettem el. Van ebben a címbe valami, napjaink lélekzetalállító döbbenetéből és élettépőjéből, iramából és nagyvonalúságából. S most, amikor éppen napjaink művészetében megnyilvánuló világalaktivitás nagyvonalúságáról, formaromboló és termékenyítő, tovalőkő és megújító erőhatásairól akarok szólni, — nem találom megfelelőbb címet.

A kor grafikonja minden területen hatalmas sebességrezgeket mutat. Az idő, minden vonalon, lázas aktivitást követel és indít. Az élet változtatás után kiált. Az időt — nem győzöm eleget hangsúlyozni — elzárkózóan, vagy fölnyitva kezelni: ostobaság és bűn. A sorsdöntő időben vergődő emberiség elleni árulás. Mert, az idő nem csupán elmosódó akci-denciája a létezésnek, hanem véges, emberi sorsunk korképlete és törvénykönyve, iránytűje és grafikonja. Az idő mély értelmét kiolvasni: feladat; vállalni: kötelesség!

A fizikai tér- és időfogalom tudományos átalakulásával egyidejűleg, a tér s az idő fizikai meghódítása, az elméleti fizika s a technikai tudományok kölcsönös előretörése, a gépteknika páratlan térhódítása, hatalmas, átalakító változások hozott a társadalmi és intellektuális élet minden területén. A tér-legyőzés, az idő- és élettartam új perspektívái, a modern élettéppő és életérzés egész bonyolult világát elmélyítették, gazdagították s egyben kiéleltették a világösszefüggések és kapcsolatok láthatárait is. A nemzetgazdaság, a termelőmódok és eszközök, a technikai civilizáció, a társadalmi és életformák módosulásával, a társadalmi élettevékenység szerves egészében, a kultúrtevékenység: a művészetek nagyszabású átalakulása mellett kereszttül. A modern társadalmi fejlődés kiparizozhatatlan erői minden téren bontanak és kiszélesítenek, rombolnak és építenek; gyökeres áttérkelődési folyamatokat indítva. A régi műformákat szétvető mondanivalók vajudásából „izmusok” és avantgarde-ok születnek. Az élet- és műformák rohamos kicserélődésében, a világlejlődés dialektikus feszítőereje érvényesül.

A fizikai relativitás, az új tér-, idő- és anyagfogalmak tanulságai, az élet minden területére bevonulnak. A társadalomfejlődés leghaladottabb világpcntjain, a művészet, az élettevékenység szerves összefüggésbe kapcsolódik; lásd: Fedor Gladkov: Cement-jét, Marietta Shaginian: Hydrocentralé című regényét a kollektivistá iparosításról; Filip Panferow: Bruskij, avagy a Nincstelenek szövekelzete című regényét az új kollektív mezőgazdaságról; a Turk-Sib című filmet a Turkesztán-Szibériai vasútépítésről, a Föld című filmet az új faluról, az Enthusiazmust az építő neki-feszülésről... Tatlin üvegépítkezési- és munkaszubhony-terveit... Itt nyilvánvalóan valami gyökeresen új irányulása művészettevékenység folyik; egy új társadalom-valóság koordinátái között.

A művészet — az állandó, összefüggő és egyvitható világlejlődés, egyetemesség egységében önmagára lel. A megis-

merő és változtató aktivitás, a világformáló gyakorlat új korszaka indul. Szabadterti-játékok és szavalókórusok hozzák közelebb a művészetet a tömegekhez. Az elektromosság felhasználása, fényprojektorok, képvetítések, rádióhangjátékok, új művészetek lehetőségeit hozzák.

A tér- és időfogalmaink átalakulása, az új mechanika, a festészetbe is kintikai és mozgáselemeket vitt bele és régi kereteit éppugy szétrobbantotta, akár csak az elektronelmélet s az atombombázás a régi anyagfogalmat.

A „képirás” felváltja a „mozgóképet”. A „képirás” klasszikus oligarchiáját, a szemlencse konzervatív nemességét, géplencse forradalmi optikáját, a filmtekercs kollektívizáló nemzetközisége, — a „látomás” művészi arisztokráciáját — a látvány demokratikus tömegélménye váltja fel.

A régi mű-alkat megkövült logikáját, az új világmozzanatok kényszerítő dialektikája feszíti szét. A műformák lezárt dogmatikáját a változó és változtató új élettartalmak ellentállhatatlan dialektikája robbantja szét.

...Egy fiatal román kritikus: Eugen Jonescu, igen helyesen jegyzi meg, hogy a szépség csak mint kvalitás jelenhetik meg — mint valamely dolognak minősége —, önönmagában nem is létezik. A mi nyelvünkön kifejezve, ezt úgy mondanánk, hogy a szépség nem entitás, hanem csupán kvalitás. Önönmagában nem létezik és épp ezért nem is revelálhatja a dolgok belső természetét.

A művészet öncélúságának eszméje neveltségessé válik, mert ezzel a művészet-tevékenység mintegy kiesik a világ tova-zajló, célszerű folyamatosságából.

A művészet öncélúsága éppen olyan döresség, mint teszem azt, — a tükröz öncélúsága.

Hogyan lehet önálló olyasvalami, ami az anyagát is, meg a tárgyát is máshonnan veszi kölcsön? (az életből).

A művészetnek nem az a célja, hogy önönmagát revelálja, hanem az életet.

Nem célunk apodiktikus művészet-elvet megfogalmazni, csupán korunk művészetének új irányulását vázoltuk.

Am a fentebbi művészet-megfontolások már a közelmúlt kiválóbb esztétikai rendszereiben ott csiráznak. Ime, mit mond e vonatkozásokról a tévedésekben oly gazdag, de a művészetben bennerejlő mozgásfolyamatokat világosan megragadó, hegelianus Benedetto Croce. Az „Senki sem áll meg a megismerésnél: még maguk a szkeptikusok, vagy a pesszimisták sem, akik következményről következményre haladva, ilyen, vagy olyan álláspontra jutnak; ilyen vagy olyan élettéppő fogadnak el... Amióta pedig a megismerés (hála Vico, Kant, Hegel és más hasonló eretnekeknek) a földre szállt és nem egy mozdulatlan valóság többé-kévesbé szintelen másolatának fogjuk fel, hanem állandó emberi tevékenység, és nem elvont eszméket, hanem konkrét fogalmakat alkot, melyek történelmi ítéltek s a valóság tükröződései, — azóta a cselekvés nem olyan dolog, amely a megismerés lefokozását jelentené, visszacsúszást az égből a földre, vagy a mennyből a pokolba és nem is olyasmit, amire rá-

**Hasfajtó,
amely édesebb
gyógyszer, mint
a legkínzóbb
csemege.**

Vezérképviselő: **G. CENTONZE**
BUCUREȘTI, Str. Clujet 3 sz.

szánhatjuk magunkat, vagy amitől tartózkodhatunk, hanem magával az elmélettel egyszerre jelent meg, mint az elmélet követelménye és amilyen az elmélet olyan a cselekvés is. Gondolkodásunk történelmi gondolkodásmódja egy történelmi világnak, fejlődésfolyamata egy nagyobb fejlődésnek és alig minősítettünk egy valóságot és a minősítés már nem jó, mert maga is egy új valóságot eredményezett, amely újabb minősítést kíván; egy új valóság ez: gazdasági és erkölcsi élet, amely az intellektuális embert gyakorlati emberré változtatja át...

Az ember iragédiája
Budapestben, Bécsben
és Bukarestben

Az idén van ötven esztendeje, hogy Madách remekműve, Az ember tragédiája színpadra került a Nemzeti Színházban és ugyancsak az idei szezonban, decemberben érkezik el a tragédia ötszázadik előadásához a Nemzeti Színház színpadán. Ebből az alkalomból tudvalevően új előadásban és Horváth Árpád új rendezésében kerül a tragédia a közönség elé. Könyvtárunk ezelőtt egyidőben Bécsben is bemutatja Madách Imre klasszikus művét. Az ember tragédiája Hermann Röbbeling igazgató terve szerint karácsony előtt kerül bemutatásra a Burgszínházban. A tragédia próbái november második felében kezdődnek. Ugyancsak a téli folyamán kerül színpadra Madách műve a bukaresti Nemzeti Színházban is. Goga Oktávián fordításában. A bukaresti bemutatót a bécsi előadás rendezése alapján készítik elő.

LEOKREM
megfiatalítja a bőrt!

SZEZÓN UTÁN

Irta: ZSOLT BÉLA

1921-ben házitanító voltam Pickkéknek a határon faluban, amely már elején átalakult tündérvároská. Pickkék 1400 holdat bérlettel a veszprémi kanonokoktól és a fiaikat feudális, zárkózottságban nevelték. Rajtam kívül csak a fiatal káplán foglalkozott szellemi és lelki ügyeikkel: mialatt én világi ismeretekre oktattam őket, a káplán az új vallás tanait igyekezett bennük hitté eleveníteni. Őszintén szólva, hamarosan ráuntam a két szeples gyerek pallérozására: ostobácskák voltak és különben is az apjuk között velem, hogy a gimnáziummal a legjobb viszonyban van, az új iskola felépítéséhez hétézer téglát ajándékozott és alapítványt tett elszegényedett földbirtokosgyerekek segítésére. A magánvizsga elé tehát a legnagyobb nyugalommal néztem és a délutáni leckeórák kölcsönös unalommal multak el. Őt órákor vettem a télikabátomat és végigszeltem a főutcat. Eleinte nem érintkeztem senkivel. Pest után való sóvárgásomban nem is akartam ismeretséget kötni a falubeli intelligenciával, amely különben is elutasítón viselkedett, mert gyűlölt minden idegent. Ezek az emberek abból éltek, hogy méregdrágán bérbeadták a lakásukat a pestieknek és a nyarat a mosókonyhában, vagy a kerti hában töltötték. De ugyanez utalták is az idegent, aki három hónapra kikergette őket az ágyukból és elhált szülei krétarajzportréját bitorolta. Az idegengyűlölet különösen télidőben volt intenzív és bátor mert ilyenkor nem járt gyakorlati károkkal. Engem sem akartak befogadni, amíg a káplán meg nem puhította őket. Tél volt. Pickkék hencsere és tapintatlan udvariassága untatott és bosszantott, szinte megkönnyebbültem tehát, amikor egy este meghívtak a jegyzőkhöz vacsorátani barátkozásra. Nagy társaság volt együtt. Hivatalnokok a feleségeikkel, jobb módú iparosok, akik az egyházi és községi életben szerepet játszottak a lányakkal és a falubeli fiatalemberek, akiknek a tél volt a szezonjuk, mert a lányokban ilyenkor már elmosódott a pesti színész, vagy sportember emléke. A pepita bricsesz, az összeérő magas gallér, a kész csokornyakkendő, a bekecs és a vadászkalap ilyenkor futotta ki a formáját, ilyenkor szabított, álmokat nyugtalanított, vagy férsi realitásban jelentkezett a lányos-házaknál.

A jegyzőné bemutatott a társaságnak. Egy kövér, pirosképi, rusztikusán jókedvű lány nagy fesztelenséggel rázott velem kezét: — Maga az a pesti ember? — En, könyörgöm. — Na hiszen! Majd meglátjuk, különb-e, mint a többi pesti? — Nem szereti a pestieket? — Fitymáló arkifejézésel lépett tovább. A jegyzőné mosolygott. — Halacska nagyon furcsa modora van.

Nem esoda, nagyon elkényeztetették, mert a legszebb lány a faluban. Ugye, szép?

— Nagyon kedves...

Szép? Nem lehet éppen azt mondani, kövér, a képe téglavörös, a bokái vastagok, a keze nagy és husos, a körmeire ránőtt a bőr. Szép? Na, ez kicsit túlzás.

De aztán megállapítottam, hogy a fiatalok jövedve, udvariassága, csodálata, ötkéntelen alázata egész este Halacska körül gyűrűzött. Halacska még az asszonyok is respektálták. Ha róla volt szó, félretették a szigorú kritikát, amellyel a lányok minden mozdulátát kísérték.

— Milyen fess, milyen talpraesett, milyen temperamentumos! — Iszkendeztek, holott én Halacska otrombának, eselédien bárdolatlan-nak és bővérű, szüzességétől megköttyogosodottnak láttam.

Halacska nyilván szimbólummá nőtt a falubeli szemében, mert pontosan ellentéte volt annak a típusnak, amely nyáron uralkodott a falun és a vizparton. Ezzel a tenyerestapas iparoslánnyal fejezte ki a falu ellenszenvét, megvetését és dacát a városi testkultúra kitenyészett, ápolott és modorosan gracióz nője ellen, aki az idegenek között is a legelviselhetetlenebb, mert szeszélyeivel, kényességgel, fumigálásával és erkölcsstelen életfelfogásával a legmélyebben beleavatkozik a helység egyenletes, tiszta életébe. Átrendeztetni a szobát. Későn kel, félíg öltözöttlen mutatkozik a férjek előtt és hajnalban jár haza. Mindezt végig kellett hallgatnom vagy tízszer. Mindenki panaszkodott a pesti asszonyokra. És hogy a lányok mire képesek? Erről ne is beszéljünk.

SZERGEJ JESSENIN:

OROSZORSZÁG

S megint dalolnak a dobogó kerekék, Erdők és völgyek messze elmaradnak, Előttöm csöndes templomcsokák, oldalát Kifordult sírkövek és süppedő sírok szaladnak.

S megint beteg vagyok, előnt a forró fájdalom, mely A zabföledek szagából reszket, A karcsu tornyok messziről fehérlenek S kezem tudatlanul int rájuk egy keresztet.

Ó, földi-eper illatu föld, Oroszország! Te végtelen kékség, hogy ömlesz drága sugarakban!

De Halacska? Halacska édes, bájos szellemes, talpraesett, — aranyos, ugye?

— Igen, — mondtam és csodálkozva néztem Halacska, aki az aljegyző orrát nyomogatta. — Hazudott! Puha az orra.

★

De egy hét múlva már én is kezdtem rájönni, hogy amit a falubeli Halacska ráfogtak, nem is olyan alaptalan. Hogy hatodik este sétálgattam a főútcán Halacskaival, egyszerre csak az őh kaptam magam, hogy a leány majdnem mulatságos. Na nem annyira, mint a jegyzőék mondják, de a helyi viszonyokhoz mérten, elég kedves. És van benne valami egészség, valami hogyismondjam... más, mint a filozoftrínákban, akikkel a Múzeum-körutról, Jean Paul-ról csevegtünk. Ha már itt kell élnem, ebben a befagyott faluban, ez is jobb a semminél. Halacska szívesen volt együtt velem, bár hosszú ideig még csipkedött, bántott.

— Na, maga híres, maga pesti! Ismerem magukat, mind egyformák, csak beszélnek és azt hiszik, hogy a szegény vidékiek beugranak maguknak!

— De Halacska, kérem... becsületszavamra... igazán nem értem...

— Na csak ne beszéljen. Maga is olyan, mint a többi.

— De nem.

Most már úgy tiltakoztam a pesti mielőtt ellen, mint ahogy egy szörnyű, alaptalan vádaskodás ellen szoktak védekezni. Hogy vidéken születtem, az Alföldön, csak tízezer koromban kerültem Pestre, nem tehettek róla, hogy a papámat felhelyezték a fővárosba.

— Nana, — mondta gunyosan Halacska és

megfenyegetett az ujjával.

De aztán mégis csak sikerült meggyőződnöm Halacska, hogy nem vagyok vérbeli pesti, engem komolyan lehet venni. És ha én azt mondom, hogy Halacska tetszik nekem, hogy a romlott, degenerált és minden hőbortól kacérkodó pesti lányok társaságában mindig ilyen nőre áhítottam, ilyen egészségesre, természetesen és tisztára, mint ő, akkor ezt elhittel! Sok időbe tel, amíg leszereltem gögös ellenkezését és már régen csókolóztunk, amikor inkább dévajságból, egy kis esetepaté provokálása céljából még mindig így vádolt:

— Most aztán hazamegy és a markába nevet. Na, jól elintéztém ezt a kis vidék! Ugye, ezt mondja?

— De Halacska, hogy képzelhet ilyet?

Csakugyan, ha hazamentem, sokat foglalkoztatott Halacska. Azt hiszem, kicsit beleszerettem Halacska, mert elalvás előtt csóhajtozva gondoltam rá és a szájamat összesucorítottam, hogy felidézsem a délutáni csókok aludtjezét.

Tél végén megjelentek a pestiek és kibérelték a lakásokat. Halacska egyre szomorubb, már az ő leányszobáját is lefoglalta egy szerencsényutcai bórkereskedő. Este, ha összejöttek valahol, az asszonyok panaszkodva huncogtak, hogy már kiadták a hálószobájukat. Rémes, hogy a pestiek milyen követelőzők, ennek ez nem tetszik, annak az nem tetszik, ez konyhaszámolatot akar, annak kutyafél, mert lehozza farkaskutyáját is. Gyűlölködnek és pukkasztják egymást az árakkal, amelyeket kicsikartak a pestiekből. Halacska kókkadtan hallgat.

— Mi baja, Halacska? — kérdelem.

— Jaj, hát nem borzasztó... úgy gyűlölöm a szezon. Megjönnek ezek a pestiek és az ember nem tehet egy lépést tőlük. Olyan pökendiek, különösen a férfiak. Minden férfi ki akar kezdeni az emberrel.

— Majd megvédem, Halacska.

— És a nők! Olyan szemtelenek, mintha csakők lennének a világon. Azt hiszik, ha eljönnek ide a pesti szabónőnél készült ruhákkal, mindenki más elolvad! Haha! — bátorítja magát egy kis gunyos kacajjal.

— Magának igazán nem kell velük törődni, Halacska.

— Tudom, ezt csak úgy mondja. De majd, ha meglát egy pesti nőt, egyszerre elfelejt mindent. Majd ha látja őket a strandon testhezálló trikóban...

— Engem az ilyesmi nem érdek, Halacska... hogy én...? Hát sohasem szokik le ezekről a csacsiságokról?

Már szezoneleje van, szállingóznak a pestiek. A falubeli rosszkedvűen méregetik őket. Rajtakapom magam, hogy engem is lehagolnak, nekem is ellenszenvesek. Mit is akarnak itt, miért is zavarják meg a mi kedves életünket? Milyen jó volt tavasszal bujkálni a park bokrai közt, vagy kiülni a strandra, egy otfelejtett padra. Most egyszerre ellepik a parkot, a strandot, a falut és a vizet. Mi nem fürdünk velük. A vámon túl van egy fakabin, odajárunk a falubeliekkel. Igaz, hogy közel az ökörszató, de inkább az ökrök, mint... A lányok bő fürdőruhát viselnek, nem

EGY NEHÉZ ÓRÁM TÖRTÉNETE

Irta: SZÉP ERNŐ

Voltam valami üzenkilencszázötven, verseket és kirokikat hurcoltam a pesti lapokhoz.

Egy szép őszi délután találkoztam Nagy Endre író urral az Erzsébet-körut járdáján.

Megismert. Megismert, sőt meg is állt, mikor köszöntem.

— Hova megy?

— Megyek, megyek erre, — mondom. Tekergetem tudniillik s nem tudtam még rendesebben hazudni.

— Volt már az Otthonban?

— Nem voltam, kérem.

— Jöjjön, beviszem az Otthonba.

Szóval Nagy Endre ur bevitt magával az írói körébe, az Otthonba, a Dohány utcába.

Kaprázott a szemem, amint köröskörül pillantottam abban a gyönyörű nagy teremben. Hirtelen ráismertem egy korábbi híres emberre. Ott volt akkor például Rákosi Viktor, Heltai Jenő, Molnár Ferenc. Egyugyanazon asztalnál láttam meg Szomaházy Istvánt, Lovik Károlyt, meg Rózsahegy Kálmánt, a Nemzeti Színház ünnepelt művészt, továbbá még két urat, akiknek a fejét még nem ismerem. (Az egyik ur Alszegey Kálmán operai főrendező volt, a másik dr. Korchmáros Kálmán író ur.)

Nagy Endre ur megállt az asztalhoz közel, én is megállottam valamivel hátrább. Nagy Endre ur odaköszönt:

— Adjon Isten!

Az urak fel se emelték a fejüket, biztos nem hallották, roppant bele voltak mélyedve a gusztába, mind az ötén. Annyi pénz volt mind az öt ur előtt a zöld posztón, ezüst, meg arany is, majd belevakultam.

Akkor Nagy Endre ur előkotort engem a háta mögül:

— Engedjék meg, uraim, hogy bemutassam stb.

Jelzem, már osztani kezdtek. Az urak ide néztek, mélyen meghajoltam az asztal előtt, aztán kapkodtam a kezek után, amelyeket az urak kegyesek voltak egymásután átengedni a szorításra. Egyik ur se mondta meg a nevét, de hiszen azt nekem ugys illik tudni, ugyebár. Rám se néztek jóformán a kézadás alatt, csak egyedül Lovik Károly ur mosolygott a szemembe, talán mert éppen most nyert egy vagyont.

Hát ahogy ott állok szemérmesen, felnéz Szomaházy István ur, rámszól jó hangosan:

— Mit áll itt? — azt mondja.

Szent Isten, megijedtem. Hátra kaptam a fejem, Nagy Endre urnak se hire, se hamva.

— Üljön le.

Ott állott egy gazdátlan szék Szomaházy István ur mellett, aki rám kiáltott, hogy üljek le. Átváltozott a hangos hang a fülemben, most már a barátságosság

trombitaszavát hallottam. Olyan boldog voltam, hogy oda ülhettem. És éppen Szomaházy István ur mellé, hiszen ő volt az asztalnál a legnagyobb ember. Ha most ide látnának Szoboszlórlól, tátnák a szájukat, Szomaházy Istvánnak kibicelek! Loppal figyeltem közvetlen közlőrl a felpedert szép sárgás öszes bajuszát, a dus és gonddal fésült ezüst haját és azt a kellemes, üde rózsaszín arcát. Valami ünnepien éreztem magam mellette, nemcsak azért, mert olyan híres író volt, hanem, mert fehér piké nyakkendője volt és civkier ragyogott az orrán s mert gyönyörű fehér székfü hajlott a gomblyukából.

Összerendeztem, amint váratlanul idefordult gusztá közben:

— Hova néz maga?

— Én, én kérem szépen... — nem árulhattam el, hogy éppen tiszteltem és szerettem őt.

— A kártyát tessék nézni. Hol tanult kibicelni?

Bizony nemigen tanultam sehol se, nagyon szégyeltem magam. Kimeresztettem a szemem, bámultam azt a töktizest, amelyik mögött az ismeretlen másik új kártya szorult keményen. Szomaházy István ur alul a bal hüvelykujjával nyomta a töktizest, felül meg a jobbkeze hüvelyk- és mutatóujjával szorította össze s huzta széljével a két kártyát egyszerre, olyan lassu művelet volt ez, hogy csak a legmegfeszítettebb figyelemmel lehetett észrevenni, hogy moccan, moccan, moccan kijebb az alsó kártya széle, míg végre fenn a kártya sarkában egy fekete vonal és lejjebb egynehány zöldes csipkescsücsök jelentkezik.

Jelzem, ezt a gusztát megelőzőleg Szomaházy István ur két koronát, négy koronát, hat koronát s azután egy tizkoronás aranyat dobott be már a kasszába. Most pedig minekután a gusztát be-

fejezte, félrehajította mind az öt kártyáját. S rám nézett megint a civkieren átal, az a szép rózsaszín arca piros volt, akár a piros ász. Akkor aztán megszólalt:

— Még mindig itt ül?

— Tessék?? Mintha csak hallucináltam volna. Rózsahegy Kálmán ur is, meg az ismeretlen két író ur is fel-felhullámoztak a szemem előtt, megkapaszkodtam egy kezemmel a székem szélbe, mint a lélekvesztő szélbe az orkánban, amikor a lélekvesztő fel akar borulni s a gazdája érzi, hogy rögtön lesüllyed a tenger fenekére mindörökre.

Szomaházy István ur most már szenvedélyesen kiáltott belé a felhasadt számba:

— Nem hallotta, menjen már a fenébe!

A négy urak se láttak, se hallottak, úgy gusztáltak, senki se sietett a megtámadott emberi méltóság védelmére.

Nem is tudom, hogy volt erőm arról a székről feltápászkodni: emlékszem, nekimentem a billárdasztalnak utközbén, mikor elborult szemmel, vad lökésekkel a szívemben Nagy Endre ur keresésére indultam, hogy megkérjem, hogy még egy urat maga mellé véve, azonnal provokálják Szomaházy István urat, a híres író, akit egy perccel ezelőtt még tiszteltem és csodáltam.

Nagy Endre ur a másik sarokban markázott három urral, bizonyára híres író mind a három ur.

Éppen gusztált Nagy Endre ur is; az izgalomtól reszkette vártam a széke mögött, míg elkészül a gusztával. Akkor zihálva elkezdtem:

— Kérem... Nagy ur... ha szabad... kérem...

Nagy Endre ur lecsapta a két kártyát háttal a zöld posztóra, megfordult, rám ripakodott:

— Mit áll itt? Ülön le!

A jövő évben, amikor a világhírű oberammergaui passiójátékok 300-ik évfordulóját ünneplik, Krisztus szerepét Alois Lang faszobrász fogja alakítani.

látni belőlük semmit. Halacska még így is fürdőköpenyben fut a partig, ott hirtelen ledobja a homokba és csak egy másodpercig látom nadrágban, mert azonnal nyakig bukik a vízbe.

Most már tele van a fürdő, a hotelekben nincs szoba, a telepi vendéglő minden este csúfolt, a bárban reggelig mulatnak a pestiek. Mi nem igen járunk a strandra. Halacska nem akarja, hogy közéjük keveredjünk. Minden nap akad botrány a telepen: felpofoznak valakit, vagy a férj hirtelen megérkezik és rájön mindenre. Vagy egy fiatal lányt autón megöklöttek.

— Na, mit szól hozzá, — mondja ilyenkor Halacska kárörvendő gunnyal — ilyenek ezek a pestiek. — Nem is akarom látni őket. Igen, igaz van Halacska, utálatos bagázs, nem szabad közéjük menni.

De egyszer-kétszer mégis végigvonulunk a strandon. Halacska gögősen, hallgatagon lépked mellettem. Nem néz se jobbra, se balra. En is tele vagyok göggel és az az érzésem, hogy ez a fecsegő, kacagó, mozgékony csürhe, amely itt fel-alá járkal és a padokon nyújtózik, megdöbbenve hallgatna el, ha tudná, hogy ki jár itt. Ha kinyitná a szemét és látná, hogy Halacska a legszebb, a legkülönb. De mit tudnak ezek?

Halacska egy áruház királynő fenségével halad a nép előtt, amely csakugyan nem méltatja kellő figyelemre. Ma este érkezett meg a nagy művész, a báróval, most mindenki őket figyeli... s mikor hazaérünk, Halacska sértődötten mondja:

— Na, mit láttál? Volt értelme lemenni? Ugye, nem?

— Nem, dehog. Többet nem megyünk le. Nem megyünk a strandra, amíg ezek itt lesznek.

Es nem is megyünk. A határban sétálunk. Pedig az augusztusvégi nap fölöttébb vad és sehol egy fa. De mindegy. Megvolt már az Annabál, aztán a szezonzáró rakétaünnepély és a szépségverseny következik. A falu nem veszi részt az ünnepélyen. Mi köze hozzá? A fontos, hogy most már vége felé közeleg a nagy vásár. Csakugyan, egyre több bördő és láda gurul ki az állomásra. A falubeliek így köszöntik egymást:

— A mieink holnap mennek.

— A mieink, sajnos, csak a jövő héten.

De hála Isten, megjön az őszi eső és a falu kitisztul. Mindenki fellelegzik. Most hát megint egymás között vagyunk. Halacska visszaköltözik a lányzóházába és a szülei a hálóba, a nagypapa és a nagymama krétaképe alá.

A telepi nagyvendéglő még nyitva van, mert a tulajdonos érthetetlenül bízik az utószezonban. De az eső makacs és különben is, éjszaka annyira lehül a víz, hogy déli napban sem tanácsos fürödni. Mielőtt azonban végképp becsuknák a nagyvendéglőt, a falubeliek kacsinjója megrendezi az ő szezonjuk első estét. Bál lesz a nagyvendéglőben, serpentin-csatával, tombolával és szépségversennyel. Nagy izgalommal készülődünk a bálra. Halacska Kanizsán csináltat ruhát, én kiszellőztetem a szmokingot, amit érettségi óta nem viseltem.

A bál hajnalig tartott. A szupécárdást másfél óráig jártuk Halacskaival, akit minduntalan elkértek tőlem, de én pár perc múlva szemtelenül visszakértem. Hajnalban a főjegyző kihirdette a szépségverseny eredményét: Halacska győzött 33 szavazattal.

— Eljen! Eljen! — tapsoltunk, miközben a bál már bomladozott.

Mikor a hajnali sárban hazafelé tartottunk, Halacska boldogan simult hozzám:

— Ötödik éve, hogy megnyerem a szépségversenyt, — mondta büszkén.

— Meg is érdemli, Halacska, — feleltem a meggyőződés hangján, amelynek erejét boros álomosságom sem gyengítette.

Kozmetika a majmoknál

Az egyik angol kutatóintézetben hosszú időn keresztül megfigyelték egy majompárt, amely arról volt nevezetes, hogy a him és a nőstény másféle fajtához tartozott. Egyszer aztán a következő kísérletet végezték velük: a majompárt elválasztották és több hétig nem is engedték őket közel egymáshoz.

Amikor aztán a majompár életközösségét ismét helyreállították, a nőstény külsőleg kissé megváltozott. Nevezetesen hosszabb szempillái nőttek és kinőtt a pofaszakála is. A him rendkívül nagy érdeklődéssel vizsgálta önagysága megváltozott külsejét és tekintője nélkül hozzáállott a megsejteléséhez. Gondosan

leharapta a hosszabb szempillaszőröket és a kiálló pofaszőröket egyenként lépte ki.

Közben pedig néha távolabb tolta magát a nőstényt és úgy szemlélte, hogy mi lett az eredménye a kozmetikai műveletnek.

Ez az eset is igazolja, hogy az állatoknak, különösen a magasabbrendű gerinceseknek, bizonyos értelemben fejlett szépmérzékük van s a történetben szereplő majom mindent meg is tett, hogy „feleségét” lehetőleg a maga szépségideáljának megfelelően hozza rendbe a hosszas szalmaövezetség után.

SALAMON ERNŐ:

Altató

Csak kísér,
csak kísér,
velem lép,
velem él.
Velem lép,
velem él:
a neved
s a kenyér!

(A neved!
a neved!...
Kenyeret!
Kenyeret!))
Két szemem
lugos üst,
üti lug
mossa füst.
Szennyest és
mocskosat,
mosogat,
mos sokat!
utasok,
bánatok
kutja. Sok
tipegő
járja meg.
Utaz ha
ultra megy,
sarokkal
págja meg!
Vassarok
ütöget.
Üti a

nevedet!
Minden láb
csak beszél.
Ennyit mond,
hogy: kenyér!
Két karom
köpöröly,
egyre üt,
egyre tör.
Egyre tör,
egyre üt,
ütöget
öt betűt!
Öt betűt
nevedet.
Nevedet.
Nevedet!

Egyre csak
ütöget,
réreembe
üt szöveget!
Ejzszakám
megperi
üt!
ütöget!
Más betűt
ütöget!
Kenyeret!
Kenyeret!
Kenyeret!
Nevedet!
Más betűt
nem lehet!

I. SZEMLÉR FERENC:

A marathoni futó

Ne ejtsen senkit tévedésbe a cím: ez a rövid kis írás nem a sportrovatról maradt ki. Nem Gáll-ról szól ugyanis, noha Gáll, aki Görögországból már másodszor tér vissza győztesen, megérdemelne egy rövid kis cikket. És a téma mindenesetre üdítőbb volna.

Sajnos azonban, ma a cikkíró minden második héten felszólítja lelkes és elégedetlen fiatalok, hogy vonuljon ki végre fellegvárából és a Mát, az Életet, a kérelhetetlen Valóságot tárja a felrészásra váró olvasóközönség elé (a közönség ugyanis annyiban hasonlít az orvossághoz, hogy használat előtt mindakettőt fel kell rázni). Kénytelen vagyok tehát egy egészen megrázó modern témát választani — noha bizonyos antik vonatkozásokkal vegyítve.

Az egykori marathoni futót mindnyájan ismerjük. Negyven kilométert futott minden nagyobb edzés nélkül és miután elszuttogta a sokat jelentő „Niké!” szót, orvosi kezelés hiányában, rögtönösen elhunyt.

Kár, hogy futásának gyümölcseit már nem élvezhette, mert annyira bizonyos, hogy volt miért futnia. Miltiades és a tízezer görög haditette mindenestre megérdemelte a pontos és ami fő: gyors hírszolgálatot. Hiszen Görögország életét, vagy halálát jelentette, hogy Miltiades hadserege meg tudja-e állítani Marathonnál a tízszereznyi (egészen pontosan: tízezereszerannyi) perzsa hadat. És Miltiades megálította, és Ladas, a futó futott. És Görögország megmaradt.

Ez pedig megért minden futást. De hogy az antik virtus nem veszett ki az emberekből, azt legutóbb egy nagy német újság bizonyította be nekem. Tudniillik bizonyos sportakadétek Németországban csoportos gyaloglóversenyt rendeztek. Ugy hiszem, a résztvevők katonai felszereléssel, de fegyver nélkül, osztagokba osztva, gyalogoltak. A cél Berlin. Az uton por és hőség. A luszon-

ötödik, vagy hányadik kilométernél az egyik osztag emberei észreveszik, hogy Braun Johann támoľog.

— Állj ki a sorból! — tanácsolják neki, de ő nem engedelmeskedik.

Nem engedelmeskedhetik, mert végig akarja az utat gyalogolni. Megy és megy, szeme előtt vörös karikák táncolnak, a hátát huzza a hátizsák, a nyakát fojtja a gallér, de azért megy. A cél előtt egy órával összeesik. Kórházba szállítják (Marathon óta mégis fejlődött valamit az első segély), ahol rettenetesen kinlódik. Magas láz, rémképek, végkimerültség.

Az orvosok tehetetlenek. De mintegy két órával a kórházba szállítása után a beteg meggyógyul. Az orvos odahajol hozzá és megkérdi, hogy miért akarta mindenáron megtenni az utat. És Braun Johann azt válaszolja:

— Mert a parancsnokom kitüntetésre terjesztett fel és meg akartam érdemelni. Két percre rá Braun Johann meghalt.

Mi pedig megegyeszen utánanézzünk. Hogy miért is halt meg Braun Johann? És szinte nem hiszünk a szemünknek. Egy kitüntetésért. Egy jelvényért, ami mögött, talán nincs is semmi. Azért, hogy valaki a Braun Johann vállára veressen és megdicsérje önfeláldozó magaviseletéért.

De hát miért áldozta fel magát Braun Johann? Megmentette a hazát? ... vagy hírül vitte egy modern Miltiades győzelmét? ...

Nem. Ő egyszerűen gyalogolni akart, gyalogolni és gyalogolni a gyaloglásért.

Ha önmagában nézzük a ténnyt, akkor Braun Johann éppen annyit teljesített, mint Ladas, a marathoni futó. Csak hogy Braun Johann elfelejtett valamit, amit ügylátszik, az egykori görögök, akik éppen olyan jó filozófusok voltak, mint harcosok, még igen jól tudtak, hogy futni, gyalogolni, uszni mászni, vagy ugrani csak valami érdemesért szükséges és hogy halálba futni vagy halálbagyalogolni csak

EZEN TABLETTÁK

JURIST

megrúntetik
a leghevesebb
fejfájást

Marathon, vagy Miltiades készítheti a harcost.

Ladas, a marathoni futó, tudta, hogy miért feszíti tüdejét halálba, de Braun Johann és a többi Braun Johannok csak gondolják, hogy tudják.

Mert ahhoz, hogy egészen bizonyosan tudják, még nem elégséges a mezeteles tét.

Oda egy kis filozófia is kell.

Mi történik a Saturnuson?

A kíváncsi embert még a másfél millió kilométernyi úr sem tudja, szerényebbé tenni. A csillagászok a napokban páratlan világkatasztrófára lettek a Saturnuson figyelmesek.

Az óriási bolygó vörösréz fényű peremén ugyanis néhány héttel ezelőtt ezüstös csorba jelent meg, amelyet legelőször Berlinben vett észre egy amatőr. A felfedezés villámgyorsan terjedt el a hívtasos megfigyelők között és a csillagászok csakhamar megállapították, hogy a jó öreg Saturnuson páratlan tűnemények játszódnak le.

Köztudomásu, hogy ha a távoli égitestet látcsövön keresztül vizsgáljuk, azon nagy tányérszerű korongokat vehetünk észre.

A világosabb gyűrűk kicsi, meg egészen apró holdaknak milliárdjaiból alakulnak, amelyek mint a kozmikus porsemekek, áthatolhatatlan ködfoltok vattacsomóival takarják be a hátuk mögött lobogó látatengert. A Saturnus és a Jupiter ugyanis ki nem hűlt égitestek és beláthatatlan felületük hatalmas rotyogó látatengerekből áll. Könnyen lehetséges, hogy a mostanihoz hasonló változások alkalmával, alulról még forróbb magmátömegek vetik széjjel a lassan kihűlt, izzó felső rétegeket és ilyenkor csillan föl az ezüstös fény a Saturnus oldalán.

Páratlan tűzijáték játszódik le mostanában a Saturnuson. Sajnos azonban — vagy szerencsénkre, — oly messze történnik mindez, hogy csak igen kivételesen tisztá légköri viszonyok között vehetünk valamit is észre az infernális pokolból.

Igaz ugyan, hogy a Saturnus ezüstös horpadását 40.000 kilométer, azaz az egyenlítő hosszának megfelelő szélességben állapították meg, még ez a gigantikus szcenika sem elegendő ahhoz, hogy a pöttömnyi ember mákszemnyi szeme borzalmas csodára föltáruljon.

Szivo

Engem nem védnek tövisek,
Nem borítanak be csak szivek.

Nincs fegyverem, mely dacról hín,
Törzsem és lombom csupa sziv.

Az élet ezért oly merész,
Megtépdes, mint egy durva kéz.

Száz körömmel mellemben vág,
S minden szivem egyszerre fáj.

Falu Tamás

TOMCSA SÁNDOR:

Egy „szinigazgató” naplója

1933 AUGUSZTUS 7.

Hogy őszinte legyek, nekem soha efféle eszembe nem jut, ha nincs ez a Bloch. Én a ciánózás és a savokészítés közt ingadoztam, mikor jött Bloch ezzel a szinigazgatással. — Nézze — mondta — mit akar, egy szinigazgató játszva keresi a kenyerét. Én — folytatta Bloch — esküszöm magának, ha nem volna ez a tömegundorom, már rég a berlini nagyoperát igazgatnám — Párisból.

Némi aggályom mégis volt, az például, hogy hátha a szinpadon összecserélem a felvonásokat és a másodikkal kezdem, teszem azt, az első helyett.

Bloch erre megnyugtatót, hogy a felvonások meg vannak számozva és hogy ne törődjem semmivel, mindig csak ezt a két szót mondjam, hogy *nyelo és kultura* és utána nyomban fakadjak sírva és hogy ő esetleg írja is egy darabot, majd szól Holitschernek Kolozsváron.

— Jó — mondtam —, ha a felvonások tényleg meg vannak számozva, de nézze Bloch, ez egy komoly dolog, ha tényleg meg vannak számozva, akkor maga megkapja a tizszázalékot.

AUGUSZTUS 13.

Már tulajdonképpen teljesen tisztában is vagyok a szinigazgatással, még csak arra nézve írtam ma Blochnak, hogy mit csináljak akkor, ha a felvonások sorrendjét jelző számok annyira el vannak mosódva — hisz tanulmányaim során rájöttem, hogy Amerikában egy-egy darabot háromezerszer is adnak — mondom, a számok annyira el vannak mosódva, hogy még szemüveggel sem látszanak.

Erre Bloch, mai levelében, nagyfontosságú felvilágosításokat nyújtott. És pedig azt, hogy a szindarabok harmadik felvonása azzal végződik, hogy a közönség kijelenti, miszerint ennél nagyobb hülyeséget még nem látott, vagy a gróf mégis elveszi a manikűrös kisasszonyt; a második felvonásnak akkor van vége, mikor a primadonna nehéz légzése miatt le kell engedni a függőnyt; az első felvonás nem fontos, mikor a jobbízű közönség már kezd távozni, lemechet a függőny.

Hogy ez milyen egyszerű!

Most még csak a feleségemmel van egy kis baj, állandóan azzal frocliz, hogy Molnár Ferenczel irassak egy szerepet a részére.

AUGUSZTUS 14.

Ma írtam Molnárnak, a feleségem külön is írt egy pár sort neki.

AUGUSZTUS 29.

Tegnap beadtam a koncesszióiránti kéresem, bélyegekre a szerződötendő tagok adták össze a költséget, de kijelentettem, hogy bélyeghiány miatt ők viselik a rizikót. A táncoskomikus erre kijelentette, hogy bár csak lehetne viselni. Ezt az ötletet nyomban megírtam Indignek, hátha tudna csinálni belőle valamit, egy olyan öt felvonásos társadalmi izét. Molnár még mindig nem válaszolt, a feleségem válságszerűen fenyeget, ha elő merek adni tőle valamit. Pedig kár, szerintem a Feri egészen tehetséges. És azért sem válhatok el, mert a feleségem hordja a ruhatárt.

SZEPTEMBER 9.

A tagok összeadták a házbéremet, mert azzal fenyegetőztem, hogy hagyom az egész vacakot és mégis megyek ciánózni. A feleségem már megelégedne egy Podorszerreppel is és ez a nemes művészasszony úgy viseli a fájdalomát, e lemondást, mint a hivatás szent átkát.

SZEPTEMBER 26.

Ma, végre, megkaptam a koncessziót. A belügyminisztérium előtti teret teljesen ellepte a szinigazgató-jelölték tömege és azon csak úgy tudtam átjutni, hogy kismaszkiroztam magam szinigazgatónak és így senkinek eszébe nem jutott, hogy tényleg szinigazgatói ambíciók is lütemek. Ez a trükk, hogy őszinte legyek, Kádár Imréről jutott eszembe, akit ebből az alkalomból táviratilag üdvözöltem is, de ő a válasszal adós maradt, bizonyára azt hitte, hogy Tabéry rejtozik nevem mögött. Pedig a válasz fizetve volt. Ezt csak azért jegyzem meg, mert a távirat egy naiv szerződötési költségbe ke-

rült. Hát így teszi tönkre Kádár a magyar színészetet. Még az a szerencse, hogy itt van a feleségem, aki elég naiva, hogy egy szinigazgatóhoz jött feleségül. Feritől még mindig nem kaptunk semmit.

SZEPTEMBER 28.

Ma szerződöttem egy „kedélyes apát”. Tudniillik az illető annyira el volt keseredve, hogy családjával fenyegetőzött, hát megsajnáltam. S még egy utókerést kellett beadnom, éppen volt nála okmánybélyeg. Különösen a feleségével van nagy szerencsém, akit az „Egy csók és más semmi” című operettben fogok szerepeltetni, mint a darab bonyodalmának elfogadható alapját.

OKTÓBER 1.

Már titkárom is van, tudniillik anyakönyvi-kivonat másolatot is kellett csu-

tolnom. Rémes, hogy mi okmány kell, ha így megy, társulatomat negyven ötven tagra is fel kell szaporítsam. A titkárom az idegen légióba indult és, persze, örült, hogy nem kell a biztos halálba mennie.

OKTÓBER 3.

Ma kiküldtem a titkáromat Kispiskotvárra, hogy dolgozza be a terepet. Ott látom a legnagyobb szükségét annak, hogy kulturát vigyek.

OKTÓBER 10.

Ma a titkáromtól Algirből levelet kaptam, azt írja, hogy inkább az idegen légiót választja.

OKTÓBER 22.

A feleségem öl meg, hogy kezdjem már a szezon. Hiába magyarázom, hogy újraelváltási bizonyítvány-másolatot is kell beadnom és nincs Erdélyben egy színész, aki alkalmas volna erre a szerepre. Egy-

A podzvoltsiszkai liba

Írta: RODA RODA

Sokan — meg vannak elégedve a mai állapotokkal — mások, siratják a mulatot. — Engem — hiába nevettek olyan gunyosan — epezst a vágy Galicia után, Micsoda tarka kép volt az! Mint egy ázsiai karavánszönyeg, teleszőve mesebeli alakokkal. Ott terpeszkedett a Kárpátok alján és elnyúlt a Szarmátokig.

A régi monarchia lovassága ott állomásozott harminc esztendőn keresztül. Micsoda garnizonok voltak ott — Tarnopol, Trembowla. Remekül tudta érzékelteni az ottani különös életet Torresani, majd később Soelmstorff.

Különös ország! Ahol egy Eszterházy, mágán és huszár egy személyben, fogadásból megengedhet magának azt a tréfát, hogy egy forró nyári napon keresztülvágott a fővárosra, és pedig úgy, hogy összes öltözeke egy szál vörös uszónadrágból állott. Az egyenruha további kiegészítő részeit, a zsinóros lakkesszmát, tükörfényes csizmát olajfestékkel ráfestette a csupasz testére.

Különös ország! Ahol Fugger Károly herceg, huszárkapitány, svadronja minden egyes embere részére battiszingeket rendelt, rávarrott kézzel, mert nem szívelhette azokat a régi, abban az időben hordott manzsettákat, melyek kályhacsőhöz hasonlítottak.

Különös ország! Ahol az ezredes a következő parancsot adta ki az egyik hadnagynak: — Hadnagy ur, huszonnégy óra alatt ki kell fizetnie az összes adósságait — és a hadnagy — kidoboltatta a csendőrről, hogy négy órára az egész zsidó hitközségnek fel kell sorakoznia a főtéren. S szabad ég alatt, egy asztalnál, ott ült a számtiszt az adósok listájával, és kifizette a hadnagy ur adósságait az utolsó fillérig.

Különös ország! Ahol a szonett-truppokat felosztották az egyes ezredek között. 5 órakor délután érkezett Rawarnskába az a vonat, amely a bécsi szonettet hozta. A tisztikar az állomáson várta őket. És mire 5 óra elmúlt 1 perccel, a szonettek úgy eltűntek, mintha a föld nyelte volna el őket.

Különös ország! Ahol a híres, podzvoltsiszkai libát szervírozták...

— Podzvoltsiszka határállomás volt a régi Oroszország és a monarchia között. Aki Budapestről — Krakón — Przemysele — Lembergen keresztül — végtelennek tűnő utazás után, mely egy éjszakából — egy nappal és ismét egy éjszakából állott, Podzvoltsiszkába érkezett — az, az ut fáradalmaitól összetörve, korgó gyomorral, egyenesen a vasúti vendéglőnek tartott. Benn két hosszú, szépen megterített asztal öltött a szemébe. Az asztalokon — inycsiklandozó leves párolgott. Az egyik asztalon „borst” leves, a másikon „stisj”. Mindkettő galíciai különlegesség. A borsleves vörösrépából és finom főzelékből készült, míg a stisj-leves kelkáposztából és savanyu tejfelből. — Fontoskodó főpincér kezében különbözőszínű cédulákkal, piros, meg zöld szelvényekkel, megszólítja az utasokat: — Kis menüt parancsol, panje, ára 4 K — áll leves és marhahusból — vagy nagy menüt parancsol, panje — 6 koro-

na 5 fillérért — kérdi, étlapot lobogtatva. Az étlapon németül a következő áll:

Suppe — Leves.
Rindfleisch — Marhahus.
Gansbraten — Libasült.
Zibebenstrudel — Mazsolásrétes.

Mindenki a nagy menüt választja, lefizeti a 6 korona 50 fillért és piros cédulát kap cserébe.

Alig fogyasztják el azonban a marhahus — kis szünet áll be és az ajtóban megjelenik egy ember, szolgálati sapkával a fején és csengővel a kezében. Ideoda lóbálja a hatalmas csengőt és harsány hangon kiabál:

— Kiew, Charkow, Moszkva, Jekaterinoslaw, Odessa felé beszálni. A vonat rögtön indul.

Az emberek ijedten ugrálnak fel helyükről, hanyatt-homlok futva igyekeznek a vonatjuk felé.

Igy jártamodott le ez a jelenet nap-nap után — évről-évre, a legnagyobb rendben — és az alatt a hosszú idő alatt, mielőtt a Habsburgok Podzvoltsiszka fölött uralkodtak, tehát 140 évnél is tovább, soha emberfia meg nem pihentette a libasültet — azon egyszerű oknál fogva, mert a szolgálati sapkával felszerelt férfi és

Mi történik a Saturnuson?

A kíváncsi embert még a másfél millió kilométernyi út sem tudja szerényebbé tenni. A csillagászok a napokban páratlan világkatasztrófára lettek a Saturnuson figyelmesek.

Az óriási bolygó vörösréz fényű peremén ugyanis néhány héttel ezelőtt észlelt csorba jelent meg, amelyet legelőször Berlinben vett észre egy amatőr. A felfedezés villámgyorsan terjedt el a hivatásos megfigyelők között és a csillagászok csakhamar megállapították, hogy a jó öreg Saturnuson páratlan tűnemények játszódnak le.

Köztudomású, hogy ha a távoli égitestet látszóvön keresztül vizsgáljuk, azon nagy tányérszerű korongokat vehetünk észre. A világosabb gyűrűk kicsi, meg egészen apró holdaknak milliárdjaiból alakulnak, amelyek mint a kozmikus porszemek, áthatolhatatlan ködfoltok vattacsomóival takarják be a hátuk mögött lobogó látatengert. A Saturnus és a Jupiter ugyanis ki nem hűlt égitestek és beláthatatlan felületük hatalmas rotyogó látatengerekből áll. Könnyen lehetséges, hogy a mostanihoz hasonló változások alkalmával, alulról még forróbb magmatömegek vetik széjjel a lassan kihűlő, izzó felső rétegeket és ilyenkor csillan föl az ezüstös fény a Saturnus oldalán.

Páratlan tűzijáték játszódik le mostanában a Saturnuson. Sajnos azonban — vagy szerencsénkre, — oly messze történik mindez, hogy csak igen kivételes tiszta légköri viszonyok között vehetünk valamit is észre az infernális pokolból. Igaz ugyan, hogy a Saturnus ezüstös horpadását 40.000 kilométer, azaz az egyenlítő hosszának megfelelő szélességben állapították meg, még ez a gigantikus szcenika sem elegendő ahhoz, hogy a pöttömnyi ember mákszemnyi szeme a borzalmas csodára feltáruljon.

CARMOL
FRIKCIÓ HÜLES ELLEN

általán rémes, hogy ezek a színészek pénzt is akarnának. Azt mondják, hogy vannak szinigazgatók, akik fizetnek is. De nem hiszem. Említettem a feleségemnek, szerinte ez egy marhaság. Már meg kell győződnöm személyesen.

OKTÓBER 26.

Vissza az egész! Hisz Erdélyben csupa tisztességes szinigazgató és színész van.

OKTÓBER 27.

Ma megnyitottam Ciánózási Részvénytársaságomat. Ez délelőtt volt. Délután a feleségem írt Molnárnak, hogy a számára írt szerepet, sajnos, nem vállalhatja Mert most a férje írt. Már mint én..

a vasúti vendéglő tulajdonosa — lévén — egy e ugyanazzu személv

Égy szép napon azonban — pedig éppen ma különöse erősen csengetett és kiabált — legnagyobb ijedségére és bosszúságára, mit kellett megérnie a szegény vendéglősnek? Hármán a vendégek közül egyszerűen ülte merészkedtek maradni. Odament hozzájuk, a fülükbe csengetett és kiabált:

— Egy pillanat múlva indul a vonat Kiew, Charkow —

— Annyi baj legyen, — jegyezték meg az ültemaradt utasok, — hozza csak a libasültet. Nem utazunk tovább, itt maradunk; a lemergi cs, és kir. felülvizsgáló bizottság vagyunk. Feladatunk a galíciai vasúti vendéglők működésének felülvizsgálata.

Galicia mindig bő teret nyújtott az Uristennek a tevékenységére. — S mit tett Isten a jelen esetben? Isten látta a bizottságot reggel indulni Lembergbe, a jószágánál és kegyelménél fogva a vendéglősnében azt az elhatározást érlelte meg, hogy aznap levágjon egy libát — igaz, a liba a vendéglős családja által lett volna elfogyasztandó — de ebben a válságos pillanatban szerencsére fel lehetett találni a lemergi uraságoknak.

Mikor azonban a falánk hivatalnokok még térsztát is követelték, — a vendéglősnek módjában állott okmányokkal igazolni, hogy a „Zibebenstrudel” — „Mazsolásrétes” — nem tartozik a menühöz. — Ez a vendéglős aláírása. — Valóban Zibebenstrudelnek hívták.

Hat millió pengőt irányoztak elő a budapesti Tabán ujjáépítésére

Budapest, október 28.

A magyar főváros törvényhatósági tanácsának pénteki ülésén Sipőcz polgármester előterjesztette a költségvetési tervezetet.

A költségvetés meglehetősen nagy tételeket irányoz elő a munkanélküliség enyhítésére s ezzel kapcsolatban az egyik fővárosi intézmény közvetítésével hat millió pengőt bocsát rendelkezésre a Tabán ujjáépítésére. Az építési munkálatoknál a városi tanács reménye szerint több ezer munkás kap huzamosabb ideig alkalmaztatást.

Szív

Engem nem védnek tövisek,
Nem borítanak be csak szívek.

Nincs fegyverem, mely dacra linc,
Törzsem és lombom csupa szív.

Az élet ezért oly merész,
Megtépdés, mint egy durva kéz

Száz körömmel mellembe vág,
S minden szívem egyszerre fáj.

Falu Tamás

Félvezeték
Önt, ha „OLLA”
helyett silány
utáztatokat
ajánlanak. Uta-
sítsa vissza a ra-
gaszkodók az
eredeti csoma-
golásu „OLLA”-ba.

„OLLA”
GUM..?

Kozmetika

Rovatvezető:
Dr. med. HERSKOVITS ERZSI

Egészség — szépség

Hogy mennyire fontos a szépség szempontjából a szervek rendes összeműködése, az kitűnik abból, hogy ha a szervek rendesen működnek, akkor az egészséges test formája, az izmok és a haj elosztódása, az arc kifejezése harmonikus és a szépség benyomását kelti.

Visszont ha a szervek működésében zavar áll be, ez azonnal meglátszik az illető egyén külsején s az egyes testrészek különböző deformálódása következtében a beteg már nem teszi a szép benyomását.

Mint megdönthetetlen tétele állíthatjuk fel tehát azt, hogy igazán szép ember csupán egészséges ember lehet.

Például a rövidlátás igen sok kozmetikai hibának lehet okozója, mert a rövidlátó ember nézés közben összehúzza szemét s ez a szem körül lévő bőr ráncosodását idézi elő. Minthogy pedig ez a ráncosodás már fiatal korban fel szokott lépni, a szem ilyen hibáinak korrigálása kozmetikai szempontból is igen fontos.

A romlott és beteg fog nem csupán kelületes kozmetikai hiba, hanem sokszor gyomor- és bélbántalomnak, valamint a rosszszagú száznak okozója is s mint ilyen, újabb és újabb kozmetikai rendellenességet vált ki. A gyomorbeteg ember arc kifejezése ugyanis mindig szomorú, arcbőrének színe fakó, az arcbőrön folatok és kiütések, gyakran pattanások jelentkeznek. Mindezeknek a kozmetikai hibáknak eltüntetését tehát nem lehet csupán az arcnak kezelésével elérni, hanem legelőszörban az eredeti és a kozmetikai hibát okozó rendellenességet kell megszüntetnünk ahhoz, hogy az arcnak egészséges szépségét visszaadhassuk.

Hasonló hatással van az arcbőrre a nyenyhe bél működés. A gyakori székszorulásban szenvedő egyén arcbőre szintén pettyhűdt, szürkés színű, beteges, hajlamos a seborrhéa, aminek eltüntetéséhez szintén nem elegendő a csak tüneti kezelés.

Petérfeszék- és méh-rendellenességek szintén nagymértékben befolyásolják az arcbőr üdőségét s az ilyen betegségben szenvedő nők is csak akkor nyerhetik vissza arcbőrük egészséges szépségét, ha betegségükből gyógyultak.

A belső szervek megbetegedései tehát minden esetben kivetődnek az arcbőrre, ami mintegy a mozivászon szerepét játsza ebben az esetben s bizonyos az, hogy semmilyen belső megbetegedés sem mulik el nyomtalanul kozmetikai szempontból.

Ezért nem szabad tehát a kozmetikában csupán tüneti kezelésre szorítkozni, amint azt rendszeren a kozmárok csinálják, hanem ha kozmetikai hibáinktól meg akarunk szabadulni, akkor csupán kozmetikus szakorvost keressünk fel, aki kellő és szakszerű diagnózis alapján meg tudja állapítani a követendő kezelés módját.

KOZMETIKAI ÜZENETEK:

B. M. Nagypárod. Vihányos masszázsa és szakszerűen előírt diéta segíthet.

"Kaktusz". Erre csak magánleveleiben válaszolhatok. Küldjön válaszlevegélyt.

R. H.-né. A kért perparátumok rövid idő múlva mennek.

"Liliom". Kérdésaire levélben adhatok választ. Küldjön válaszlevegélyt és teljes címet.

"Napsugár". Mosdjon szappan nélkül a használaton valamilyen zsíros krémet. Megrendelésére saját készítményemből is küldhetek.

Legjobb szépitőszert az alvás

Kevesen tudják azt, hogy mindenféle szépitőszernél többet használ a nő szépségének az alvás. A testnek napi nyolc órai alvásra van szüksége, lehetőleg nyitott ablak mellett, vagy jól szellőztetett szobában. Nagyon fontos, hogy rendszeresen, mindennap ugyanabban az időben fekeüdjünk le. Olyan asszonyok, akik elég szabadidővel rendelkeznek, egyszer egy héten tartanak pihenőnapot. Keljenek későn, egyenek keveset és délután is egy-két órát töltsenek fekvé. Ilyenkor azonban semmiesetre se olvassanak. Az a nő, aki esti szórakozás előtt, délután nagyot alszik, frissen ébred és vidáman indulhat a mulatságra. A pihentesség többet használ szépségének, mint bármilyen kendőzés.

DIVATPOSTA

Legfrissebb ujdonság: a természetes színű foka

A modern bunda többnyire mélyen ivelt, hogy hosszú, nyulánk alakot adjon. A vállak, kivált a könnyebb, flott bundáknál férfias szabásnak, kitömöttek, széles-egyesen, ahogyan a férfiszabók csinálják a kabátokat. Az ujjaknál minden elképzelhető fazon alkalmazható, mint azt már a tavalyi, igazán divatos bundáknál is láttuk. Azonban a rendes trottör-bundáknál az ujj majdnem kivétel nélkül könyöktől lefelé szűk. Ezenfelül minden fantáziát megengednek a tervezők, igen jellegzetes az ujj bundára a szörme raffolása. Belsőre egy színű selymeket használnak, sportjellegű bundáknál vékony kashát, vagy hasonló egészen vékony és könnyű szövetet.

Nerzbundák rendszerint a régi, klaszikus szabásban készülnek és ennek magyarázata, hogy az ilyen értékes bundát nem egy évre veszik és ezért kár kitenni

a divat állandó változásának. Már a perzsa bundáknál sok óvatos változtatás látható, a breitsvancnál, csikónál, buenónál és hasonló könnyebb prémeknél el-tintek a régebbi stílusok. A nagyon divatos hosszú leopárdbunda gallérja már kicsi és gallér céljaira biber, hiuz, nutria és vidra használatosak. Egyre több bundán látható a rókából való gallér.

Új prémmel próbálkozik az egyik nagy écsi ház: természetes színű fókával, melyet egészen különleges puhára készítenek ki. Az áruház a bundákat, amelyekre leginkább oposszum-gallért alkalmaz, 5-600 schillingért hozza forgalomba. Ugy látszik, felvirrad az elsőrangú minőségű elektréknek is. Az ebből készült bundák szokatlanul hosszúak, csaknem olyanok, mint a hosszú esti ruhák. Erősen ivelték, sőt alul gyakran harangosak is.

Ismét zörög a kötőtű

Gyermekekoromban, ha fáztunk, vagy megsebzültünk lábunkat, anyánk a szekerényaljáról vastag, fehér harisnyát vett elő és éjszakára a lábunkra huzta. Ezek a harisnyák finom, egyenes szemekkel voltak kötve, fent tenyérynél széles mintával s fakult piros pamut keresztöltéssel benne volt a Nagymama nevének kezdőbetűje. Száz évvel ezelőtt kötötték azokat a fehér harisnyákat és bizony még a harmadik generáció is hordta őket. Sokat meséltek a családban Amanda nénről is, aki éjjel, ha felébredt és nem tudott aludni, elővette a mindig keze ügyében lévő kötést s az ágyban ülve, sötétben kötött, csak akkor gyújtva gyertyát, ha véletlenül (ritkán fordult elő) leszáadt egy szem.

Mert határozottan van a kötésben valami andalító, megnyugtató, idegcsillapító.

Válságos pillanatokban utánanyulnak az asszonyok s ideges tevékenységgel

csatogtatják a kötőtűket. Így tért vissza a kötés a világháborúban egy rövid időre, amikor szorgalmasan készítették egyik hósapát a másik után, vigyázva, hogy egy hajszálát is belekössünk, mert különben nem hoz szerencsét viselőjének.

A legutóbbi években nagyon elterjedt a kötőtűholmi divatja, mert igazán célszerű, kellemes és aki egyszer megszokta télen a jó meleg pullovereket és kabátkákat, nem tudja többé őket nélkülözni. Eddig a gyári készítésű kötőtűruhák voltak a kedveltebbek, amelyeknek finom szemlein alig látszott, hogy kötve vannak, de körülbelül két, három év óta divatosabbak a kézikötésű ruhák, úgyhogy a gyárak is a kézikötést utánozzák.

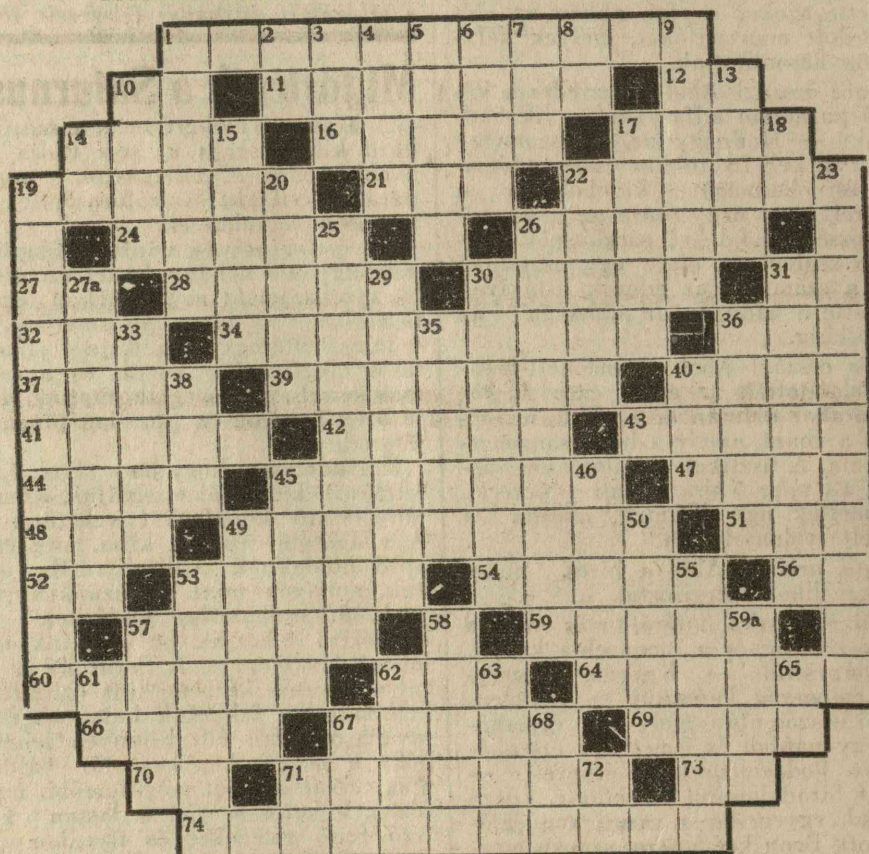
Nem csoda, ha a szebbnél szebb kötött bluzokat látva, újra rabjai leszünk a kötés szennedélyének és a meleg kályhánál, a kötőtűk zörgése mellett igyekszünk elfelejteni a nagyvilág sok gondját, baját.

D. R.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Kosztur Erzsébet és Mária (Zernest) munkája

Vízszintes sorok: 1. Petőfi-költemény címe, 10. Idegen női név, 11. A Nagy-óceán szigetvilága, 12. Állati lakhely, 14. Tévedés, 16. Ford.: tolvajnyelv, 17. Ford.: talált, 19. Szám, 21. Idegen személynév, 22. Spanyol festő, 24. Ige, parancsoló módon, 26. titz, regényíró, 27. Kettős mássalhangzó, 28. Zár, 30. Férfinev, 31. Szólit, 32. Ford.: kosár, 34. Oroszországban uralkodtak, 36.-32., de nem fordítva, 37. Ford.: kisgyerek, 39. Magyarországi nagyközség,

40. Bárony, idegen nyelven, 41. Cipőkellék, 42. ázs, 43. Híres repülő, 44. Vissza: szörny, 45. Ford.: orvvadász (r=d), 47. Bőr, idegen nyelven, 48. Autóhoz is szükséges (idegenesen), 49. Van ilyen bírók is, 51. Bírói eljárás anagrammája, 52. A skála egyik hangja, 53. Ford.: szent könyv, 54. Sark, 56. Futball-műszo mássalhangzó, 57. Két szó: 1. Férfinev, 2. Ige, 59. nus (bolygó), 60. Két szó: 1. Finn kikötő, 2. Alpesi folyó, 62. Kerékben van, 64. Mórca, Zsig-

mond egyik regényhőse, 66. Olasz sziget, 67. Ford.: manapság ritkán van a zsebkönyv, 69. Angol királynő volt, 70. A teljes abc. egymást követő betűi, 71. Török pipa, 73. Édesben van, 74. Mátyás király híres csapata.

Függőleges sorok: 1. Prém (utolsó betű felesleges), 2. Házállat, 3. Hónap rövid idegenesen, 4. „Modern” fény, 5. Filiszteus Isten, 6. Feszületeken olvashatjuk, 7. Régi magyar szó anagrammája, 8. Duplázva, szülő, 9. Német szobrász (utolsó betű fölösleges), 10. Női név, 13. H. betű közbeszúrásával régi magyar név, 14.-31. vízszintes, 15. Ford.: Németszági folyó, 17. Birtok anagr., 18. Idegen pénz mássalhangzó, 19. Igy értékes csak a gyémánt, 20. Édesség, 22. Pesti szingizgató vezetékneve, 23. Nagy Sándor tanítómestere, 25. A serdülés ideje, fiuknál, 26. Ilyen időben jó föld alatt lenni, 27a. Magyar város helyén lévő római város neve volt, 29. Bank (ék. pótl.), 30. A mohácsi vész idején élő magyar érsek vezetékneve és keresztnévének kezdőbetűje, 31. Nagy német kikötő, 33. Ölel, 35. Gazdag emberek mondják (ék. pótl.), 36. Föveg, 38. Két vége van, 40. Perzsa fejedelem, 45. O, E, R, I, N, 46. Kormánykerék, 49. Emlős állat, 50. Hazai állat, 53. Ford.: férfinév, 55. Ford.: szellem, 57. Már a rómaiak hadikikötőnek használták, 58. Magas hegyeken élő állat, 59a. Rinaldo mássalhangzó felcserélve, 61. Igekötő, 62. Park, másképpen, 63. Rész anagr., 65. Azonos magánhangzók, 67. S, A, E, 68. . . . ktra (dráma), 71. Rag mássalhangzó, 72. Folyócska.

Megfejtésül elegendő a vízszintes 1, 34, 41, 45, 49, 74 és a függőleges 5, 19, 25, 26, 58 sorok beküldése.

★

A Vasárnapi Lapok 1933 október 8-án megjelent számában közölt keresztrejtvény megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Szeptember végén, 16. Hol a madár sem jár, 39. A négy nagy hatalmat, 53. Najádok, 66. Wagnerék gyereke.

Függőleges sorok: 2. Vadregényes ház, 7. Badacsonyi nyárfák, 12. Zivatar a pusztán, 15. Gróf Monte Cristo, 30. Malaszt.

Helyes megfejtést küldtek be:

Wagner Irénke, Brassó. Ambrus Vilmos, Brassó. Schlett Piroska, Zilah. Máthé Elek, Brassó. Páll Z. Jenő és Páll Béla, Kézdiszentkereszt, Tób Tibor, Kolozsvár. Kern Rezső, Sepsiszentgyörgy. Szigethy Péter, Brassó. Ugron Árpád, Kovászna. Kósa Rozália, Sepsiszentgyörgy.

A három jutalomkönyvet sorsolás útján az alábbiak nyerték:

1. Ugron Árpád, Kovászna.
2. Tób Tibor, Kolozsvár.
3. Máthé Elek, Brassó.

**Szerezzen
butoraink
minőségéről
információt
vevőinktől!**

CIMJEGYZÉKET KESZÉSGGEL KÜLDÖNK

**SZÉKELY &
RÉTI** Butorgyár Rt.
TG.-MURES

FIÓKOK: BUCUREȘTI, BRASOV

RÁDIO-ÉLET

A hét rádió-műsora Az éther színe-jára

SZIMFÓNIKUS HANGVERSENYEK

Bécs, vasárnap 10: Bruckner mise.
Lipcs, vasárnap. 12.30: Bach-kantate.
Bécs, vasárnap. 13: Zenekari hgv.
Varsó, vasárnap. 16: Wagner hgv.
Brüsszel, vasárnap. 23: Szimfónikus hv.
Toulouse, vasárnap. 23: Zenekari hgv.
Darenty, hétfő. 20.30: Dal-hgv.
Bécs, hétfő. 21: Zenekari hgv.

Toulouse, hétfő. 23: Szimfónikus hgv.
Bozen, kedd. 20.0: Szimfónikus hgv.
Bukarest, hétfő. 21.20: Szimfónikus hgv.
Bécs, hétfő. 21.30: Operarészletek.
Bécs, szerda. 15: Zenekari hgv.
Brünn, szerda. 22: Zenekari hgv.
Bécs, szerda. 22: Mozart requiem.
Toulouse, szerda. 23: Operarészletek.

Varsó, csüt. 16.40: Csajkovszky hgv.
Toulouse, csüt. 23: Dvorak-hgv.
Prága, csüt. 23.05: Nagy-hgv.
Bukarest, péntek. 21: Szimfónikus hgv.
Varsó, péntek. 21: Szimfónikus hgv.
Stuttgart, péntek. 22.30: Hydn-szimfónia.

OPERÁK ÉS OPERETTEK

Bozen, szombat. 20.0: Operett-részletek
Budapest, szombat. 21.30: Európai hgv.
Milano, szombat. 21.40: Nemzeti hgv.
Varsó, szombat. 22.30: Chopin hgv.
Prága, vasárnap. 16: Jancsi és Juliska
Bécs, vasárnap. 20: Arabella.
Milano, vasárnap. 22: Aida.

Stockholm, hétfő. 21: Don Carlos.
Zágráb, hétfő. 21: Az eladott menyasszony.
Palermo, kedd. 21.30: A notre-damei toronyőr.
Milano, kedd. 22: Gianni Chicchi.
Milano, kedd. 22.45: A lombardiai asz-

szony.
Heilsberg, szerda. 21.10: Nicodemus.
Prága, csüt. 20.30: Troubadur.
Bukarest, csüt. 20.35: Rigoletto.
London, Reg. péntek. 05: Faust.
Brüsszel, szombat. 22: Hoffmann meséi
Róma, szombat. 22: Szép Heléna.

Vasárnapról - vasárnapig

VASÁRNAP, NOVEMBER 29.

Bukarest. 10: Istentisztelet. 11.30: Vallásos előadás. — Egyházi zene. 12: Gramofon. 14.15: Könyv zene. 17: Mezőgazdasági óra. 18: Vegyes zene. 20: Rádiószabadegyetem, gramofon, előadás. 21: Előadás. 23: Hgv. — Budapest. 10.15: Hírek. 11: Kath. istentisztelet. 12.15: Gör.-kath. istentisztelet, majd az Operaház tagjaiból alakult zenekar hgv. 15: Gramofon. 16: Mezőgazdasági előadás. 17.30: Előadás. 18: Kurina Simi és cigányzenekara. 19: Bánhidy Antal előadása. 19.30: Szimfónikus előadás a Stúdióból. 20.25: Hírek. 20.35: Klebelsberg-émlékünnepély. 22.50: Hírek, majd török est. 24: Katonazené. Bécs. 11.50: Gramofon. 12.30: Dalhgv. 13: Zenekari hgv. 13.55: Könyv zene. 17.30: Hgv. 20: Hofmannsthal „Arabella” című lírai boházata (Strauss-zene). 23.05: Gramofon.

HÉTFŐ, OKTÓBER 30.

Bukarest. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könyv zene. 18: Hgv. 19.15: Georges Stefanescu dalestje. 19.30: A hgv. folytatása. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Bernfeld Imánuel Zongora-hgv. 21.45: V. Alexiu dalestje. 22.15: A Metzner-kvintett hgv. 23: Hgv. — Budapest. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek, előadás, gramofon. 13.05: Hgv. 14.30: Sárközy Sándor és cigányzenekara. 18: Előadás. 18.30: A székesfővárosi szalonzenekar hgv. 19.30: Német nyelvoktatás. 20: Gramofon. 21: „Tudományos film” (Nagy András előadása). 21.30: Volkman-hgv. 23: Hírek, majd Farkas Sándor és cigányzenekara. — Bachmann-dzsez. — Bécs. 12.30: Hgv. 14.10: Híres művészek hangfelvételei. 16.55: Gramofon. 18.25: Ariák és dalok 21: Zenekari hgv. 23.40 Hgv.

KEDD, OKTÓBER 31.

Bukarest. 13. Hírek, gramofon. 14.15: Könyv zene. 18. Zenekari hgv. 20: Rádiószabadegyetem. 21: G. Nicolescu-Banu dal-hgv. 21.20: Szimfónikus hgv. 22: Előadás. 22.15: A hgv. folytatása. — Budapest. 7.45: Torna, gramofon. 9.30: Hírek, református istentisztelet. 10.45: Hírek. 11: Istentisztelet. 12: Unitárius, istentisztelet. 14.30: A Mándits-szalonzenekar hgv. 17: Ifjúsági előadás. 18: Sárny Elemér és cigányzenekara. 18.30: Előadás gróf Tisza Istvánról. 19: A székesfővárosi zenekar hgv. 20.15: Nadányi Zoltán és Illyés Gyula előadása. 21: Vigjáték-előadás. 22.45: Hírek, majd Wehner Géza orgona-hgv. 24: Bura Sándor és cigányzenekara. — Bécs. 13: Hgv. 18.25: Zongora-hgv. 23.15: Bármuzsika.

SZERDA, NOVEMBER 1.

Bukarest. 13: Hírek. 14.15: Könyv zene. 18: Hgv. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Mme. Chelaru-Serbesco zongorahgv. 21.45: Dalhgv. 22.05: Hárfahgv. 22.30: Gramofon. 23: Hgv. — Budapest. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11: Katholikus istentisztelet. 12.15: Gör.-kath. istentisztelet, majd az Operaház tagjaiból alakult zenekar hgv. 13.25: Hgv. 14.45: Rodrics Béla és cigányzenekara. 16.30: Rádiószabadegyetem. 19.45: Előadás. 20.30: Gramofon. — Bécs. 13: Zenekari hgv. 18.05: Részletek Wagner „Parsifal” c. operájából. 20: Esti hgv.

CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 2.

Bukarest. 13: Hírek, gramofon. 14.45: Könyv zene. 17.15: Gyermek-előadás. 18: Vegyes zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.35: Verdi: „Rigoletto” c. operája gramofonon. — Budapest. 7.45: Torna, gramofon. 10.30: Hírek. 10.45: Hírek, előadás. 11: Kath. istentisztelet. 13.05: Az egyetemi énekkarok hgv. 14.30: Katonazené. 18: Mezőgazdasági félóra. 18.30: Gramofon. 19: Külpolitikai szemle. — Angol nyelvoktatás. — Bécs. 12.30: Hgv. 17.05: Híres kórusok gramofonon. 20: Kamarazene.

PÉNTEK, NOVEMBER 3.

Bukarest. 13: Hírek, gramofon. 14.45: Könyv zene. 18: Tánemuzsika. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Szimfónikus hgv. 21.30 Előadás. 21.40: A hgv. folytatása. — Budapest. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 13.05: Hgv. 14.30: A rendőrszenekar hgv. 15.45: Hírek.

16.30: Vadászat Angliában. (Előadás.) 18: Szalonzenekari hgv. 19: Veres Lajos és cigányzenekara. 19.50: Novella. 20.30: Mozart „Varázstutó” c. operája. 23.55: Bura Sándor és cigányzenekara. — Bécs. 12.30: Hgv. 14.10: Híres művészek hangfelvételei. 17.25: Hangosfilm-szlogenek, gramofonon. 20: Balett-zenerészletek. 23.15: Tánemuzsika.

SZOMBAT, NOVEMBER 4.

Bukarest. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könyv zene. 17.15: Ifjúsági előadás. 18: Hgv. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Közvetítés Puda-pestről. — Budapest. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek, előadás. 13.05: Eugen Stepat és balalajkenekara. 14.30: Bertha István és szalonzenekara. 17: Gyermekmeseóra. 18: Előadás. 20: Gramofon. 21.30: Európa-hgv. 23.20: Magyar nótáest. 24.30: Hírek, majd dzsez. — Bécs. 13: Hgv. 16.45: Enekkari hgv. 18.15: Gramofon. 20.35: Könyv zene.

Varázsoljunk kertet szobánkba

Közeledik már az az idő, mikor a virágok ritkák és csak drága pénzen szerezhetőek be. Egy régi kínai módszerrel azonban könnyen varázsolhatunk virágos kis kertet szobánkba. Erre a célra legalkalmasabb az iris, jácint és nárcisz hagymája, (különösen a fehér virágú), melynek ültetési ideje most van.

Ha a hagymát tíz-tizenöt napig hűvös, sötét és szellős helyen pihentettük, négy-öt napig üvegládába, apró kavicsból ké-

szített ágyba ültetjük, úgyhogy csak a gyökerei legyenek alul fedve, az egész hagyma szabadon álljon. Ügyeljünk arra, hogy mindig csak a felső részét öntözzük, a pirolgáshoz mértén. Ha víz gyűlné össze a hagymák alatt, azt naponta leöntjük, amit kényelmesen megtehetünk, mert a növény gyökérszála elkeveredik a kavicsokkal és összetartják azokat. A növény fejlődéséhez nagyon sok napra, vagy legalábbis világosságra van szükség.

Honnan a Nap-energia?

Amióta csak a gondolkodó agyvelő szembetalálkozott a természet csodáival, azóta a kutatás egyik legizgatottabb problémája a Nap volt, amely az életet biztosítja. Különösen pedig az tűnt fel rejtélyesnek, hogy milyen kimeríthetetlen energiaforrások táplálják az ég korongról szerteáradó hősugarakat? Az évszázadok során tehát, amint a tapasztalatokból lassanként logikus tudomány fejlődött, mindig más és más föltevések szerint próbálta az ember önmagának megmagyarázni a soláris sugárenergia rejtélyét.

Amikor Kant 1755-ben megírta a maga teóriáját az égből természetrajzáról, mindenki csodálkozott, hogy a tudós „izzó anyagból”, „lángoló elemekből” érkezett. A fizikai energiák helyett el- szöben ő tettezte föl a vegyrokonság világát alakító erőtevéseket. Azóta azonban már tudjuk, hogy az affinitás őrési energiáinak korántsem elegendők a Nap hősugárzását magyarázatot kerestek s az energia megmaradásának elvében akarták a gordiuszi csomót észrevenni. Mayer Robert úgy okoskodott, hogy a Napba behulló meteoritok fölütődési

melege eredményezi a Nap-energia állandóságát. Ez a gondolat, ami a lényegét illeti, tényleg nem volt légből kapott, de mennyiségileg egyáltalában nem kielégítő a Nap izzásának ily magyarázata.

Helmholtz érvelése azonban már sokkal valószínűbbnek látszik. A hőtán halhatatlan mestere nem a meteoritoknak a Napra való ütődésével magyarázta a jelenséget, hanem az őt jellemző zsenialitással úgy képzelte, mintha a Napnak önmagába való hullása, azaz összehúzódása által felszabaduló potenciális energiák jelentkező formái volnának a hősugarak. Azok a számok pedig, amelyeket Helmholtz ezen teóriája alapján felállított, tényleg sokáig hasznosak voltak. A Nap hőfokának állandósulása ilyen módon ugyanis huszmillió esztendőre volt elképzelhető. A kozmologia azonban ilyen rettenetesen hosszú időtartamokkal sem elégszik meg és a fejlődő, technikai segédeszközökkel helyesített megfigyelés a század elején nem volt már kielégítő.

Amikor ugyanis a rádium sugárzásának tanulmányozása napirendre került, kézenfekvő, hogy a soláris élet benyomá- sa ily újabb fogalmazásra szorulnak. Köz-

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-
rén idegzsák, stb., ellen. Csakis
eredeti csomagolásban árusítják.
Minden dobozban az orvos
jelzésével ellátott 2
kapszula (ostya-
ban) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

tudomásu, hogy midőn a rádium láthatatlan sugarak árán energiát bocsát ki magából, emanációja alkalmával hőt is fejleszt. (E feltevéssel kapcsolatosan ideig- óráig azt is hitték, hogy a földkéregben rejtőzködő rádiummennyiségek szétbom- lása okozza egyáltalában az éghajlatok melegét.) Ha ez nem is igaz, a Nap-ener- gia létrejötté természetesen gunyosan volt magyarázható.

Kiindulva azonban abból a tényből, hogy az elemek szétesésénél tapasztalt energiafelszabadulás mégis csak a legha- talmasabb erőforrás, amelyre eddigelé a fürkésző ember akadt, nem meglepő, hogy ezen az alapon iparkodtak feleletet találni a fénytengerben alábukó Nap kiapadhatatlannak látszó energiájára is.

A Nap-sugarak tényleg rádióaktív je- lenségekre vezethetők vissza. Ilyenkor azonban nem az általunk eddig ismert rádiumnak bomlására kell gondolni, mert valószínű, hogy a csillagokban ennél sok- kal intenzívebben, tehát áthatóbb erővel sugárzó elemek léteznek. Sőt akadnak elemek, amelyek szerint nem is a közismert bomlási folyamattól van szó, hanem inkább az elemek összeállításának csoportosulásának következménye a nap- sugar ereje. E merész föltevés szerint ép- pen fordítottjáról van szó annak, ami a rádiumnak ólomra való átalakulásánál történni szokott. Nem a nehezebb elem- ből támad a könnyebb, hanem az anyag strukturális átrendeződése folytán a könnyebb anyag építi föl a nehezebb elemeket. Olyasmi ez, mintha a hidro- génből oxigén, magnézium, szilícium, vas, vagy akár nikkel keletkeznék. Ez a legmodernebb magyarázat különös je- lentőséget tulajdonít a Nap, valamint a csil- lagokról felénk áramló kozmikus suga- raknak is, amelyeknek létrejötté éppen ezeknek a nehezebb elemeknek keletke- zésével függ össze.

A Nap-energia létrejöttére szolgáló feltevések átgondolása kapcsán szembe- ötlök egy elemzés tény: milyen hal- ványak a fogalmaink, amelyeket az anyag átrendeződéséről napjainkban ismerünk! A lényegbemerkolón azonban megállá- pithatjuk: életünk tulajdonképpen a fé- mek állapotától függ!

A SZMOKING

Az egyik ur most érkezett külföldi ut- járól. A másik ur kíváncsian kérdegetti:

— És Párosban mi újság?
— Ujra a szmoking a divat.
— A szmoking? Mindig divat volt.
— De most kissé átalakult. Tudod, mi mostan a szmoking-öltöny anyaga oda- kiinn? Megmondom. Ugyse találod el. Fe- kete csipke.

— Ne beszélj!
— De beszéllek. És a mellény? Tudod, milyen a mellény? Gyöngyös!
— Gyöngyös bokrértáról hallottam, de gyöngyös mellényről soha.

— Majd hallasz ezután. De ez még nem elég: hátul a mellényen egy strasz- csat.

— Ne beszélj!
— De beszéllek. A nyakkendő pedig: csokor.

— Végre! Valami megmarad a régi vi- seletből.

— Szó sincs róla. A csokor habos, hul- lamos, puha és fekete-fehér kockák di- szítik...

— Nohát, én ilyesmit föl nem vennék soha. Én nem csinálom maskarát magam- ból.

— Nemis rólad van szó, kérlek.

— Hát nem szmokingról beszéltem?

— De igen. Szmokingról beszéltem. Csak hogy ezt a szmokingot legföllebb — a feleséged öngyagsága veheti föl. Én ugyanis a párisi női szmoking-divatról beszéltem, kény-
beszéltem, kény-

SPORT

A román válogatott nem győzhet Svájcban?

Kolozsvár, október 28.

Molnár György, az Universitatea új edzője, előre is lemondó hangon nyilatkozott a román-svájci mérkőzés esélyeiről. Molnár illetékes a berni eredmény elbírálására, illetve megjósolására, mert nemrégén tért haza Svájcban, ahol évekig játszott. Kijelentette nyilatkozatában, hogy Svájcban, az utóbbi időben, nagyszámú jeles külföldi játékos jött, akik nagy technikát és lendületet vittek a svájci futballsportba.

Sport hírek

AZ UNIVERSITATEA

csütörtökön délután Krajovában vendégszerepelt és 1:1 (1:0) arányban döntetlenül játszott a krajovai futballklubbal.

Az Universitateát különben a bukaresti központi szövetség tegnapi ülésén 8 napra letiltották, mert nem küldte el játékosait a válogató tréningre. Egyik Bukarestben tartózkodó U-vezető bosszúságában már olyan kijelentést tett, hogy ezek után az egyetemi csapat kivonul a szövetségből. Ezt azonban aligha fogják megtenni.

A NEMZETI BAJNOKI

mérkőzéseket tudvalevőleg vasárnap nem tartják meg a nemzetközi meccsek miatt. Az egyetlen nemzeti bajnoki küzdelem Kolozsváron lesz a Mures és Romania között, dr. Morár nagyváradi bíró vezetésével.

MAGYARORSZAGON

okulva Korányi balesetén, a jövőben bebiztosítják a válogatott csapat játékosait.

A svájci válogatott már a magyarok és csehek ellen is győzelmet ért el egyszer, ami nagy játéktudásukat bizonyítja. A román csapat rendkívüli nehézség előtt áll, ha győzni akar.

— Szerintem Romániának nincs győzelmi esélye Bernben — fejezte be lemondó hangon nyilatkozatát Molnár.

A romániai sportrajongók ennek ellenére is remélik, hogy a csapat lelkes játékkal csodát művelhet az otthoni pályán játszó svájciak ellen is.

A gyógykezelési költségeken kívül klubjuk is kártérítést kap a biztosításból.

AZ ANGOL FEDETTPÁLYA TENISZBAJNOKSÁGBAN

a francia Borotra a döntőben megverte Austint. Ezzel Borotra kilencedszer nyerte el Anglia fedettpálya-bajnokságát.

A ROMÁN B-VÁLOGATOTT

amely vasárnap Bukarestben a bolgár válogatott ellen áll ki, a következő felállításban szerepel — hacsak az utolsó percben nem változtatnak rajta:

Radulescu, Niculescu, Sfera, Banescu, Dehelean, Hudean, Corbil, Ploesteanu, Ciolac, Petea, Valcov, Stanciu.

A MAGYAR PROFIBAJNOKSÁGBAN

az elsőosztályban a Ferencváros vezet, utána az Újpest, majd a Kispest következik. A Hungária pedig — utolsó helyen kullog. Öt mérkőzésből eddig csak 2 pontot szerzett. Igaz, hogy az előtte állók 6, 7, 8, némelyek 9 mérkőzést is játszottak, tehát több alkalmuk volt a pontszer-

Borotválkozásnál

legfontosabb a biztonság...

Hosszú évtizedek munkája és tapasztalata a legjobb biztosítéka a „Gillette” készülékek és pengék kifogástalan minőségének. Bármely csomagban minden pengék kifogástalan. Mindenben az a jó ami olcsó. A hosszvágású „Gillette” pengék találhatnak úgy a régi, mint az új típusú „Gillette” készülékekhez.

zésre. Viszont a Ferencváros is csak 5 meccset játszott még le s abból kerek 10 pontot szerzett. A két ösvetálytárs egyike sem képzelte soha, hogy ilyen messze kerülnek egymástól a bajnoki

Szerkesztői üzenetek

H. S. (342031 sz. előfizető), Buia. Nem akarunk védőbeszédet tartani magunk mellett, de az a meggyőződésünk, hogy például az ugynevezett adóbónok ügyét mindenkor pontosan nyilvántartottuk és arról — amikor csak újabb jelentés volt — pontosan be is számoltunk. Olyan közérdekű kérdés ez, amelyet elhanyagolni nem tudunk. A nyugdíjfizetések ügyét is számoltartjuk, de az csak termézetes. Logy minden egyes városra vonatkozólag külön nem tarthatjuk nyilván a kifizetések sorrendjét, bár Erdély fontosabb városainak nyugdíjgyűjeivel mindig esetről esetre tudósítást szoktunk közölni. Kívánságának azonban eleget tudunk tenni annyiban s a legnagyobb készséggel, hogy a jövőben még lelkiismeretesebben tartjuk nyilván ezt a kérdést.

Zafy. Versei aktuális témákat dolgoznak fel, de minden különösebb művészi készség és meggyőző erő nélkül. Ezek még nem közölhetők, de reméljük, hogy

jobbakat is fog irni. Ha beküld más témakörű verseket, azokat is szívesen elolvassuk. De annyit, láthatlanba is, szívére köthetünk, hogy tanulnia és tudnia kell nagyon sokat, ha valóban művészi értékű verseket akar irni. Tudósításra vonatkozó szíves ajánlatáról le kell mondanunk, mert van rendes és állandó tudósítónk.

B. Gy., Piski. 1. Jorga professzor címe a következő: Valenii de Munte, jud. Prahova. 2. A másik politikuskának szóló levelet címezzé így: Camera Deputaţilor. Okvetlenül megkapja. Hogy válaszol-e, az más kérdés.

Úrvezető Sofiőr Autókereskedő Autójavító

ok hiábavaló munkát takarít meg, ha autósakkönyvet olvas!

Mihályi: Az autó, autóvezetők, szerelők kézikönyve, 500 kérdés és felelet, számos ábra. Lej 104—

Mihályi: Hogyan vezessünk autót? Kérdés és feleletekben magában foglalja mindazon tudnivalókat, amivel a kezdő vezetőknek rendelkeznie kell. Lej 24—

Mihályi: Az autó elektromos berendezése. A gyújtáshoz, indításhoz és világításához való elektromos berendezések leírása. Lej 45—

Mihályi: Autójavítás és az autójavító műhelyek berendezése vezetése. Lej 60.

Kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályában Brassó, Kapu-u. 56—58, az udvarban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szö 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szö. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Keresek megvételre használt Diesel nyersolajmotort, 16—20 H. P. Márton János, Ghimes, jud. Ciuc. 14421

Bevezetett modern MESZÁRSZÉK Bukarest központjában átadó. Cím: Kula, Str. Belvedere 5. sz. emelet. 11058

VÖRÖSZREZET, BRONZOT minden mennyiségben veszünk. Friedrich Testvérek Rt., Timişoara. 13549

SOHASEM SZAKADO SPORTHARISNYAK nem léteznek! Legtartósabban gyártja 45 lejért Gross Ferenc harisnyagyára, Kapu-utca 38. (udvarban). 13223

Jutányosan eladó 3 vagon SZÉNA. Örv. Konez Arminné, Odorheiu. 13410

Karl Fröhlich és Tsa

vaskereskedés
Brassó, Hosszu-utca 30
Telefon 221

Állandóan dúsan felszerelt raktár minden kovács, lakatos, bádigos ács, asztalos, építész, mezőgazdasági szilikásgépi cikkből, a legolcsóbb napi árakon.

Nagy főzőkemence és főzőedény-raktár.

Szőnyeg nélkül sohase lesz otthonos a lakása!

Csak a szőnyeggel lesz a lakása tökéletesen kellemes, mert a legszebb butorok sem érvényesülhetnek, ha a pusztá padlón állnak! Pótolja ki most régi szőnyeget újakkal — ki tudja, meddig vásárolhat még a mostani előnyös áron.

Tellmann & Wocet szőnyegáruház, Brassó, Buzasor 8.

Jóforgalmu üzlet, italmérés-sel, lakással együtt átvehető. Cím 13424. szám alatt a brassói kiadóban.

ÚJ TÍPUSU 4 hengeres „Federal” alvázak (saszék) raktáron. Cseréizleteket is csinál, lok. P. Rosenbaum, Reghin. 13419

Allást keres

Ügyes varrónő állást keres. Cím 14322. szám alatt a brassói kiadóban.

ZONGORISTA ALLÁST KERES. Cím fiókiadóban, Targu-Mures. 13418

Lakás

Kiadó lakás! Négy szoba, konyha, cseléd- és fürdőszoba, parkett, Felsőfővény-utca 40-c alatt kiadó. Információk: dr. Moga ügyvédi iroda, Weiss Mihály-utca 5., naponta délután 5 és 6 óra között. 13391

Modern üzlethelyiség, továbbá garszon lakás kiadó. Felvilágosítás helyszínén, Kut-utca 50. szám alatt. 13558

ÜZLETHELYISÉG KIADÓ. BRASSÓ, HOSSZU-UTCA 15. 13427

Házasság

45 éves gazdálkodó urimber vagyok. Van birtokom, lakóházam, készpénzem. Vagyoni nem pályázok, de háztartási szeretető hölgy ismeretségét keresem, komoly házasság céljából. Leveleket „Özvegyember” jellegére.

Vegyes

Impotenciát garancia mellett, azonnal megszüntetnek. Válaszbélyeges leveleket „Laboratórium”, Braşov, Str. J. Raţiu 4. 13420

ZIPPZÁR WOLFES

mindennemű célra első minőségű, gombok konfekció-náláshoz, állandó nagy raktár.

Egyedárusítás és gyárlerakat:

RECOMET

Arad, Str. Meşianu 1.

GENIUS KIS LEXIKONA

1933. évi új kiadás, 800 képpel és 32 műmelléklettel, egész vázonkötetben ára 108 lej. Pósta szállításhoz a portó 20 lej. — Kapható a BRASSÓI LAPOK Könyvosztályában, Brassó, Kapu-u. 56—58.

Könyvek faiparosok részére!

Benedek: A logarléc. Különös tekintettel a lécz-skála olvasására 150 példával. Lej 24.
Beteigh, Trigonometria. Több mint 100 gyakorlati példával, különös tekintettel a méretszámításra s a konzumszámításra. Lej 45.
Bicskei: Síkmértan. Példagyűjtemény 150 kérdésben és 83 ábrával. Lej 12—
Bicskei: Testmértan. Példagyűjtemény 150 kérdésben és 60 ábrával. Lej 18—
Bicskei: Számítan. Példagyűjtemény 223 kérdésben. Lej 15—
Farkas: Algebra, egyszerű elsőfoku egyenletek megoldása. Lej 10—
László: A feltaláló útja. A találmány csirájából az általános használatig. Népszerű ismertetés. Lej 8—
Németh: Az ács, 115 a szöveg közé nyomott ábrával. Lej 84—
Raffay: Butormintalapok gyűjteménye. Lej 90—
Raffay: Faipari kézikönyv. Lej 45—
Raffay: Faipari szerkezetek. Lej 45—
Wagen: Mázolók és szobafestők gyakorlati kézikönyve. Lej 45—
Roth Jakab: Iparosok könyvvezetése, fontos tanácsok üzleti ügyekben. Lej 45—

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztályában
Brassó, Kapu-u. 56—58 az udvarban.

Összel ültetett
gyümölcsfák, cserjék és rózsák
biztosan megfogamzanak. Kérjenek árjegyzéket!

Ambrosi—Fischer és Tsai R.-T.
Áiud—Nagyenyed.